

Berbang

Bilaga på svenska

KOVARA FEDERASYONA KOMELEYÊN KURDISTANÊ LI SWÊDÊ • HEJMAR 113 ÇILEYA PÊŞÎN, 1999 • BIH 25 SEK

Bi hêviya ku sedsala 21ê
bibe sedsala tifaqa kurdan
Sala we ya nû pîroz be!

Armancên Federasyonê

F K K S rêxistineke demokratîk e. Bi tu rêxistinên siyasî û olî ve ne grêdayî ye. Ji komele û yekîtiyên Kurd li Swêdê pêk tê.

■ Kurdên li Swêdê temsîl dîke û ji bo berjewendiya civata Kurd li Swêdê xebatê dîke.

■ Kurdên li Swêdê di derheqa civata Swêdê de agahdar dîke û ji bo çareserkirina pirs û pirsêgîrêkên Kurdên li Swêdê û ji bo pirsê integrasyonê xebatê dîke.

■ Ji bo pêşdebirina ziman û belavkirina çanda Kurdî xebatê dîke.

■ Ji bo çareserkirina pirsên jin û ciwan û zarok û handîkapên Kurd xebatê dîke û ji bo pêşdebirina wan hewildide ku îmkanan amade bike.

■ Alîkariya penaberên Kurd dîke û wan di derheqa mafên penaberan de agahdar dîke. Ji bo başkirina rewşa wan hewil dide.

■ Gelê Swêdê di derheqa pirsê Kurd û Kurdistanê de agahdar dîke û ji wan doza piştgiriya dîke.

■ Li dij zordestiyê piştgiriya tevgera gelê Kurdistanê ya li Kurdistanê û li derveyî Kurdistanê dîke û ji bo parastina nasnameya neteweyî xebatê dîke.

■ Bi rêxistinên demokratîk û civakî (çi swêdî,çi biyanî) re hevkarî dîke.

■ F K K S ê ji bo mafên biyanîyan û penaberiya li gor peymanên navnetewî û prensîbên beyana cîhanî ya mafên mirovan bîn parastin dixe.

Komîteyên Federasyonê

Ev komîteyên Federasyonê di kongreya 18-em a Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê ku di 10 û 11-ê Nîsana 1999-an de li Stockholmê li avayiya ABF ê de pêk hat, hatin hilbijartin.

Komîteya Karger

Keya Îzol-Serok

Hamîd Gohary-Sekreter

Asî Rabatî- *Berpîrsiyarê malî*

Kovan Amedî- *Berpîrsiyarê karûbarê penaberan*

Selam Cizîrî- *Berpîrsiyarê karê kulturî*

Adil Enwer- *Berpîrsiyarê karê agahdarî û ragahandinê*

Fexrî Olçer -

Seyran Dûran(ji kontejana Komeleya Jinên Kurdistanê)

Gulan Avcî(ji kontejana Yekîtiya Ciwanên Kurd)

Cîgir

Evîn Çelen

Nîmet Ceblî

Komîteya Giştî

Salih Demir

Loqman Ertaş

Emîn Sindî

Gulîstan Elaltunbay

Şoreş Berzencî

Kamûran Şivan

Temûrê Xelîl

Nûrî Salih

Zînnet Bal

Ata Ala

Rahman Hesên

Îhsan Şener

Cîgir

Goran

Ahmed Sindî

Saîd Erdem

Komîteya Rawêj

Xalid Xocê

Şoreş Zîrek

Kemal Muhacir

Mustafa Aydoğan

Azîz Alîş

Cîgir

Dicle Qizil

Hecî Kardoxî

Komîteya rewîsor

Reşîd Burhan

Weqas Çelîk

Felat Koçkaya

Cîgir

Şevîn Îzolî

Komeleyên endam

Kurdiska Föreningen i Borlänge
Sturegränd 11, 784 32 Borlänge

Kurdiska Spor Foreningen
Box 152 16, 161 15 Bromma

Kurdiska Föreningen i Borås
Box 11129, 507 11 Borås

Kurdiska Föreningen i Eskilstuna
Box 14595, 630 14 Eskilstuna

Kurdiska Föreningen i Falköping
Box 146, 521 02 Falköping

Kurdiska Föreningen i Falun
box 6010, 791 06 Falun

Kurdiska Foreningen i Helsingborg
Visitörsg. 13, 252 47 Helsingborg

Kurdiska Föreningen i Gävle
Box 1277, 801 37 Gävle

Kurdiska Föreningen i Göteborg
Box 11102, 404 23 Göteborg

Kurdiska Föreningen i Hudiksvall
Valv. 15, 824 42 Hudiksvall

Kurdiska Kultur och
Solidaritetsföreningen
Box 225, 175 02 Järfälla

Kurdiska Föreningen i Jonköping
Box 8043, 550 08 Jönköping

Kurdiska Kultur Klubben
Box 130, 691 22 Karlskoga

Kurdiska Föreningen i Karlstad
Fagog. 11, 654 70 Karlstad

Kurdiska Föreningen i Kristinestad
Bataljonv.40, 291 37 Kristinestad

Kurdiska Föreningen i Linköping
Box 657, 582 07 Linköping

Kurdiska Handikappsföreningen i
Linköping
Box 657, 582 07 Linköping

Kurdiska Kulturföreningen i Luleå
Box 170, 971 05 Luleå

Kurdiska Föreningen i Lund
Box 1633, 221 01 Lund

Kurdistans Fredsförening i Malmö
Fosilv. 29 B, 7 tr. 214 31 Malmö

Kurdiska Föreningen i Malmö
N.Gränsbergsg. 4, 214 55 Malmö

Kurdiska Föreningen i Märsta
c/o Gharib Adil,
Sleipersg 40, 195 54 Märsta

Kurdiska Föreningen i Norrköping
Kungsgatan 26, 602 20 Norrköping

Kurdiska Föreningen i Nynäshamn
Box 266, 149 23 Nynäshamn

Kurdiska Föreningen i Sala-Häby
Box 165, 733 30 Sala

Kurdiska Föreningen i Sandviken
Box 3070, 811 33 Sandviken

Kurdiska Föreningen i Spånga
Box 4118, 163 04 Spånga

Kurdiska Föreningen i Stockholm
Box 49090, 100 28 Stockholm

Kurdiska Fattarföreningen
Box 49090, 100 28 Stockholm

Kurdiska Juristföreningen
Box 49090, 100 28 Stockholm

Kurdiska Föreningen i Sundsvall
Box 6025, 850 06 Sundsvall

Kurdiska Föreningen i Trollhättan
Box 6043, 461 06 Trollhättan

Kurdiska Föreningen i Umeå
Box 257, 901 06 Umeå

Kurdiska Föreningen i Upplandsväsby
Björkvalav. 29, 194 36 Upplandsväsby

Kurdistans Förening Uppsala
Malmabacke 2 C, 756 47 Uppsala

Svensk Kurdsika Föreningen i Uppsala
Box 25065, 750 25 Uppsala

Kurdiska Föreningen i Västerås
Box 1369, 720 13 Västerås

Kurdiska Föreningen i Örebro
Box 537, 701 50 Örebro

Kurdiska Föreningen i Östersund
Box 668, 831 27 Östersund

Berbang

Hejmar / No: 113

Çileyê Pêşîn / December 1999

Berbang organa
Federasyona Komeleyên Kurdistanê li
Swêdê ye
Utges av Kurdiska Riksförbundet i Sverige

Berpirsiyarê giştî / ansvarig utgivare

Keya Îzol

keya.izol@telia.com

Kordinator

Adil Enwer

Redaksiyon / i redaktionen

Mustafa Aydogan

mustafa.aydogan@swipnet.se

Hemed Gewherî

Faris Marsil

Newzad Welî

layout

Faris Marsil

marsil@tinet.se

Abonetiya salane / Prenumeration

Ji bo kesan 100 SEK

Ji bo dezgehan/myndigheter 200 SEK

Ji bo welatên din 250 SEK

Bihayê yekane 25 SEK

annons

en hel sida 2500 SEK

Navnîşan / Adress

Berbang

Box 49090

S-100 28 Stockholm

SWEDEN

e-mail: kurdiska.rf@telia.com

tfn 08-652 85 85 vxl

faks 08-650 21 20

Postgiro: 64 38 80-8

ISSN 0281-5699

Her nivîskar ji nivîsa xwe berpirsiyar e.
Mafê redaksiyonê heye ku nivîsên ji derve
tên, serrast û kurt bike.

Çapxane: APEC-Tryck

Naverok

Portre

"Gedeyê Södermalmê"

16-17

- 5 Hevdîtina nûnerên Federasyonê bi wezîra Swêdî ya.....
- 6-7 Pirhêlî û pirrengiya Swêdê û..... **Mustafa Aydogan**
- 8-9 Bi hêviya rojên ronî **Keya îzol**
- 10-11 Mixabin ev sedsal jî weha derbas bû **Faris Marsil**
- 12-14 Çalakiyên Federasyonê
- 15 A. Barî Balkaş wefat kir

- 18-19 Nijadperestî ber bi xeteriye ve diçe
- 20-21 Gêteborga Şewitî **Ata Ala**
- 22 Anna Lindh û doza kurd **A.Selam Cizîrî**
- 23 Hesenkêf yan "Hêskif" **Reşît Bettê**
- 24 Armanc hîn jî ji holê **Tommy Bengtsson**

Hevdîtina nûnerên Federasyonê bi Wezîra Swêdê ya Karûbarên Derve re

Beriya civîna Yekîtiya Ewrûpayê ya ku di 10 û 11ê Çîleya Pêşîn 1999an de li serbajarê Fînlândiyayê Helsinkiyê çêbû, delegasyonê ke ji Federasyona Komeleyên Kurdîstanê li Swêdê Wezîra Swêdê ya karûbarên Derve Anna Lindh ziyaret kir. Di seredanê de sero-

kê Federasyonê Keya Îzol li ser navê FKKS daxwaza kurdên Swêdê bi nameyekê pêşkêşî wezîrê kir. Em nameya serokê Federasyonê ji bo xwendevanên Berbangê li jêrê diweşînin.

Li ser navê Federasyona Komeleyên Kurdîstanê li Swêdê serokê federasyonê Keya Îzol (li milê çepê) û endamê Komîteya Karger A.Selam Güven bi Wezîra Karûbarê Derve ya Swêdê xanim Anna Lindh ziyaret kir

Xwendevanên hêja, Gava me kovara xwe ji bo çapê amade kir, Civîna Helsinkiyê biryar da ku Tirkiyeyê wek berendama Yekîtiya Ewrûpayê qebûl bike. Ji ber vê yekê, em ê di hejmeta di pêşîya me de bi awayekî berfireh li ser vê pirsê rawestin.

Redaksiyon

Ji Anna Lind re Wezîra Swêdê ya Karûbarên Derve

Îro temsîlyeke kurdan a siyasî ku ji aliyê civaka navneteweyî tê qebûl kirin tune ye. Gava ku hemû serokên dinyayê li Stenbolê ji bo civîna REHEyê tîn ba hevdu, berpirsiyarekî kurdan bi tenê jî di nav wan de tune ye. Ev li Helsinkiyê di civîna Yekîtiya Ewrûpayê ya herî bilind de jî herweha ye. Li gora texmînan, Tirkiye dê wek welatekî namzedê YEyê bê qebûl kirin. Divê em ji bîr nekin ku ji sisiyan yekê rûniştvanên Tirkiyeyê ji kurdan pêk tê. Ev pirs di dereceya herî mezin de, pirsê Ewrûpayê ye jî.

Hemû kurdên li Swêdê ji bo vê pirsê, bi awayekî bidîqet bala xwe didin hewildanên Swêdê û yên wezîra wê ya karûbarên derve Anna Lind. Em piştgirîya vê siyasîyê dikin û spasîyên xwe yên ji dil û can pêşkêşî te dikin. Hêviya me ew e ku ew helwesta Swêdê ji bo li Tirkiyeyê guhertinên pêwîst pêk bînin, dê bibe siyasîyê rênîşander.

Baweya me ew e ku ji bo ku Tirkiye bikaribe ji bo YEyê bibe welatê namzed, divê ew van guhertinên hiqûqî û bingehîn pêk bînin:

■ Divê qanûna bingehîn ku ji aliyê wan ve jî wek qanûneke mîltarîst û nedemokratîk tê qebûl kirin, bi referandûmekê bê guhertin. Divê hem hebûna kurdan wek gel û hem jî mafên ziman û Aanda wan di qanûna bingehîn de cîh bigirin. Divê zimanê kurdî resmî bê qebûl kirin.

■ Di sîstema perwerdeyê de, divê dewlet ji bo guhertinên bingehîn û pêşdebirina zimanê kurdî berpirsiyariyê werbigire.

■ Divê di qanûna partiyên siyasî de guhertinek bê Aêkirin da ku kurd di jîyana siyasî de, bi nasnameya xwe bînin temsîl kirin.

■ Divê ji bo hemû girtiyên siyasî efûyê geştî tavilê bê îlankirin.

■ Divê azadiya xwe îfadekirinê ya ku li Tirkiyeyê rojane dikeve bin lîngan, di qanûna bingehîn de bê garantî kirin.

■ Divê li wîlayetên kurdan sîstema gundparêziyê û qanûnên awarte bi carekê bînin hilanîn.

■ Divê ji bo hemû kurdên ku ji gund û malên xwe bûne, tezmînat bê dayîn. Gundîyên ku ji ber şer bar kirine, divê di bin Aavdêriya navneteweyî de, bikaribin vegezin gundên xwe.

■ Li Tirkiyeyê ji bo ku cîh û warên kurdan ji nû ve bê avakirin, divê YEê roleke sereke bileyze.

■ Ji bo pêşeroja kurdan divê di wextekî diyarkirî de, referandûmekê bê amadekirin.

Bi silavên dostanî...

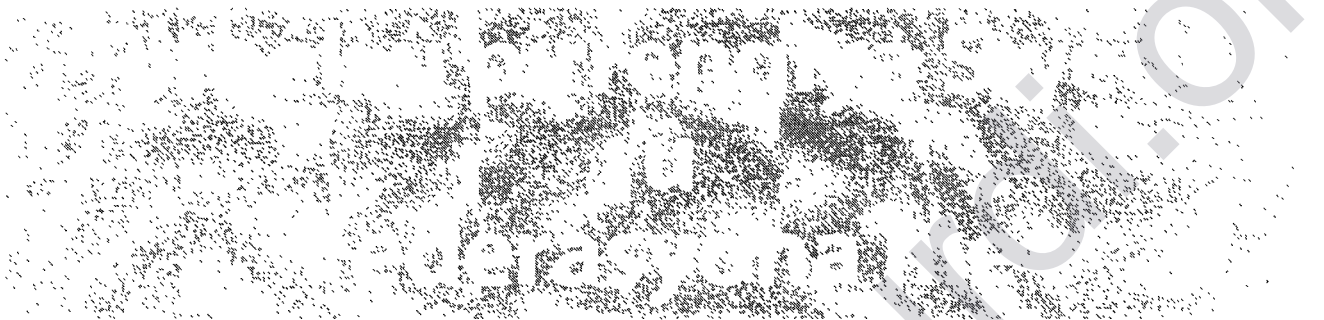
22.11.1999

li ser navê Federasyonê

Keya Îzol

Di çarîka dawî ya sedsala 20î de Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê hat damezirandin û damezirandina wê bi serê xwe gaveke dîrokî bû.

Di vê hejmeta Berbangê ya dawîya sedsala 20î de me xwest ku çalakiyên Federasyonê bi risman pêşkêşî xwendevanan bikin, da ku ew bizanibin Federasyona me ya kurdan di kijan qonaxan re derbas bûye.

Mustafa Aydogan

mustafa.aydogan@swipnet.se

Gava mirovatî bi hêvî û kelecaneke mezin xwe ji bo sala 2000î amade dike, rewşa rûniştevanên Swêdê û li vî welatê ku xwe ji qutûba bakur dirêjî ser Danîmarkayê dike, cihê mirovên bi eslê xwe ji welatên dinyayê ên din in, qet ne li gora misteweya pêşveçûn, demokrasî û edaletê xuya dike.

Gava mirov li îstatîstîkan dinihêre, mirov li hember agahdarîyên ku bi reqeman tên zimên, şaş dimîne. Mirov dibîne ku newekhevîya di nav jin û mêran de, bêdaletiya di bazara kar de, neheqiyên ku li biyanîyan tên kirin û rola îmtiyaza swêdîbûnê, ne bûyer in weha piçûk in ku divê mirov di ser guhên xwe re biavêje. Weha xuya ye ku civak zêde guh nade kapasîteya mirovên biyanî û tecrûbeyên wan. Biyanî ji ber eslên xwe û rengê çermên xwe mixabin gelek caran bi miameleyên neadil re rû bi rû dibin. Ev hem di warê beşdarîya wan a civakî de astengan derdixîne û hem jî welatekî wek Swêdê ji kanîya tecrûbe û zanîna van mirovan mehrûm dihele. Ji bo menfaeta vî welatî mabe, divê mirov nehêle ev îmkanên Swêdê bi helwestên ku bi hêjayîyên demokratîk re li hevdu nakin, têk biçin. Divê ev îmkanên bêhempa di rêya

Rewşa bazara kar qet ne li gora ya rûniştevanan e. Li dora 4.200 000 kes di bazara kar de çalak in. Ji %48ê wan jin in. Li 500 şirketên herî mezin, di nav gerîndeyên giştî de, bi tenê 10 kes jin in. Bi tenê ji %46ê kesên ku temenê wan di navbera 60 û 64an de ne, dixebitin.

Swêdeke xweştir, dadperwertir, pêşkêrtir, dewlemendtir û birefahtir de, bi awayekî rasyonel bèn bikaranîn.

Li gora agahdarîyên "Stockholms Tidningen"ê, rewşa Swêda ku li ber derîyê sala 2000î ye, bi reqeman weha ye:

Îro li Swêdê 8.8 milyon mirov dijîn. Ji van 4.500 000 jin in. 1.700 000 kes li derveyî Swêdê hatine dinyayê. 1.500 000 jî seqet in. Li gora ku tê texmînkirin hejmeta homoseksuelan di navbera 400 000 û 800 000î de ye. 400 000

mirov 60 - 64 salî ne.

Rewşa bazara kar qet ne li gora ya rûniştevanan e. Îro li dora 4.200 000 kes di bazara kar de çalak in. Ji %48ê wan jin. Li 500 şirketên herî mezin, di nav gerîndeyên giştî de, bi tenê 10 kes jin in. Bi tenê ji %46ê kesên ku temenê wan di navbera 60 û 64an de ne, dixebitin.

Di nav mirovên biyanî de, bêkarî ji % 12 ye. Le bêkarîya di tevaya Swêdê de heye; ji %6 e. Ji bo ku mirovên ku bi esilê xwe ne ji Swêdê ne, bikaribin di bazara kar de li gora zanîna û tecrûbeyê xwe rolekê werbigire, gelek asteng xuya dikin. Lêkolîna ku ji altyê hikûmetê ve hatiye kirin jî nîşan dide ku di nav karkerên 150 şirketên herî mezin de, pîvana karkerên bi eslê xwe ji welatekî din in; ji %10 e.

Ev rewşa ku tabloyeke reşbîn derdixîne ortê, divê bi hewildanên rêxistinên biyanîyan û bi piştgirîya civaka Swêdê bê guhertin û mirov qet nebe, di sala 2000î de ji ber esil, reng û dinên xwe, wek mirovên sinifa duyem neyên dîtîn. Rewşa civakê xebatên Federasyonê yê bingehîn tayîn dike. Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê di vî warî de hişyar e û ji bo bi taybetî rewşa kurdan û bi giştî jî rewşa biyanîyan li Swêdê bi awayekî erînî bê guhertin, divê di sala 2000î de bi çalakiyên cur bi cur xe-

Di 22.05. 1981ê de Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê hat damezirandin. Bîstek ji civîna Komîteya Kargir bi berpirsiyarên Daireya Biyanîyan re (1983)

batên xwe bidomîne.

Piralî û pirrengîya rûniştewanan û tabloya bazara kar li hevdu nakin. Ji bo Swêdeke dadperwer divê tabloya bazara kar û pozîsyonên birêvebirinê, li gora rastîya piralîbûna civakê bên guhertin. Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê divê ji alîyêkî ve ji bo bi giştî serrastkirina vê neheqîyê û baştirkirina rewşa hemû biyanîyan, di SIOSê de bi federasyonên biyanî yên din re çalakîyên hevbeş li dar bixe û ji alîyê din ve jî ji bo ku bi taybetî rewşa kurdan baştir bibe û pozîsyona wan a di civakê de xurttir bibe, xebatên xwe bi awayekî efektîftir û pîrhêltir bidomîne. Ji bo ku civaka kurd bikaribe ji alîyêkî ve bi awayekî xurttir li nasnameya xwe ya neteweyî bi xwedî derkeve û ji alîyê din ve jî li Swêdê, wek perçeyekî civakê yê girîng çihê xwe werbigire û pozîsyona xwe ya nuha bilindtir bike, divê Federasyona me xwe ji hin xebatên pêwîst re amade bike. Yanî rêxistina me ji bo ku civaka kurd ji alîyêkî ve xwe wek kurd biparêze û ji alîyê din ve jî ji bo ahengîya pîrhêlîya civaka Swêdê rola xwe ya pêwîst bileyize, divê metodên nûjentir û îmkânên baştir peyda bike.

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê divê di salên 2000î de, bi xebatên xwe yên YJK têkoşîna li dijî neheqîya ku li jinan dibe, bilindtir bike û ji bo ku civaka me bi giştî beşdarî vê têkoşînê bibe, hewildanên xwe xurttir bike. Ji bo ku keç û kurên me di YCK de, xwe bi awayekî birêkûpêktir organîze bikin û li pîrsên xwe bi xwedî derkevin, berpirsiyarî di pêşengîya Federasyonê de dikeve ser milên me hemûyan.

Civaka me di van salên dawîyê de, li ser pîrsên hin beşên civakê yên »jîbîrkirî« bêtir radiweste. Kal û pîrên me û

”Ji bo ku kurd li malên xwe û bi zarokên xwe re hertim bi kurdî bipeyivin û bi vê yekê serbilind bin, divê Federasyona me ji destpêka vê salê û pê ve dest bi kampanyayên cuda bike. Ya herî girîng ew e ku zarokên kurdan bi hevdu re bi kurdî bipeyivin, bi xwişk û birayên xwe re, bi hevalên xwe yên kurd re bi tenê bi zimanê xwe yê şêrîn bipeyivin.”

mirovên me yên seqet bi hewildanên Federasyonê hêdî hêdî tîr rojê minaqeşeyê. Di sedsala nuh de, êdî yek ji wan pîrsên ku em ê tu carî nexin dereceya duyem, divê pîrsên kal û pîrên me û yên mirovên me yên seqet bin. Federasyonê di vî warî de dest bi hin çalakîyan kiriye û hêviya min ew e ku ew ê di destpêka vê sedsala nuh de, bi xebatên xwe yên nuh û pîrhêl balê bêtir bikişîne ser van pîrsan.

Ji bo ku kurd li malên xwe û bi zarokên xwe re hertim bi kurdî bipeyivin û bi vê yekê serbilind bin, divê Federasyona me ji destpêka vê salê û pê ve dest bi kampanyayên cuda bike. Ya herî girîng ew e ku zarokên kurdan bi hev-

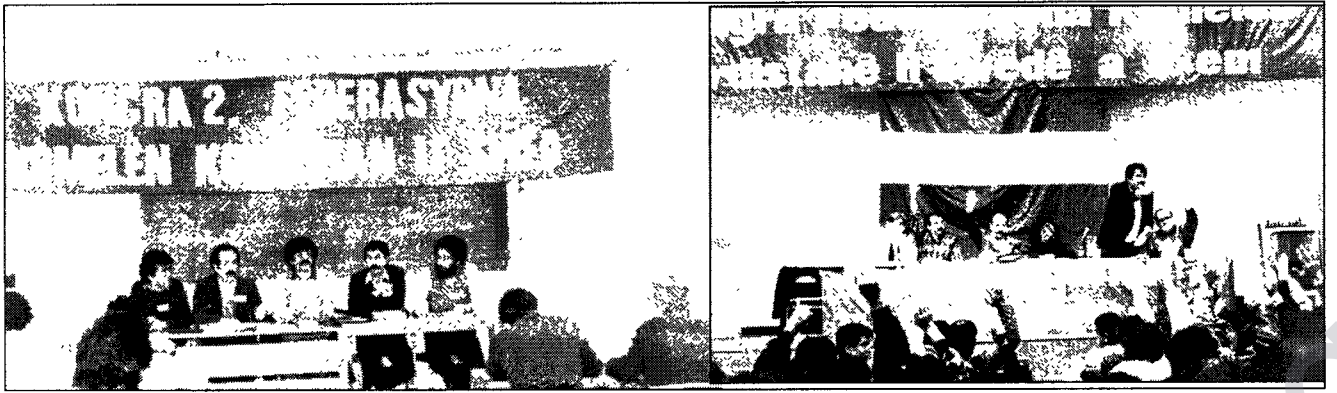
du re bi kurdî bipeyivin, bi xwişk û birayên xwe re, bi hevalên xwe yên kurd re bi tenê bi zimanê xwe yê şêrîn bipeyivin, Ji bo vê yekê, divê Federasyona me hin awayên xebatê yên balkêştir û bitesîrtir peyda bike û di nav civaka kurd li Swêdê de bi vî awayî xebata xwe bidomîne. Ji bo di vî warî de, di nav civaka me de helwesteke neteweyî ya hevbeş û xurttir peyda bibe û jîyana kurdên li Swêdê ya ji sala 2000an û pê ve, di bin ronahîya vê helwestê de şikilêkî bêtir neteweyî ya ku hêviyê li nav hemû kurdan xurttir bike werbigire, divê em hemû kurd alîkarîya Federasyona xwe bikin û ji bo pêkanîna vê yekê, di warê fedekarîyê de texsîrîyê nekin.

Swêdê di van panzdeh salên dawîyê de, di warê lixwevegerîn û li hêjayîyên xwe bixwedîderketinê de, ji bo kurdan roleke mezin leyiztiye. Êdî tu kes nika-re bêyî ku behsa Swêdê bike, behsa dîroka kurdan bike. Di warê xurtkirina nasnameya neteweyî de, rola Swêdê û xebat û perspektîvên kurdên Swêdê de her rênîşander bin.

Ji bo ku hikûmeta Swêdê bi awayekî xurttir piştgirîya doza kurdî bike, Federasyona me heta nuha xebatên hêja kirine. Bi sala 2000î re hewildanên Federasyonê yên di vî warî de, divê pîrhêltir û bi awayekî bi rêkûpêktir berde-wam bin. Ji bo ku Swêd di qada Yekîtîya Ewropayê de, di warê piştgirîya doza kurdan de bêtir însiyatîfkar be, divê Federasyon hemû îmkânên xwe seferber bike.

Werin em bi hevdu re di salên 2000î de rola kurdên Swêdê mezintir bikin û xusûsiyetên civaka xwe xurttir bikin.

Bila sala 2000î bibe destpêka pêkanîna hêviyên me yên neteweyî...

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê li gora destûra xwe kongreya xwe li dar xist. Heta nuha 18 kongreyên wê çêbûn.

Keya Izol û rojênîron

Keya Izol

Serokê Federasyonê
keya.izol@telia.com

Mirovatî sedsaleke din jî li paş xwe dihêle. Sedsala 20an ji bo neteweyê kurd jî derveyî zilm û zor, tade, bindestî, derbederî, penaberî, xwîn, mirin û şînê tiştêkî din neanî. Bi dehan neteweyên bindest û welatên mêtîngêh xwe jî bin nîrên zordestiyê azad kir. Li seranserê cihanê têkoşîna ji bo mafên mirovî û demokrasîyê geştir bû. Ewropaya ku du şerên cihanê li ser axa wê çêbûn, îro bi hewildanên xwe û di bin ronahiya tecrubeyên xwe yên ku bi xisara bi milyonan mirovan peyda bûne de, dixwaze rêberiya dinyayê bike. Dinya bi saya pêşveçûnên di warê teknolojiyê de û îmkanên bi wê re pêşkêşî mirovatiyê bûne, her ku diçe piçûktir. Dinyayay me ya ku me berê digot qey ne serî heye û ne jî binî, êdî di çavên mirovan de, ferqa wê û gundekî mezin tune ye.

Neteweyê kurd di sedsala 20 an de, ji bo xwe jî bin darê zordestiyê rizgar bike, gelek caran bi serhildanên qehramanî di ber xwe de da. Dagîrkerên zordest ji bo serhildanên me yên meşrû bifetisîne, hercar bi hemû hêzên xwe ve êrîşî axa me kiriye û welatê me kiriye

gola xwînê. Dîroka me bi qonaxên qetlîaman xwe gîhandiye îro. Îro jî derveyî Kurdistanê başûr li tu perçeyekî me yê din kurdan mafên xwe bi dest nexistine. Li Kurdistanê Başûr jî ji ber şerê navxweyî, heta îro pêşveçûneke berbiçav ku dilên me hemûyan xweş bike, çênebûye.

Eger em li gora van encaman miha-sebeyeke hindurîn çêbikin, em ê bi hêsanî bibînin ku dijminên me pozîsyonên xwe xurttir kirine, lê li gora vê yekê rewşa me jî xirabtir bûye.

Sebeba herî bingehîn a ku ev encam derxistiye holê ev e ku kurdan hertim jî aliyê siyasî ve wenda kiriye û rêyên ku rêberiya siyasî daye ser hertim em ber bi biserneketinekê ajotiye. Em wek netewe di vê xebata xwe ya girîng de negîhaştine tu encamên erînî ku bikaribin ji gelê me re bibe ronahiyek. Sebebên derveyî ne ew qasî girîng in.

Em ê helbet rojekê ji dîroka xwe dersên pêwîst derxînin û 30 milyon kurd jî dê hemû mafên xwe yên biheq bi dest bixe. Biserketina di vî warî de û bilezbûna pêvajoya ku me ber bi encamên erînî bibe, bi giranî di destê me de ye; bi helwest, daxwaz û şiyana me ya wek neteweyekî hereketkirinê ve girêdayî ne. Yekîtî jî ne wek ku heta nuha tê kirin, bi sloganan, le herweha bi dil û can û bi helwesteke neteweyî û bi ba-

weriya ku bi pêşeroja vî neteweyî tê, divê derkeve ortê. Divê herkes li gora îmkanên xwe, ji bo vê armançê xebatê bike û dev ji hesabên piçûk berde. Divê êdî em fêr bibin ku tiştê mezin nekin qurbana tiştê xwe yê piçûk.

Di sedsala 21ê de rola kurdên Swêdê

20 salên dawiyê kurdên Swêdê tevî kêmasî û şaşiyên xwe mohra xwe li xebata derveyî welêt xistiye. Bi hewildanên xwe yên ji aliyê pêşdexistina zimanê kurdî, çapkirina berhemên kurdî yên kevin û nûh, bi karên çand û hînerî û herî girîng jî bi avakirina dezgehê demokratîk a wek FKKSê, karên gelek girîng kirine. Kurdên Swêdê ne hew bi avakirina dezgehên neteweyî û demokratîk, le herweha bi parastin û pêşdebirina ruhê kurdîyê û bi afirandina perspektîfên ji bo yekîtîya kurdan jî pir roleke pir erînî listiye. Me hewil daye ku her kurd li mala xwe li gora şîreta Celadet Alî Bedir-Xan bi kurdî bipeyive û zarokên xwe bi kurdî mezin bikin. Swêd bê şik di vî warî de, rola rêberiyê dilîze. Ez bawer dikim ku xebatên kurdên Swêdê yên bi vî rengî dê di sedsala 21ê de, bi awayekî xurttir dewam bikin.

Damezrandina FKKSê di sala 1981ê de gaveke gelek girîng bû. Lê ya hîn girîngtir pêşdexistin û parastina wê bû.

Organên Federayona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê bi dengên nûneran, bi awayekî demokratîk hatin hilbijartin

Ev yeka bê êş ne mimkun bû. Lê herweha bê fedekarî jî nedibû. Pirañiya kurdên Swêdê ku FKKSê yê wek rêxistina xwe dibîne, bi fedekarîyeke mezin ew parastine. Heta ku kurd li Swêdê hebin, rêxistina me jî dê rola xwe bileyize û dê xwe wek rêxistin biparêze. 20 salên ku tecrubeya FKKSê fêrî me kiriye, ew e ku Federasyona me di qada xwe de bi başt û şaşiyên xwe ve ji bo kurdên li Swêdê rêber e.

Pirsa entegrasyonê tê çi maneyê?

Ev 30 sal in ku kurd li Swêdê dijîn. 10-15 salên pêşiyê bi naskirina vî welatî û bi hêviya rojê zûtir vegera welêt derbas bûn. Gava zarokên me li vira mezin bûn, em tê gihîştin ku ew êdî li vira mane. Dewleta Swêdê jî ji destpêkê ev hesab nekiribû. Dewletê biyanî wek »mêvan« diditîn. Hem kurd hem jî dewleta Swêdê di careke de pê hisiya ku rewş ne wek ku wan hesibandibû Dewletê ji ber vê rewşê, siyaseta xwe guherand, pirsra entegrasyonê da pêş. Kurdan jî xwe guherand û pirsra entegrasyonê xist rojê xwe. FKKSê di kongreya 1996an de cara yekem pirsra entegrasyonê minaqeşe kir û li ser vê pirsê biryara xwe da.

FKKS li Swêdê ji bo parastina nasname, çand û tradîsyona kurdî yek ji wan garantiyên esasi ye. Ji xwe FKKSê di destûr û programa xwe de ev yeka ha bi awayekî vekirî anîye zimên. FKKS wek rêxistina we divê berjewendiyên hemû kurdên Swêdê biparêze. Karê wê yê esasi ew e.

Helbet di prosesa entegrasyonê de, zehmetî û tengasiyên me jî dê hebin. Mixabin em îşaretên wan jî dibînin. Di

warê kultur, rêgihîştin û sistema perwerdeyê de, ferqa Kurdistanê û Swêdê gelek in. Em nikarin di rojê de van guherandinan pêk bînin. Ji ber ku ev guherandin bi carekê pêk nayên, divê ne em û ne jî zarokên me re kompleks-seke weha çêbibe. Em bi kurdbûna xwe serbilind in. Zarokên ku li vira mezin dibin, divê pêşî bi nasnameya xwe ya kurdî serbilind bin. Ev ji me tê xwestin.

Gava em vê yekê dikin, divê em hevil bidin ku kultur û nasnameya me bi hêjayiyên vî welatî re paralel bimeşin, hevûdu temam bikin, li dijî hev rane-westin. Pirsra esasi ew e; em ê çawa bikaribin hem kurd bin û hem jî di adaptebûyina vê civatê de proseseke bêêş bimeşînin. Dewr û dewran bi tenê li Swêdê naye guhertin. Îro li Kurdistanê, bi alîkarîya pêşveçûna teknîkê, guherandinên bilez di jiyana herkesî de pêk tên. Kultur û tradîsyon li hemû civatan xwe adapteyî dema nuh dike. Li Swêdê jî ev yek di rojê de ye.

Wekhevî û demokrasi daxwaza kurdan in

Em wek netewe û wek ferd bi salan doza wekhevîyê û demokrasiyê dikin. Ev daxwaza ha ji bo me bi xwe jî derbas dibe. Em di mala xwe de, bi têkilîyên bi derûdora xwe jî divê bikaribin bi tolerans û demokrat bin. Nakokiyên ku di navbera nîşan de hene -ku gelek normal e- em dikarin bi dialogê çareser bikin. Mîameleya taybetî beramber keç û jinan, tişteki ne rast e û ne jî hemdemî ye. Guherandin û toleransa di vî warî de, dê pêşîya civata me veke, nasname û kultura me hîn xurttir bike. Di vê xala taybetî de, ger em di çareserki-

rîna nakokiyên de li rêya dialogê negerin, em ê di pêşerojê de zerarên mezin bibînin.

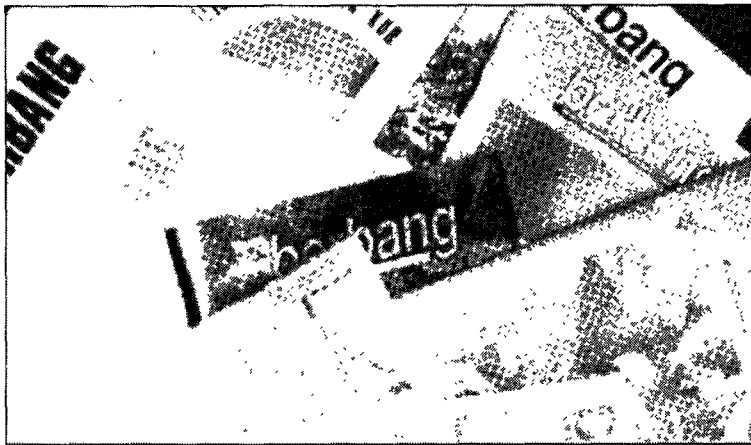
Gava em behsa tolerans û wekhevîyê dikin, em behsa yekîtîya malbatan dikin, behsa malbatên neperçebûyî dikin, behsa çûyina diskoyê û jiyana şevê nakin, Tişteki din heye ku li gora min pir girîng e; ew jî ew e ku lêdan, kuştin, tehdît kirin nikarin bibin kultura kurdan. Em dikarin pirsên xwe yê malbatî jî bi rêya aştî û diyalogê çareser bikin.

Ji bo ku FKKS bikaribe bi van karan rabe, dest bi projeyekê kiriye. Ev sê (3) sal in ku ew xebata wê berdewam e. Heyşt (8) komeleyên me beşdarî vê projeyê de dibin. Armanca esasi wek min li jorê behs kir, alîkarîkirina ciwan û malbatan e. Hemû kesên ku di vê derheqê de xwedî dîtî, rexne û pêşniyaran in, dikarin miracaetî me bikin.

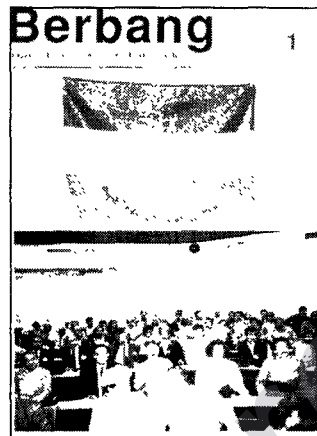
Federasyoneke xurt berjewendîya me hemûyan e

Gava em dikevin sedsaleke nu, hêviya me ew e ku em Federasyona xwe xurttir bikin. Ji bo vê armancê, divê herkes bê îstîsna herkes alîkarî û piştgirîya vê yekê bike. Bi rexne, dîtî û piştgirîya we em dikarin rêxistineke çalak-tir, xurttir, pêşdetir û bifonksiyontir pêk bînin.

Ez li ser navê Federasyonê sersala we hemûyan ji dil û can pîroz dikim û di sedsala 21ê de, hêviya rojê rohnî dikim.

Organa Federasyonê Berbangê di Tîrmeha sala 1982an de dest bi weşana xwe kir. Heta nuha 113 hejmarên wê derketine. Du hejmarên wê jî wek hejmarên taybetî hatine weşandin; hejmarek li ser hîlbijartina parlamentoya Kurdistanê başûr, ya din jî li ser hîlbijartina Parlamentoya Swêdê bû.

Mixabin ev sedsal jî weha derbas bû!

Faris Marsil

marsil.hwe686f@tinet.se

Lêwîk jî bavê xwe pirsî; "Çima dewleta me tune ye?" Bavê lêwîk dest pê kir û sebebên wê, yek bi yek jî kurê xwe re got. Mêrik bi dîroka kurdan dest pê kir. Behsa serhildana Şêx Seîd kir û got ku ji ber sedemên bêrêxistinî û bêtifaqîya kurdan û kêmbûna şûra neteweyî, xurtbûna dijmin û zêfbûna kurdan û gelek sebebên din lê mixabin kurd bi ser neketin. Mêrik axaftina xwe domand, icar behsa serhildanên kurdan ên din kir; Agirî, Dêrsim û serhildana Şêx Mehmûd, tevgera Simko, avakirina Komara Mehabadê jî kurê xwe re yek bi yek îzah kir, lê mixabin hemû serhildan jî bê serketin qediyên. Wexta bavê lêwîk xwest behsa serhildana Mele Mîstefa Barzanî bike, kurik tavilê midaxeleyî axavtina bavê xwe dike û dibêje ku bavo, bes e, ez êdî dizanim ku tu ê di dawîyê de çi bibêjî. Tu ê dîsa bibêjî "Lê mixabin ew jî negîhaşt encamekê?"

Kurd gelek şehîd dan

Bi rastî jî sedsala 20î jî bo kurdan "bi mixabinan" derbas bû. Kurd jî mafê

xwe yên neteweyî û demokratîk bêpar û bi stuxwarî dikevin sedsala 21ê. Kurdan di vê sedsalê de jî banga mili ya yekem, banga Ehmedê Xanî bi cih neanî, welatê wan bû çar perçe, hebûna wan hat înkarkirin, marûzî asîmlasyonêke dijwar bûn, gelek neheqî, zor û zîlm dîtin. Ji bo bigihêjin armanca xwe, bi dehan serhildan li dar xistin, bi sedan rêxistin, partî, komele, enstîtu, weqf, federasyon, konfederasyon û parlamento ava kirin, bi hezaran kovar rojname û kitêb çapkirin, istasyonên radyo û kanalên televizyonê vekirin, bi hezaran meş, miting, şev, şahî, festîwal, civîn, panel, kongre, konferans amede kirin. Lê mixabin van hemû tiştan têr nekir ku ew bigihêjin armanca xwe.

Kurd di avakirina yekîtiya xwe ya milî û dezhegên xwe yên neteweyî û demokratîk de bi ser neketin, berjewendiyên neteweya xwe baş neparastin. Van xusûsiyetan jî rê vekir ku kurd di warê rêxistinîyê de qels, di siyasetê de bêaso û di dîplomasiyê de jar û bê perspektîf bimînin.

Kurdan fersendên tarîxî revandin

Di sedsala 20î de, du şerên cihanê çêbûn; împaratorî belav bûn, sistêmên nû ava bûn û hilweşayan; ne di belavbûna

împaratoriya Osmanî de, ne di avabûna sistêma sosyalîstî û hilweşandina wê de û ne jî di pêvajoya ji ortêrabûna sistêma kolonyalî de kurd gîhaştin mafên xwe.

Bi tenê di encama van şeran de, ji bona kurdan hin hêvî peyda bûn, lê mixabin kurd jî wan tu suûd wernegirt. Berê prensipên Wilson jî bona kurdan bû hêvî, pişt re jî Peymana Sewrê, lê mixabin di Lozanê de ne hêvî û ne jî peyman ma. Di dema Şerê Cîhanê yê Duyem de, wexta Ordiya Sor a Sovyetê ket Îranê jî bona vî perçeyê welêt firsêt çêbû ku Komara Mehabadê bête damezirandin, lê bi vekişandina wê, ev firsêt dîsa jî destên kurdan derket, temenê komarê ancax 11 mehan dom kir.

Herçiqaş kurd jî ber sebebên berbiçav fersendên tarîxî revandin jî lê wan tu carî jî dijmin re serî dananî, li dijî neheqiyê û ji bo azadiya welêt serî hilda, di neticeya serhildanên çekdarî de, bi sedhazaran însan hatin kuştin, bi milyonan hatin surgûnkirin, bi dehhezaran gund, bajar û bajarok hatin wêrankirin, li Helepçe çekên kimyayî - xwedêgiravî li dinyayê hatibûn qedexekirin- li dijî kurdan hat bikaranîn; hêsi-rên çavan bûn çem, xwîn, êş û elem li cem kurdan tu carî kêmbûn.

Sedsala bîstan bi tenê jî bo başûrê

Yekîtiya Jinên Kurdistanê di 1992an de hat damezrandin. Seroka wê di Federasyonê de endama Komîteya Karger ya esil e.

welêt bû çirûskêk, piştî şerê Xelîcê li vî perçeyê welêt çirûskên heviyê vêketin; bi bicîhkirina "Hêza Çakûç" kurd ber bi dezgehên ve çûn. Lê hîn jî ev çirûsk nebûye ronahiyeke xurt.

Swêd nimûne ye

Di çarîka dawî ya sedsala 20î de, ji ber sebebên siyasî gelek kurdan terka welatê xwe kir. Piraniya wan li welatên Ewropayê bi cîh bûn. Îro hejmara wan bi ser milyonekê dikeve. Kurdan li van welatan jî dezgehên xwe danîn, kome-

le, enstîtu, weqf, federasyon damezrandin, di derheqê pîrsa kurdî de raya giştî ya Ewropayê haydar kir. Di nav welatên Ewropayê de Swêd di warê edebî, kulturî, dîrokî û zimannasiya kurdî de bi taybetî piştî salên 80yî xebateke bêhempa kir. Li gora lêkolînekê ku ji bal Mahmûd Lewendî ve hatiye kirin, di navbera 1980-1998an de, li Swêdê li ser hev 820 kitêb, 138 kovar û rojname derketine, 24 weşanxaneyên resmî hatine danîn. Li ser navê van weşanxaneyan 585 kitêb derketine. Kitê-

bên kurdî (kurmancî, soranî, dimilî) 420 heb in.

Li Unîversîteya Stockholmê beşê masterîtiya kurdî (1984) vebû, di wira de ji bo zarokên kurdan mamoste hatin gîhandin. Li Unîversîteya Uppsalayê beşa kurdî heye.

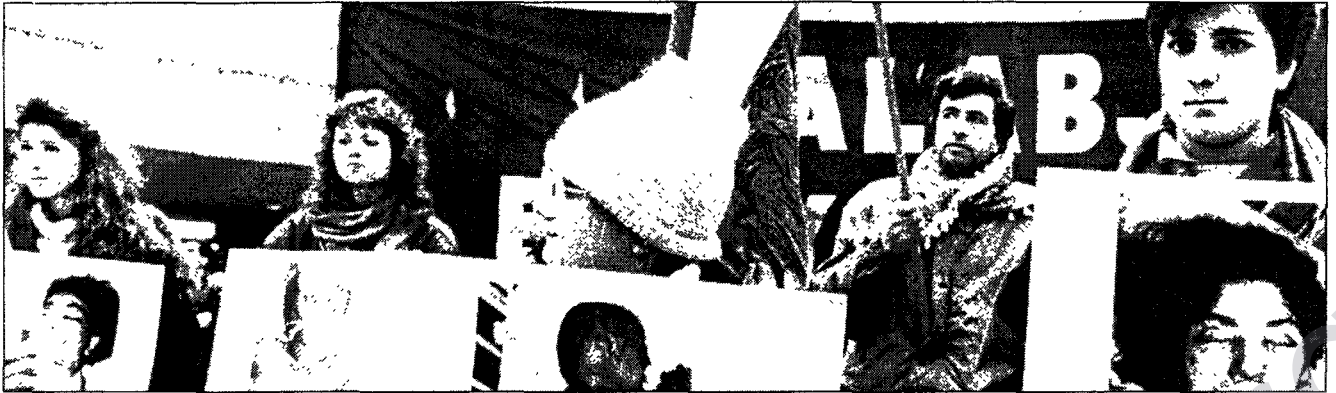
Kurdên Ewropayê divê çi bikin?

Federasyona Komeleyên Kurdistanê di warê zemîna kurdistanbûnê de bû nimûneyeke berbiçav. Di dîroka kurdan de cara pêşîn kurdên çar perçeyên welêt, ên libnanê û Sovyeta kevin ku li Swêdê bi cîh bûbûn ji bo berjewendiyên milî di bin şemsiyeyekê giştî de rêxistineke milî û demokratîk ava kir. Car carinan li gel kêmasî û şaşiyên xwe jî îro Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê ji 38 komeleyan pêk tê û dezgeheke kurdan a milî ya yekem e ku kurd bi serbilindî behsa wê dikin.

Ev nimûne ji bo welatên Ewropayê yê din ku kurd lê dijîn jî divê bibe bingeh da ku ew jî rêxistineke weha milî û demokratîk ava bikin û di nav wan de konfedarasyonêk pêk bê. Ancax bi vî hawî kurd li Ewropayê bi yekden-gî û yekwucûdî dikarin tesîrê li ewrûpayîyan bikin, lobiyan ava bikin û dîplomasiyeyê xurt bimeşînin. Divê sedsala 21ê ji bo kurdên Ewropayê di warê rêxistinîyê de bibe destpêka gaveke nuh.

Divê kurd êdî "mixabînan" ji ferhengê xwe derxînin.

Bila sedsala 21ê bibe sedsala tifaqa kurdan. Ez bî wê hêviyê sala we ya nû ji dil û can pîroz dikim.

Bistek ji mitînga Helepçeyê -Yek ji armancên Federasyonê ev bû; zordestiya ku li kurdan dibe, raya cîhanê agahdar bike. Ji bo vê yekê Federasyonê bi sedan meş û mitîng li dar xistin. ku zêdetir 5000 kurd bi çekên kimyayî hatibûn kuştin.

Çalakîyên Federasyonê

Civîna herêma 3em

Di 14.II. 1999an de li Linköpingê civîna Herêma 3em li dar ket. Di civînê de berpirsiyarên Komeleya Karlstadê, Komeleya Orebroyê, Komeleya Linköpingê, Komeleya Kemendamên Linköpingê û Koemeleya Eskilstunayê amade bûn. Berpirsiyarê Herêma 3em Ehmed Sindî û sekreterê Federasyonê Hemîd Gewherî jî beşdarî civînê bûn û li ser xebatên Federasyonê agahdarî dan.

Kongreya Komeleya Ostersundê

Di 14.II. 1999an de Komeleya Kurd li Ostersundê Kongreya xwe li dar xist. Komîteyê nû hilbijart. Nûnerê Federasyonê Rociwan Yesil beşdarî civînê bû.

Kongreya Komeleya Falköpingê

Di 13.II.1999an de Komeleya Falköpingê di bin şîra "Divê sedsala 21ê bi-be sedsala rizgariya neteweya kurd" Kongreya xwe li dar xist. Kongre li ser karûbarên komeleyê dût û dirêj minaqeşe kir, biryarên cuda wergirtin û komîteya nû hilbijart.

Li ser navê Federasyonê Hemîd Gewherî beşdarî kongreyê bû û di derheqê çalakîyên Federasyonê de agahdarî dan.

Komeleya Kêmendamen Kurd li Stockholmê

Di 16.II.1999an de Komîteya Peywendiyên Navxweyî bi alîkariya Komîteya

Bistek ji civîna kêmendaman

Kêmendamen Federasyonê ji bo Kêmendamen komeleyêke bi navê Komeleya Kêmendamen Kurd li Stockholmê damezirand. Hemîd Gewherî û Nûrî Salih beşdarî vê civînê bûn. Di vê civînê de ji bi komeleya Kêmendamen 5 kes hatin hilbijartin.

Şeva Komeleya Järfällayê

Di 4ê Çileyê Pêşîn de, Komeleya Kurd li Järfällayê ji bo kurdên belediyeyê xwe şevê amade kir. Di vê şevê de gelek malbatên kurd li hevdu civiyan û bi sitran, govend û xwarinên kurdî şevbîherkeke xweş bihurand.

Bistek ji kongreya Falköpingê

Ji bo wergirtina piştgirîya Swêdiyan Federasyonê bi sedan aktîvîte li dar xistin. Bîstek ji meşa li dijî şerê Iran û Iraqê ku axa Kurdistanê bûbû qada şerê wan.

Ji Şeva Komjinê re

Hevalên Hêja!
Me dawetnameya we ya nazîk girt.
Gelek sipas.

Ji ber sebebên teknîkî em nikarin di şeva we de amade bin, bibuhurin!

Em 10 saliya we bi dil û can pîroz dikin û hêviya me ew e ku şeva we bi serfirazî derbas bibe. Şeva ku hûn bi minasebeta 10 saliya xwe û ji bo "piştgirîya jinên koçber bûne û di bin tadeyiya cinsî de ne" amede dikin, hêjayî pesindayînê ye. Bi rastî jî wela-tê me di bin postalên dijmin de ye, gelê me û bi taybetî jî jinên me di bin zilm û neheqîyeke mezin de dijîn. Bi taybetî ew malbatên ku ji ber zor û zilma dijmin mecbûrî koçkirinê bûne û îro li metropolan dijîn di şertên dij-war de debara xwe dikin û jiyana xwe didomînin.

Em rêxistinên jinên Kurd divê her-gav piştgirîya wan bikin, hewil bidin ku pirs-girekên wan ên acil bi hev re çareser bikin. Ji bo wê jî divê berî her tiştî di navbera me jinan de kordina-syoneke çêbe, em bawer dikin ku ev şeva we ji bo vê yekê dê bibe gavek.

Em 10 saliya we careke din pîroz dikin û piştgirîya xwe diyar dikin.

Seyran Duran

Seroka Yekîtiya Jinên Kurdistanê
li Swêdê

Bîstek ji civîna ku li bota "Viking Line"ê çêbû

Projeja "nakokîya di navbera nîşan de"

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê di 1ê Hezîrana 1999an de, bi navê "generationskonflikter" (nakokîya di navbera nîşan de) dest bi projeyekê kir. Ji bo vê projeyê 8 grûpên xebatê hatine avakirin û her grûp ji 3 kesan pêk tê.

Vê grûpê di 27 û 28ê Mijdarê de, li keştîyeke "Viking Line"ê de dest bi civîna xwe kir. 38 kes beşdarî civînê bûn.

Proje dê 3 salan dom bike û heta nuha masmedia Swêdî elaqeyeke mezin nîşanî wê daye.

Kongreya YCKê

Di 4ê Çileyê Pêşîn de Yekîtiya Civanên Kurd (YCK) kongreya xwe ya salane li Stockholmê li dar xist. Nêzî 60 ciwanên Kurd beşdarî kongreyê bûn û pirsên xwe mianaqêşe kirin. Komîteya berê ji berpirsiyariya xwe hat azadkirin û Komîteyeke nû hat hilbijartin.

Ji bo komîteya nû; Sukrî, Nalîn, Rezan, Amer, Ciyavan, Welat û Gulan hatin hilbijartin.

Federasyonê bêistisna hersal cejna neteweyî Newroz bi girseyî pîroz kir. Bîstek ji pîrozkirina Newrozeke Federasyonê

Ji bo pîrozkirina 25 saliya PSKê

Li ser navê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê ez 25 saliya we pîroz dikim, silavên xwe yên germ ji bo we dişînim.

PSK wek rêxistineke siyasî di têkoşîna gelê Kurdistanê de çiyekî girîng digre. Xebat û çalakiyên PSKê, 25 sal in bê westan dom dikin. Wê wek partiyêke siyasî roleke erînî û bi îstîkrar di jiyana siyasî de listiye. Em bawer dikin dê ji îro û pê ve jî wê rola xwe bilîze.

Hevalên giranbiha;

Sedsala 20î piştî çend mehan dê biqede. Gelê Kurdistanê hîn ji ji mafên xwe yên bingehîn bêpar e. Herçend dijminên dagirker ku welatê me dagirkirîye û nehiştîye ku milletê Kurd azadiya xwe bi dest bixe, lê di encamê de gunehê kurdan jî ne hindik e. Me hîn yekîtiya xwe ya siyasî pêk neaniye, ev ji nezanî û belengaziya me ya siyasî û ji xeletiyên me tîn. Azadiya gelê Kurdistanê, bi tenê bi destê kurdan ancax mimkun e. Kesekî din me azad nake. Ji bo vê jî gelek girîng e ku em bi tundî behsa yekîtiya xwe ya siyasî bikin, riya xelasî û azadiyê di vira de ye.

Em wek rêxistineke demokratîk gelek girîng dibînin ku di seranserê Ewropayê de, rêxistinên ku nêzikî hev in bikaribin bi hev re bixebitin û hevkarîyê bikin. Em wek FKKS ji bo doza yekîtiya siyasî û demokratîk amadayî xizmetê ne. Ez careke din 25salîya partîya we pîroz dikim, bi hêviya yekîtiyêke siyasî û demokratîk serkeftina we dixwazim, silavên xwe yê germ û dostane ji bo we dişînim. 12.10.1999

Keya İzol

Serokê Federasyonê

Di Balyozxaneyê Amerîkayê de dîplomateke kurd

Hêro Qadir keçikeke kurd e û ji bajarê Hewlêrê ye. 30salî ye. Di sala 1976an de çûye Amerîkayê li bajarê Maynetê dijî. Li Zaningeha Georgetownê beşê danûstendinên navneteweyî û nîzama navdewletî yê xwendîye. Piştî xwendina xwe di administrasyona Emerîka Yekbûyî de wek dîplomat kar kiriye. Nuha jî di Sefareta Amerîkayê ya Yûnanistanê de wek dîplomat karê xwe didomîne

Li jêrê em mesaja Federasyonê ku ji bona wê hatiye şandin, çap dikin

Ji bo birêz Hêro Qadir

Ez li ser navê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê di kar û barên te de serfiraziyê dixwazim. Em gelek serbilind in ku keçikekurd di administrasyona Emerîka Yekbûyî de wek dîplomat kar dike. Herweha em dîyar dikin ku em di pêşerojê de ji bo her babet hevkarîyê amade ne.

Di gel slavên min ên germ

Keya İzol

Serokê FKKSê

Dîlomata kurd Hêro Qadir

Birêz Keya İzol

Serokê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê

Me nameye te ya ji bo kongreya me ya 12an wergirt.

Sipas jo bo vê yekê.

Em ji Yezdanê mezin dixwazin ku Federasyon hergav serkeftî be.

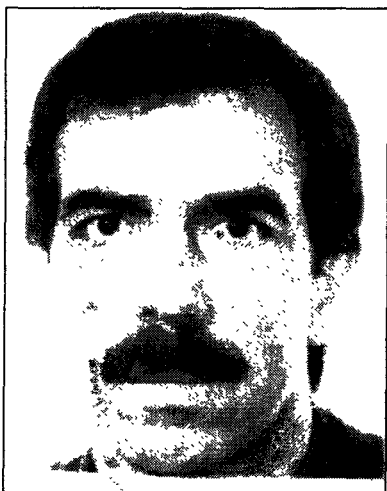
Mesûd Barzanî

7.11. 1999

Federasyonê gelek pêşbirkeyên govendê li dar xistin. Bi vî awayî him beşek kultura kurdî nişanî swêdiyan da û him jî xort teşwîq kirin ku ew li rûmetên xwe yê kulturî bi xwedî derkevin û wê biparêzin. Bîstek ji pêşbirkeya govendê.

Nimûneyeke dilsozî, camêrî û fedekarîyê

A. Bari Balkaş (1954-1999)

Abdulbarî Balkaş (Azad) di 1954an de li bajarê Lîceyê hat dinyayê. Xortaniya wî li Lîceyê derbas bû. Bi damezrandin û xebata xwe ya «Lîce Dayanişma Dernegî» (Komeleya Lîceyê ya Piştgişyê) hat naskirin.

Di sala 1975an de wextê Weşanxaneyê Komalê dest bi jiyana xwe ya weşanî kir, Azad jî li gel wan xebitî. Berê bi «Rizgarî»yê û dû re jî bi «Ala Rizgarî»yê xebata xwe ya siyasî domand.

Azad kesekî dilgerm û rûken bû, di danûstandinan de bawerîyeke xurt da mirovan. Ji bo vî jî yê ku ew nas dikir, bi wî bawer û piştrast bûn. Ew piştrastî û bawerî dibûn sebeb ku hevalên wî ji bo karên giran navê wî pêşniyar bikin.

Heta sala 1980yî çend caran hat girtin, lê Azad hertim bi bawerî û bi mîrxasî di ber xwe de da. Gava 12ê Îlonê hat, Azad jî nikaribû li welêt bisitire. Ew û çend hevalên xwe di 11ê Mijdara

1980an de ji Bakurê welêt derbasî aliyê Rojhilat bûn. Azad di nav sê sinoran de, carinan li Rojhilat, carinan li Başûr û carinan li Bakur e; kesên nû tîr derbas dike, yan jî yê bi şûn de diçin dibê aliyê din. Di wan sê salan da ew gelek caran ji wî sinorî derbasî ê din bû, le ne tu hevalekî xwe dia dest û ne jî bi rê ve de wenda kir.

Di bihara 1983an de, Azad û çend hevalên xwe li cem pêşmergeyên Kurdistanê Iraqê bûn. Meqerên pêşmergeyan nêzîkî sinorê Tîrkyeyê bûn. Leşkerên tirkî xwest pêşmergeyan ji wê mintiqê bi dûr bixin. Di Gulana 1983an de, leşkeran êrîşt wan kir û ket axa Kurdistanê Iraqê. Azad jî di nav wê grûpa pêşmergeyan de bû ku dixwest pêşyê li êrîşa tirkî bigire. Şerekî giran hat kirin. Azad mintiqe baş nas nedikir. Serê sibehê dibîne ku di nav eskeran de maye. Sê roj û sê şevan hewil dide ku xwe xelas bike. Roja çaran li aliyê Bakur li şivanekî rast tê û li ber şivên dilê wî jî bîr diçe.

Hevalên vî nizanin bê gelo Azad hatiye girtin yan jî hatiye kuştin yan jî brîndar e. Radyoya tirkî behsa kuştîyekî dike. Radyoya «BBC»yê behsa 3 mirî û çend birîndaran dike. Piştî du hefteyan hevalên wî tu salixan ji Azad hîlnînin. Û dibêjin «Eger sax bûya, divê me heta nuha xeberek jê wergirti-ba». Li ser vî qenaetê, biryarê didin ku ji bo wî civîneke bibîranînê pêk bînin. Bangî grûp û kesên din jî dikin. Li ser jîyan û xebata wî nivîsarekê hazir dikin. Herkes tê li wê derê kom dibe. Seta ku civîn dê dest pê bike, hevalek dibîne ku yek ji wêde te û dişibe Azad.

Pêşyê bawer nakin. Le wexta tam nezîk dibe, êdî kiş dibe ku ew Azad e. Civîna şîn û xemgînîyê dibe civîna şahî û xêrhatînê. Lê ve carê em dizanin ku azad dê paşde neyê. A ne xweş ew e ku ev kesê ew qasî jîr û çalak ji gelek dert û belan filitî, hat li dûrî welatê xwe li xerîbîyê ket nav destê nexweşîyeke bêçare û bi mehan li benda mirinê ma.

Di sala 1986an de hat Swêdê. Li bajarê Eskilstunayê bi cîh bû. Wî li Swêdê jî xebata xwe di nav komeleyên Kurdistanê domand. Di nav civaka nû de jî di demeke kurt de hat naskirin û hezkirin. Çend peryodan li Komeleya Eskilstunayê endamiya Komîteya Karger kir. Peryodekê jî bû serokê komeleyê.

Azad çend sal berê zewicî û keçek wî ya pencsalî heye. Birayê çar xwişk û çar birayan bû. Ev salek e ku doktor pê hisiyên ku Azad bi nexweşîya kanserê ketibû. Par emelîyat bû. Piçekî baş bû û çû welêt dost û merivên xwe dîtin. Lê piştî vegeerê halê wî xerabtir bû. Careke din emelîyat bû. Ve carê jî nexweşxaneyê derneket. Li nexweşxaneyê «Varberg»ê di 11ê Mijdara 1999an de û saet di 12 û 25an de wefat kir.

Em hêvîdar in ku heta keça wî Hêlîn mezîn bibê, umrê me dê têrê bike û em ê jê re behsa dilsozî, camêrtî û fedekarîyên bavê wê bikin.

Xwedê sebrê bide jin, zarok, malbat û hevalên wî. Serê me hemûyan sax be.

Li ser navê hevalên wî İkrâm Delen

Rastkirin!

Di hejmara berê de tarîxa wefata Hecî Nigît bi xeletî 17ê Îlona 1999an hatibû nivîsandin. Rastiya wê 10ê Îlona 1999an e.

Ciwan pêşeroja civatê ne. Yek ji armancên Federasyonê ew e ku ji problemên ciwanan re çareyan bibîne. Ji bo wê jî gava yekem ew bû ku rêxistina ciwanan ava bike. (1987) Yek ji endamên Komîteya Karger ya YCK di Federasyonê de endamê/a esil yê/a Komîteya Karger e.

PORTRE

Nav: Bilal Görgü, **Kengî hatiye Swêdê:** 1973, **Meslek:** Di Daireya kar û karkirpeydekirinê de asîstan, **Temenê wî:** 50, **Li kî derê dijî:** Södermalm-Stockholm **Malbat:** Zewicî ye û bawê du lawan e, **Parolo wî:** Jiyana bi piralî xweş e.

»Gedeyê Södermalmê«

Wi jiyana xwe ya Swêdê bê-tir li merkeza Stockholmê, li taxa Södermalmê derbas kiriye û nuha jî li wira dijî. Di navbera mala wî û karê wî de kuçeyek heye, yanî bi peyatî 5 deqîqeyan dikêşîne. Ger meriv firehbûna cografyaya Swêdê yan jî a Stockholmê bide ber çavên xwe, ev mesefaya di navbera kar û mala wî de, di warê wext de awantejeke mezin e. Ji xwe heta nuha, tu carî karta metroyê nekiriye û belkî nizane bê heqê wê jî çi qas e. Havînan bi şimikan diçe kar, belkî jî di jiyana xwe de, tu carî şalê ûtîkirî li xwe nekiriye û qirawat nexistiye situyê xwe. Kincên spor û sade li xwe dike, jiyaneke wek swêdiyan dijî.

Södermalmê awantejeke din daye wî ku li herêmê her aktiviteyên sosyal û kulturî hene. Bi dehan sînema, tiyatro, aşxane, pastexane, qahwexane û gelek tiştên din... Ji ber ku jiyana wî wek ya swêdiyan e, ew di vî warî de tu zahmetiyê nakêşîne.

Bilal di Daireya kar û karkir peydekirinê de (Arbetsförmedlingen) de asîstan e. Li Swêdê karpeydekirin bi taybetî jî ji bo biyaniyan karekî sereke ye û rola

arbetsförmedlingen gelek e. Bilal di daîreya kar û karkir peydekirinê de rê nîşanî wan kesan dide ku dixwazin kar bikin. Li gora wî, sebebên sereke ku biyanî nikarin kar peyde bikin ev in: Biyanî berî hertiştî bi zimên baş nizanin û tecrûbeya wan a kar tune ye. Ku bizanibin û tercubeya wan jî hebe, ew bi awayekî aktîv li kar nagerin. Wek nimûne; yekî mihendis li welatê xwe mihendîsî xelas kiribe û ji ber karê siyasî nikaribûye mihendîsiyê bike, wexta ew te Swêdê û li vira di beşê xwe de li kar digere, karmend li tercubeyên wî dipirse. Ji ber ku tercubeyeke wî ya weha tune ye, ev ji bo wî ev dezawantajek e. Ji aliyê din ve kesên ku li welatên xwe zanîngeh xelas kiriye, naxwazin li Swêdê karê paqijî, şifêrtî û xedemetiyê bikin.

Li gora dîtina wî, ya herî baş **Lxwendin e.** Ger li Swêdê meriv dixwaze ji xwe re karekî bi dilê xwe peyde bike, divê meriv bixwîne. Le Bilal vî tiştî jî dibêje, «Di bazara kar de jî reqabet heye; yekî 20 salî û swêdî, di kar peydakirinê de, bi tecrûbeya xwe ve û bi awantajên xwe yên din ji yekî/a biyanî ku temenê wî/wê 40 e, bi şênstir e.

Di civateke weha pêşketî de, tecrûbe, zanîna zimên (tu çend bi zimanan zanibî, ew qasî çêtir e) merfîten wilo ne ku hergav awantajê dide merivan. Berî çend salan ji bo karê paqijiyê ehliyet awantajek bû le îro li gel ehliyetê divê meriv kompîtur û hin programên wê jî bizanibe.

Bilal piralî ye; di van salên dawiyê **Bde dest bi karê nivîsandinê** jî kiriye û yek ji birêvebirê Weqfa Kurdî ya Kulturî ya Stockholmê ye. Berî çendekî pirtûkeke wî ya bi navê »Pîrê û Rovî« him bi swêdî û him jî bi kurdî hat çapkirin. Pirtûkeke wî ya ku ji notên çavdêriyên wî yên Tirkiyeyê pêk tê, dê di nêzik de bi swêdî bête çapkirin. Di destê wî de nivîsandina romaneke heye, romana wî enteresant e. Ew karê nivîsandinê ne bi awayekî profesyonel, lê wek hobyeyeke dibîne

Berî ku ew di sala 1969an de biçê Almaniyayê ew xwendevanê Unîversîteya Stenbolê bû. Lê ew dixwaze biçê Almaniyayê ba birayê xwe û li wê xwendina xwe dom bike.

Li Almaniyayê piştî qursa amedebûnê, ew qeyda xwe li Unîversîteya Münihê çêdike. Lê ji jiyana Almaniyayê hez

Federasyonê ji zarokên kurdan, grûpên muzik, tiyatro û folklorê ava kirin. Bîstek ji grûpa zarokan ya muzikê.

Bilal Görgü »Ger li Swêdê meriv dixwaze ji xwe re karekî bi dilê xwe peyde bike, divê meriv bixwîne«

nake û di sala 1973an de berê xwe dide Swêdê û li vira xwendina xwe didomîne.

Bilal li Amanyayê di rêxistina Hevrayê de dixebite û dibe endamêkî wê ya aktîv. Beşdarî gi gelek çalakiyên wê dibê.

Piştî ku Bilal tê Swêdê biryara xwe daye ku dê zanîngê bixwîne ji xwe ji bo vê armancê derketibû derveyî welêt. Piştî fêrbûna swêdî, ew li Unîversîteya Stockholmê ilmê siyasî (Statvetenskap) dixwîne. Têza xwe li ser kurdan amade dîke. Navê wê: »Kurd li Tirkiyeyê« ye.

Bilal di dema telebetiya xwe de aktîv siyasê dîke. Di Unîversîteyê

de di nav refên VPK(Partiya Çep a Komunîst)de nuha »Vântser-partiyet« (Partiya Çep) çiyê xwe digre, berpirsiyariya xwendekarên wan yê unîversîteyê dîke. Di nav hêzên kurdan de, xwe nêzî Riya Azadî dîke û heta 1981ê jî bi wan re dixebite. Bi Henefî Celeblî û Salih Înce re di redaksiyona »Roja Nû«yê de kar dîke.

Bilal dibêje; »Ez ji bo Partiya Çep pir xebitîm, heta min programa wan wergerand Tirki jî. Lê wexta dem hat ku ez bibim endamê partiyê, wan ez nekirim. Min di vira de nasyonalistîya wan fêhm kir û di sala 1985an de min dev ji wan berda. Lê nuha jî di nav wan de gelek hevalên min hene û hevaltîya me dom dîke«.

Bilal di warê hevaltîyê de dibêje ku hevalên min yê swêdî jî yê min ên Kurdan zêdetir in. Hema hema bi hemû swêdiyên ku dostên kurdan in, hevaltîyê dîke.

Bilal di sala 1979an de di şahîyekê de xanima xwe ya îro nas dîke û pê re dizewice. Zewaca wan li ser hezkirin, hurmet û şefqetê ava dibe. Ji zewaca wan du zarokên wan çêdibin; Zana nuha 18 salî ye û Kendal jî 13 salî ye. Herdu jî bi kurdî nizanin. Bi tenê navê wan bi kurdî ye, lê giyan û jiyana wan swêdî ye. Lê ew bi navê xwe îftîxar dîkin. Li gel ku navê wan yê swêdî jî hene, ew di dibistanê de navê xwe yê kurdî bi serbilindî bi kar tînin. Li gora ku Bilal dibêje, »Zana gazinan ji min dîke ku çima min ew kurdî fêrî nekiriye«.

Li ser pîrsa min a ku gelek kurd piştî bi swêdiyan re dizewicin, nikarin zewaca xwe dûr û dirêj dom bikin, lê ev 20

sal in ku zewaca we dom dîke. Gelo sira vê yekê çî ye? Bilal bi ken dibêje; »Ez bi mentaliteya xwe % 75 bûme swêdî, ew jî % 25 bûye kurd. Di jiyane de presentên weha hergav li hev dîkin. Ji xwe em li Swêdê dijîn, divê em zêdetir tiştên wan qebûl bikin. Lê em li hember hev rêzdar in, zêde tedaxilî karê hev nakin, mişterekên me gelek in. Ew jî mêvanên min aciz nabe, merivên min dikarin nivê şevê jî bîn mala min«.

Bilal ji temenê xwe 10-12 salan ciwantir xuya dîke. Wer diyar e ku hewa û jiyana Swêdê lê hatiye. Ji xwe re tiştêkî nake xem, pir bihnfireh û bi tolerans e. Di jiyana xwe ya rojane de bi plan û program e, wek swediyekî dijî. Ew ne bi tenê reqamên telefona xwe bi swêdî dibêje, herweha di jiyana wî ya rojana de jî zimanê wî yê serdest swêdî ye. Ew jî wek hemû kurdên ku li Swêdê dijîn, ne bi tenê gotinên wek »arbetsförmedlingen«ê (dareya kar û karkir peydakirinê), arbetslös (bêkar) försäkringskassan (kasa sigortayê) û hwd bi swêdî bi kar tîne. Herweha ew gotinên abstrakt jî bi kar tîne. Ez bi xwe heta nuha nêzî 20-25 gotinên weha jê fêr bûme. Yanî ew bi bejn û bala xwe kurd e, lê bi tevger, helwest û jiyana xwe zêdetir swêdî ye.

Ma hûn çî dibêjin lingê wî jî şemitiye yan na?

Faris Marsil

Federasyonê li dijî nijadperestiyê û dijminatîya biyaniyan him gelek însiyatîv girt û him jî beşdarî gelek çalakîyên din bû. Di vî wêneyî de ji çepê ber bi rastê: Wezîra Biyaniyan Birgitt Friggebo, Serokê Federasyonê Vildan Tanrikulu, serokê partiya Gel(Folkpartiet) Bengt Västerberg û Kurdo Baksî li Federasyonê di civîna pressê de ne.

Li Ewrûpayê

Nîjadperestî ber bi xeteriyê ve diçe

Di van çend salên dawîyê de, li Ewrûpayê nijadperestî, nazîzm û dijminatîya biyaniyan zêde dibe û ber bi qonaxeke xeter ve diçe. Partî û rêxistinên rasîst û nazîst di nav raya giştî ya civatên xwe de tereftaran peyda dikin. Nazîst û rasîst êrîş dibin ser kesên antî-rasîst, biyaniyan, kampên penaberan; xaniyên wan diweştînin û gulebaran dikin, wan dikujin û birîndar dikin. Li Ewrûpayê di sala 1998an de 44 penaber ji aliyê rasîst û nazîstan ve hatin kuştin. Li Ewrûpayê mitîng û meşên rasîstan û yên li dijî wan hema-hema her roj çêdibin. Di van meşan de gelek caran şer derdikeve. Her roj li ser tedbîrên ku divê li hember nazîstan û rêxistinên wan bîstendin, mînaqêşe çêdibin.

Rasîzm li Ewrûpayê pêl pêl fireh di-be. Li Fransayê nijadperestî di nav civatê de pêş dikeve. Serokê Cepheya Nete-weyî, Le Pen bi nijadperestîya xwe nav û deng daye. Di hilbijartinên Fransayê yê giştî de %16ê dangan wergirtine. Di hilbijartinên ji bo Parlamentoya Ewrûpayê de jî % 5,7ê dangan wergirtin. Partî di beyanên xwe de bi rengekî eşkere dibêje ku bila biyanî ji welatê me derkevin û heqê wan tune be ku alîkariya sosyal ji bo zarokan ji dewletê bistînin, divê em xaniyan berê bidin fransîzan û gava ku biyanî bûn hevweletiyê Fransayê bila wê gavê ev heqê wan çêbibe.

Partiya baskê rast ya Avusturya Freiheitlich Partei Österreich di hilbijartinên Cotmehê de ku ji bo Parlamentoya Ewrûpayê çêbû, dengên xwe gelek zêde

kirin, ji %23yê dangan wergirtin û 5 parlamenter şandin Strasburgê. Li Belçîkayê rasîst di bin navê çend partî û eniyan de organîze bûne; bloka bi navê Vlaams ji %9ê dangan wergirtin ji bo parlamentoya Ewrûpayê û 2 parlamenter derxistin.

Wexta behsa nazîstan û dijminatîya biyaniyan dibe, Almanya tê bîra meriv. Nazîstên Alman bi barbarîya xwe ya di Şerê Cihanê yê Duyem de û bi nijadperestîya xwe ya wê demê tînan naskirin. Hîtler digot »Nijadê Alman ji yê herkesî paqijtir e.« İro jî nazîstên Almanayê dibêjin: »Hewa Almanayê ji bo pişikên Almanan e«.

Li Swêdê

Nîjadperestî bi xurtî hat rûreşkirin

Li Swêdê jî dijminatîya biyaniyan roj bi roj zêdetir dibe. Çendekî berê, listeya rasîstan di medyaya swêdî de derket ku di vî listeyê de kesên ku ji aliyê rasîstan ve bûna hedef ji raya giştî re eşkere bûn. Di vî listeyê de, navê keça Kurd Novîn Harsan û rojnamevanê Kurd Kurdo Baksî jî hebûn. Piştî ev liste derket, mala Kurdo Baksî hat gulebarankirin. Ev herdu kurd jî di siyaseta Swêdê de bi awayekî aktîv kar dikin. Piştî kuştina sendikavanê Swêdê Björn Söderberg li taxeke Stockholmê li dijî rasîzmê û dijminatîya biyaniyan kampanyake mezin vebû. Di dawîya Cot-

mehê de li seranserê Swêdê, li dijî rasîzmê mitîngên cur be cur hatin çêkirin. Bi dehhezaran kes beşdarî mitîngan bûn; sendikayên karkîran LO û hemû partiyên Swêdî yê ku di parlamentoyê de cîh distînin bi hevdu re dengên xwe li dijî nijadperestiyê bilind kirin.

Di hilbijartina Parlamentoya Ewrûpayê de »Sverigedemokraterna« 10 hezar deng stendin. Di nava van partîyan de »Partiya Swêdîyan« û »Demokratên Swêdê« dibêjin: »Swêd ya Swêdîyan e«.

Ji bo li dijî rasîstan tedbîr bête stendin, li Swêdê mînaqêşeyeke mezin dest pê kiriye. Pîranîya partiyên Swêdî yê di »Riksdag«ê de temsîl dibin, di vî ba-

weriyê de ne ku ger rêxistinên rasîst bê qedexekirin, ew ê illegal bibin û xetertir bibin« Wezîra Adaletê Laila Freivalds dibêje ku » Ji xwe rêxistin bi xwe îlegal in û adresên wan ne diyar in. Ya herî baştir ew e ku meriv rêyekê bibîne, da ku endamên wan ji rêxistinên wan dûr bikevin«.

Çar rojnameyên Swêdê (DN, Afonblad, SvD û Expressen) yê rojane bi hevdu re li dijî talûkeya ku demokrasî û hiqûqa civakê tehdît dikin, derketin.

Li gora rojnameyan, ji 10an gê polîsan hatine tehdîtdikirin. Ji %65ê wan bi şexsî, ji %25ê wan bi malbatî û ji %21ê

Civîna kurd û swêdiyan li ser pirsên entegrasyonê

Hitler digot »Nijadê Alman ji yên herkesî paqijtir e.« İro jî nazîstên Almanyayê dibêjin: »Hewa Almanyayê ji bo pişikên Almanan e.«

wan jî li cîhê kar hatine tehdîtîkirin. Tehdîdên nijadperest û faşîstan herweha ji bo karûbarên dadgehan jî talûke-yeke mezin pêk tîne. Tehdîtbûna ji %59ê dadgiran bi tenê rewşê diyar dike ku bê hêzên faşîst li Swêdê gîhaştine kîjan qonaxê û tevgerên wan jî bo pêşeroja civakê çi qasî bi xeter e.

Em ji bo xwendevanên Berbangê vê listeyê tevî hin agahdarîyên pir kurt li jêrê diweşînin.

Ariska bråderskapet

- Ev rêxistin di 1996an de hatiye damezrandin. Hejmara endamên wê li dora 20î ye. Hemû endamên wê di girtîgehê de ne û ji ber vê yekê jî wek rêxistineke girtîgehê tê naskirin. Navê kovara wan "Ariska bråderskapet" e.

Anti-Afa

- Navê rêxistina ku bi rêya şidetê li dijî nazîzmê têkoşîna dide, "Afa" ye. Rêxistina nazîst jî ji ber vê yekê navê xwe kiriye "Anti-Afa". Navên polis, rojnamevan, dadgir, sîyasetvan û hwd tesbît dike û dû re bi navê listeya dijminên nazîzmê di internetê de diweşîne.

Bandidos

- Navê wan bêtir ji 1994an û vir de û bi şerê motorsîkletan ê li dijî "Hells

Angels"ê hat bihîstin. Di navbera 1994an û 1997an de, 11 kes di vî şerî de hatin kuştin û 96 kes jî birîndar bûn. Nuha li Helsingborgê 8 endamên wê hene.

Blood & Honour Scandinavia

- Di 1997an de, li Helsingborgê hat damezrandin. Bi awayekî şkere Şidet û terorê diparêze. Navê kovara wan "Röute 88 och Blood & Honour".

- Gelek caran bi "Nationalsocialistisk Front"ê re civînên hevbeş dikin û têkiliyên wan ên şexsî bi grûpa terorê "Combat 18" e re hene.

Bråderskapet Wolfpack

- Rêxistineke girtîgehê ye. Bêtir dişibe klûba motorsîkletan. Gelek nazîst an jî nazîstên ku berê organîzekirî bûn endamên wê ne.

Combat 18

- Ev rêxistineke inglîzîzan a terorîst û nazîst e. Li Swêdê hin kesên ku pêwendî bi wan re danîne hene. Lê hevalbendên wan bi awayên cuda dixwazin bidin diyarkirin ku "Combat 18" li Swêdê rêxistineke xurt e.

Hell Angels

- Li dinyayê 110 beşên wê hene. Di van 110 beşan de bi texmînî 1500 kes

organîzekirî ne. Di van 5 beşan de 80 endamên wê hene.

Kreativistens kyrka

- Ev tevger bi rêxistina emerîkî "Church of the Creator" ve girêdayî ye. Tevgerêke nijadperest e û serdestiya nijadê sipî ji xwe re wek dîn qebûl dike. Navê temsîlkarê wan ê Swêdê, Tommy Ryden e.

Nationalsocialistisk Front (NSF)

- Li Swêdê, di salên 90î de, rêxistina herî baş organîzekirî ev e. Di 1994an de li Karlskronayê hat damezrandin. Navê kovara wan "Den Sanne Nationalsocialisten".

Nordland

- Ev rêxistin ji aliyê endam û hevalbendên "(VAM)Vit arisk motstond"ê di salên 80yî de hat damezrandin. Ji bo ku pereyan qezenc bike, tevgera iqtîdara nijadê sipî kiriye tevgerêke tîcarî. Piştî kuştina John Hron dev ji xeta xwe ya şidetê berda. İro weha xuya ye ku dîsa dest bi propagandaya şidetê kiriye.

Info 14

- Rojnameya ku li Swêdê herî pir propagandaya şidetê dike. Pêwendiyên wê û hemû rêxistinên nazîst hene.

Ragnarock

- Ev şirketeke plaqan e. Bi şirketa "Blood & Honour"ê -ya ku plaqên muzîka iqtîdara nijadê sipî derdixîne- ve girayî ye.

Svenska motståndsrörelsen

- Serokê wê Klas Lund e. Klas Lund berê milîtanê VAMê bû. Rojnameya "Folktribun"ê derdixîne. Propagandaya nasyonalsosyalîzmê dike.

Sverigedemokraterna

- Ev partîyeke rast a extrem e. "Sverigepartiet" û "Bevara Sverige Svenkt" bûn yek û ev partî damezrandin.

Konferansa Stockholm

13-15.01.1989

Federasyonê ji bo ku kurdên Ewrûpayê di bin şemsiyeyekê de bicivîne gelek civîn û konferansan li dar xistin. Bîstek ji konferansa Stockholmê ku rexistinên kurdan ên demokratîk beşdarî wê bûbûn.

Federasyona Kurd li Swêd

63 rihên ciwan di dilên me de dijîn!

Bi minasebeta salvegera bîranîna bobelata şewata Göteborgê, Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê û Komeleya Kurd li Göteborgê di 29.10.1999 beyanek derxist em beyana wan li jêrê diweşînin.

Swêd di roja 30ê Cotmeha 1998an de bi bobelateke mezin şiyar bû. Ji heşt neteweyên cûda, 63 ciwanên delal pê re negîhaştin ku xêtir ji me bixwazin û di nav dûmaneke malşewitê de wenda bûn. Ji van ciwanan heşt kes kurd bûn. Tesîra şewata Hisingenê dibê ku piştî demekê kêr bû, lê bîranîna wê hîn jî zindî ye. Heta îro, herkes eynî pîrsê dike. Ev çawa dikaribû biqewimiya? Ji bo çi?

Hemû Swêd ji ber vê bûyera giran xemgîn bû. Hem civata Swêdê û hem jî hevvelatîyan alîkariyê baş bi malbatan re kir. Tiştê herî baş ev bû ku wê bobelatê hemû neteweyên ku li Swêdê dijîn kirin yek. Bi vê bobelatê re agir bi dilê herkesê ket, lê divê bê diyarkirin ku ew piştgirî û alîkariya xurt ku di wan rojan de xuya bûn, hêjayî pesînanîne ne.

Nameyê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê û Komeleya Kurd li Göteborgê ji bo wan malbatên kurd ku zarokên wan di şewatê de mirine

Tevî ku salek di ser şewata Hisingenê re derbas bûye jî hîn gelek pîrsên bebersiv mane. Ji bo çi heta nuha lêkolîna di vî warê de nehatiye qedandin? Heta ku ev lêkolîn neqede, şikên di warê ku ev şewat bi destê hinan bûye, dê her berdewam bin. Divê hûn bizanibin ku Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê û Komeleya Kurd li Göteborgê bi we re xemgîn in. Em ji Hikûmeta Swêdê û dezgehên bi lêkolîna bûyera şewatê re elaqadar in, dixwazin ku ew lêkolîna xwe bidomînin û ji bo êşa dilên me û we kêr bikin, di demê kurt de encama vê lêkolînê ji raya giştî re eşkere bikin.

Her ciwanek bi hezkirin û hêviyê cuda jiyabû. Her xortekî dilgerm, her keçekê delal şopeke cuda li dû xwe hiştibû. Her ciwan rengê xwe bû. Ji beşçeyê me yê civaka Göteborgê bêhnê kêr dibû, xweşikbûnek dihilat.

Tevî ku salek di ser vê karesatê re derbas bûye jî hîn gelek pîrsên bebersiv mane. Ji bo çi lêkolîna di vî warê de heta nuha nehatiye qedandin? Heta ku ev lêkolîn neqede, şikên di warê ku ev şewat bi destê hinan bûye, dê her berdewam bin.

Di van rojên ku dijîminatiya biyanîyan û nîjadperestî li Swêdê di dîsa di rojevê de ye, ev gelek girîng e. Ji kîjan neteweyî dibê bila bibê, divê em hemû nîjadperestiyê bi xurtî rûreş bike û em li

kî derê bin, divê em bi hêz li dijî wan kirinên kirêt derbikevin. Em ê di her qada jiyane de, li dijî nîjadperestiyê bixebitin û em ê tu carî destûra pêşketinê nedinê.

Bi minasebeta bîranîna bobelata şewata Göteborgê, em careke din li wan ciwanên ku me ew di vê şewatê de wenda kirin û li dûtavên wan, heval û merivên wan difikirin. Em ê wan tu carî ji bîr nekin. Ew ê hertim di dilên me de bin.

Federasyonê di jiyana xwe ya sedsala 20ê de ji derveyî kongreyan, bi tenê konferanse çêkir. Bîstek ji konferansa 1995an.

Göteborga Şewitî

Ata Ala

Endamê Komîteya Giştî û berpirsiyarê Herêma 4an

Gava dengê zengila telefonê bêdengîya serê sibehê xera kir, ez ji nişka ve şiyar bûm. Serê vê sibehê kî bû, gelo? Xêr bû? Dengê telefona nivê şevê û serê sibehan hertim min ditirsîne. Heta ku ez xwe digihînim ahîzeyê hezar tiştên xerab tîn ber çavên min. Dilê min dike gurpe gurpe. Min di nav pêlên dengê ke-logirî de xebereke nexêrê bihîst. Vê xebere xerab laşê min bi temamî da ber xwe. Ez di cihê xwe de sar mam. Tu nemabû ku ahîze ji destê min biketa. Çawa çêbûbû? Bi sedan mirov ji bo kêf û şahiyê li hevdu civiyabûn. Bûyereke weha çawa dikarîbû biqewimiya? Hejmara mirovên şewitî û mirî bi ser 60î ketibû. Hemû jî mirovên çik î ciwan...Ciwanên bi hêviyê ve mişt... Xortên di çax û benga xwe de... Gelo niha êdî dê çi bûbûya? Mirovên ku li dû wan mabûn, dê li hember vê êşê û vê bobelatê çawa bikira? Yên ku şewitîbûn û birîndar bûbûn dê di bin vî barê giran de çawa rabûna? Min firseta ku ez li van tiştan bifikirim, nedît û bi lez berê xwe da cihê şewatê.

Dinya bi carekê qûriyabû. Heçî dilekî mirovî di sîngê de lê dixist, rabûbû ser piyan. Ne Göteborga şewitî bi tenê, lê hemû Swêdê reş girê dabû. Ma kî hatibû û kî ne hatibû; dê û bav, xwişk

û bira, heval û hogir, mamoste û cîran, gişt bi dil û can...

Pêlên êşê her ku diçû xurttir dibûn û hejmara mirovên bi ber wan diketin bêtir dibû. Li dora xortên nihhatî û keçên wek gulokan ku negîhaştibûn xêtir ji me bixwazin û di xezeba mîrata êgir de wenda bûbûn, bi hezaran mirov kom bûbûn... Her yek ji wan bi zimanekî diqêriya. Ji bo belavkirina vê xebere nexêrê hemû zimanên dinyayê seferber bûbûn. Lê Hemû bi eynî êşê dinaliya. Hemûyan bi eynî kerbê li xwe dixwest. Hemûyan bi eynî bêçaretîyê li dora xwe dinihêrî û dikir qêrîn û hawar. Dengê qêrîn û hawara wan di felekên re derdiket. Vê êşê li Göteborga malikşewitî jiyana rawestandibû.

Her ciwanek xwediyê jiyana xwe ya malbatî ya taybetî bû. Her ciwanek bi hezkirin û hêviyê cuda jiyabû. Her xortekî dilgerm, her keçeke delal şopeke cuda li dû xwe hiştibû. Her ciwan rengê bû. Bi her rengê wendayî re, ji bexçeyê me yê civaka Götebêrgê bêhnek kêr dibû, xweşikbûnek dihilat.

Mirov digot qey hinan ji wan di-Mzanîbû, bê dê bûyereke weha biqewime û ji ber wê yekê, bi hazirî berê xwe dabûn mirinê. Hin ciwanan wek ku dê biçûna deverinan, xatir xwestibû. Hin gava ji malên xwe derketibûn qet texmîn nekiribû ku wan dabû ser rêya nehatinê. Bêyî ku hayê wan ji feqa mirinê ya li ber wan hatibû vedan hebe, bi hêvî û kelecaneke mezin xwe li kozika ku ruhîstîna ketibûyê girtibû.

Wê rojê dilên Göteborgan dîsa bi hevdu re lê xistibû. Êşê li perê Atlantîkê, di nav mirovên cuda de pirayeke biratî û hevberpirsiyariyê xurt ava kiribû. Şîna ciwanan û merasîma ji bo raki-

rîna cenazeyan ji her neteweyî û ji her rengî bi hezaran mirovên ciwan û kal, keç û pîr li hev civandibûn. Her gorek (mezelek) dişibiya girekî ji kulîlkan. Her kulîlkekê dilşewata Göteborgê bi rêya posteyê neveger re digîhand deverin xalî.

Êşa me ya hevbeş mirov û grûpên Êku qet nêzikî hevdu nedibûn, anîbûn ba hevdu û dîwarên di orta wan de ji holê rakiribûn. Mirov li hember hevdu bi toleranstir bûbûn û ji hevdu bêtir hez dikir. Mirov digot qey bûyereke civakî berpirsiyarîyêke civakî jî bi xwe re afirandibû. Tiştên ku me qet texmîn nedikir, çêdibûn. Astengên ku nedihîştin mirov nêzikî hevdu bibin ji holê rabûbûn. Dijîtiyên ku mirov ji hevdu bi dûr dixistin bi carekê qediyabûn. Em bûn şahid ku misilmanên birîh û jinên serniximandî di goristana filehan de, bi dengê xwendina Quranê re tekbîr dînanî û zarokên xwe, merivên xwe û delalîyên ber dilên xwe di sînga axa sar de vedişartin. Di goristana filehan de, me dît ku bi hezaran mirov berê xwe dabû qibleyê û limêj dikir. Me bi çavên serê xwe dît ku bêyî ku li ferqa dîn, ziman, reng û neteweyî bê nihêrîn, çî kurd, çî suryanî, çî ereb, çî somalî, çî tirk, çî faris, çî jûgoslawî, çî spanîaxêvên Emerîkaya Latîni û çî jî swêdî keç û xortên çik û ciwan li kêleka hevdu hatin gorkirin.

Di ser vê bûyerê re saleke sax derbas bû. Vê êşa ku bi şewatekê dest pê kir, di dilên mirovan de bû agirekî xurt î nevimir. Gava ji bo salawexta vê bobelata mezin em çûn malên kurdên me yên ku zarokên xwe di vê şewatê de wenda kiribûn, me dît ku rewşa wan li gora saleke berê baştir xuya dike. Van

Federasyonê him bi xwe konferans amade kir û him jî nûnerên wê beşdarî konferansan bûn. Bîstek ji Konferansa Parisê ku di cotmeha 1989an de çêbû.

mirovên ku welatên xwe, cîh û warên bav û kalên xwe ji ber zilm û zorê terk kirbûn û ji bo ji zarokên xwe re pêşerojê ewle amade bikin, xwe li vî welatî girtibû û li vê derê li sitarekê geriyabûn, gelek caran êşên weha giran dîtibûn. Zilm û zor, cîh û war terkkirin, êş û azar ji bo wan tiştên ne xerîb bûn. Gava diya Nasirê ku di nav dûmana şewata par de bûbû miribû, li malê bi azerî got; » Nasirê min hat şewitandin«, wek ku mirov kêrekê li ser dilê min bixe, weha bi min zor hat. Diya Îdrîs digot; Min lawê xwe bir Kurdistanê û li axa bav û kalan veşart«. Apê Heval û bavê şexmûs bi me re hatin ziyareta malbatên kurdên din ên ku zarokên wan di nav agirê sala çûyî de şewitibûn û ji bo êşa wan kêmkirina tesîra wê bû. Ev yek jî nîşan dide ku bê kurd di rojên xerab de, çawa dostên qenc û saxlem in û çî qasî qencîxwaz in û dikarin çî qasî li mirovan bi xwe-dî derdikevin.

Tew gava roja piştî wê, em bi bavê şexmûs, diya heval, diya Îdrîs û bavê Mehemed Sadiq re çûn cîhê şewatê û me ew bi bîr anîn û ji berdêla dilên xwe kulîlkên destên xwe li wê derê danîn, em tê gihîştin ku bê berên hewildanên ji bo kêmkirina tesîra wê bûyerê encamîn çî qasî erînî dane. Jiyan tevî hertiştî jî dewam dike. Bi dû keç û xortên me yê ku wê şewata malxerab ew jî nav me hilanîn, bi sedan, bi hezaran ciwanên kurd li vî welatî mezin dibin.

Êşên mezin hertim li serê kurdan bûne bela. Belayên mezin dev ji kurdan bernadin. Ev jî yek ji wan belayan bû. Ji ber vê yekê, daxwaza min, hêviya dilê min ew e ku bila mirovên kurd careke êşê weha giran nebînin.

Anna Lindh û doza kurd

A. Selam Cizîrî

Swêd di van demên dawîyê de, di warê pîrsa kurd de hîn aktîvtir he-reket dike. Tesîra helwesta Swêdê êdî ji ber endamiya Yekîtîya Ewropayê jî di çarçoveyê hîn firehtir de pêk tê. Wek ku tê zanîn, di warê piştgirîya kurdan de Swêdê ji bo însiyatîfên cur bi cur hertim hewil daye. Lê van demên dawîyê, helwesta Swêdê ya ji bo mafên kurdan vekirîtir û xurttir derdikeve ortê. Gelek kes vê rewşa dawîyê bi tesîra Wezîra Karûbarên Derve Anna Lîndê îzah dikin. Anna Lînd di civînên navneteweyî de, pîrsa kurdan bi awayekî êşkere anî zimên û ev carinan bû sebê hin problemên nav dewletan jî. Hevdudîtina wê û wezîrên Îran û Tirkiyeyê yê karûbarên derve, bi rojan hat mînaqêşekirin. Helwesta Anna Lîndê ya li ser navê Swêdê hêvîyên kurdan bêtir kirin û hezkirina wan a li hember Swêdê bêtir kir.

Min di Cotmeha 1999an de nameyek jê re şandibû û daxwaza hevdudîtinekê kiribû. Daxwaza me bi kêfxweşî hat qebûlîkirin. Li ser vê yekê, heyeteke Federasyonê (Ez û Keya Îzol) di 22ê Mijdara 1999an de Anna Lînd li meqamê wê ziyaret kir.

Armanca ziyareta heyeta Federasyonê ew bû ku di derheqê civîna REHE-yê ya Stenbolê de agahdarîyêke fireh werbigire û ji bo civîna Helsînkîyê daxwaz û fikîrên Federasyonê bigihîne wê. Me di vê hevdudîtînê de, firset peyda kir ku em fikîrên xwe bînin zimên û ji bo berdewamkirina hewildanên wê û

Swêdê spasiyên xwe pêşkêş kirin.

Heyeta me herweha di vî warî de dosyayêke amdekirî jî da Lîndê.

Li gora bawerîya min, pêwendîyên weha pêwîst in û Federasyonê me dikare pêwendîyên bi vî rengî pêşdetir bibe. Federasyonê ji bo vê yekê îmkaneke e. Divê em îmkana bi metodên rasyonel bê bikaranîn. Ji bo ku ev mîsyon bi awayekî baştir pêk bê, divê em ji nuha de îmkanan ji bo gi-handina kadroyên

ku bikaribin bi wan karan re rabin û di civaka Swêdê de, tesîreke erînîtir bikin, amade bikin. Dem dema guftûgoyan e. Divê em li gora xusûsiyetên demê xwe nuh bikin da ku em bikaribin heq ji berpirsiyarîyên ku derdikevin pêşîya me derbikevin.

Pîrsa kurdan her ku diçe bêtir navneteweyî dibe. Ji ber vê yekê, girîngîya hewildanên lobî û diplomasiyê jî bêtir derdikevin pêş. Hêviya min ew e ku em ê ji îro û pê ve xwe bêtir bi vê pîrsê mijûl bikin û ji bo bicîhanîna vê mîsyonê jî xwe bêtir amade bikin.

Ez bi vê hêviyê sersala hemû kurdan ji dil û can pîroz dikim.

Wezîra Swêdê ya karûbarê derve Anna Lindh

Konferansa Parisê yek ji wan konferansan bû ku di raya giştî de gelekî olan da. Ji her deverên cihanê û ji Swêdê gelek kurd beşdarî konferansê bûn. Di wêneyî de serokê Federasyonê Keya Îzol û berpirsiyarê Armançê Faris Marsil di Konferansa Parisê de.

Hesenkêf yan Heskîf

Di hejmara Berbangê (hej 112) a dawî de, li ser bajarê dîrokî Heskîfê hatiye nivîsandin. Li ser naveroka vê nivîsê tu rexneyê min tune ye, herweha jî li ser biryarên ku dewleta Tirk ji bo wêrankirina gund û bajarên kurdan dide û bi cî tîne jî tune. Ji xwe wek hatiye nivîsîn û bêguman wê jê xerabtir jî be.

Dema mirov bi nivîs qala van buyarên dîrokî dike, divê nivîskarê Kurd yê li dij derdikeve nivîsa xwe gelekî bi şarezayî binivîse. Dema ku ev dewleta ha hat damezirandin li ser xwîna Kurdan ava bû. Paşî bi çend salan dewletê dest pê kir navê gund û bajarên me jî guherîtin. Hingî Heskîfa Kurdî bû. Hesenkêfa tirkî, Kercos a kurdî bu gercuşa tirkî, Mêrdîna kurdî bu Mardîna tirkî, Midyada Kurdî bu Midyata tirkî û bi hezaran navên din wek van...

Gelek ji navên vê herêma dora Heskîfê bi giştî bi kurdî ne û maneya wan îro jî tê fahmkirin. Wek: Kerboran, Hesar (gundê helbestvanê gornbehişt Cegerxwîn), Balan, Berlat, Cimêlîn, Kermût, Dîfnê, Şikefta û gelekên din ku ne hewce ye ez navên wan li vira binivîsînim. Hemu tevî dîrok û navê xwe yê Kurdî, wê di binê vê baraja/ seda han de bimînin. Herêmek, perçeyek ji dîroka kurdan wê werê binavkirin. Li Heskîfê berê û belkî îro jî hesk, kevçî, dergûş, teşî û gelek tiştên wek wan jî darê kevot çêdikirin û senetê desta gelekî pêşketî bû. Îro paşî 70 salî êdî em bi xwe jî wek wan dibêjin. Divê em nekevin daftên wan. Navê xwe û daxwazên xwe wek ku heye binivîsînin û bi Cihanê bidin xuya kirin, ji bo ku gelên Cihanê bibînin ka

Hevalê hêja, em bi hesasiyeta ku te di nameya xwe de nîşan daye, kêfxweş bûn. Em hêvî dikin ku her kurd di warê parastina hêjayiyên xwe yê welêt de, weha hesab be.

Me tu kes peyda nekir ku pisporê Heskîfê be. Ger em pêş de hin mirovên weha peyda bikin, em ê daxwaza te pêk bînin. Lê mirovên ku bixwazin li rastiya vê pirsê baştir bikolin, dikarin li Ensîklopediya Îslamê (rûpel: 452-454) an jî li berhe-ma Albert Gabriel (Voyages, arch'ologique dans la Turquie Orientale) binihêrin.

Redaksiyon

gelo ev çî cur dewlet e ku vê zordestiyê li gelê kurd dike û dawîya vê zordestiyê jî qet nayê...

Kesên ku ji vê herêmê tînin bixwe dizanin, bê çî herêmek xweş û navdar e. Çemê Dîcleyê di ber Heskîfê re derbas dibe ber bi rohilat û li jora Kerboranê di ber gundê Çêlikê ve dadikeve û berbî başûr diçe heta Cizîra Botan û bi jêr de bi deştê de diherike diçe.

Dîsa heyamên berê, bi qeyik û kelek xelkê vê herêmê tiştên xwe bi riya Dîcleyê dibiriin heta bajarê Mûsilê û dîfrotin. Wek ku tê zanîn jî ev herêm hê jî dema Mezopotamyayê ve xwedî cihê giranbiha ye. Senetê desta li vê herêmê gelekî pêşketî bû. Cêr, kûz, sewîl, tiştên ku ji tirî û ava tirî dihatin çêkirin, ji vê herêma Torê bi riya kelek û qeyikan li ser ava Dîcleyê diçûn heta bajarê Mûsilê û belkî wêdetir jî. Ev bazirganiya ha heta salên şêştî hebû, le heta bi Cizîra Botan bû.

Bi damezrandina dewleta Îraqê ya nuha re ev bazirganî bi dawî hat. Le avayî, asêgeh, keleh, pir, qenal, coyên avê û şopên vê medeniyeta gelek kevnarin, hê jî li vê herêmê wek berê li cihên xwe ne. Ev mîrasa giranbiha xuya ye, dê

bi destê dewleta tirk were bigorin.

Di dawî de divê ez bibêjim ku ev rewşa ha rewşeke taybetî û lezer e. Heger Berbang bikaribe nivîskarekî xwe, yan jî yekî ku li ser vê herêmê şareze ye, rêke wan deran û raportajekê li ser wira binivîsê, wê gelekî baştir bibe. Navê kurdî hê jî li herêmê tînin bikaranîn. Kesek nabêje »Hesenkêf« lê herkes dibêje »Heskîf«. Zordestiya tirk û dewleta wan di vî warî tenê de bi ser neketiye û li ser kaxezê maye.

Û em li Ewropayê divê qet ji mîrasa xwe fedekariyê nekin. Heger navek jî be, divê em ji destê xwe bernedîn. Ji ber ku Berbang li gelek welatan tê xwendin û belgeyê kurdî ya fermî/ resmî ye, divê nivîs û lêkolînên zanyarî tê de bînin weşandin. Roportajên/ nivîsên nîvgulxo ji bo mesela Kurd ji zerarê bêhtir ti fêdê nake...

Digel silavên min. 99.10.28

Reşîd Battê

Armanc hîn jî ji holê rakirina Kurdan e (*)

Tommy Bengtsson

ê Cotmehê ji bo 1,3-2 milyon Kurdên li Sûriyeyê, roja qedere ye. 5ê Cotmeha 1962an rojke îniye bû. Li wîlayeta Heskê ku piraniya wê ji kurdan pêk tê, derketina derve hat qedexekirin. Ew wîlayet li rojhilata bakurê Sûriyeyê ye û Tirkiye li bakur û Îraq li rojhilata wê ye. Mirovên herêmê dê bihatana tespîtîkirin û jimartin. Yên ku li bajar û gundan digeriyan, bi tenê karmendên dewletê bûn. Ew mal bi mal digeriyan û ji huwiyetên nîşandayî nav dinivîsandin.

Wexta piştî çend hefteyan encama serhêjmarê hat diyarkirin, di nav civata kurdên Sûriyeyê de pêleke şoqê rabû. 20 000 mirovên ku ji sedî 20ê [% 20] civata kurdên Sûriyeyê bûn, ji hevwelatiyê bêpar hatibûn hiştin.

Bi hevwelatiyê mafên hevwelatiyê jî ji dest çûbûn. Mafê wan ê ku bikaribin xwediyê erd û xaniyan bin, di karûbarên dewletê de bixebitin, karûbarê şexsî bikin, herin xwendina bilind, bi çih bibin, bikaribin debara xwe bikin û xwe perwerde bikin, ji ortê rabûbûn.

Rejîma Sûriyeyê ev serhêjmar weke serhejmareke hiqûqî û serkeftî îlan kir. Li gora rejîmê, yê »xerîb«, ew »ajan« bûn ku ji Tirkiyeyê û Îraqê bi riyên dizî di sînor re derbas bûbûn û bi dekûdolaban ji xwe re huwiyetên sûriyeyî bi dest xistibûn. Armanca wan ew bû ku axa sûriyeyî bikin malê xwe.

Ew îdia derew bû. Tespîtîkirina grûpa ku hevwelatiya xwe wenda kiribû jî keyfî bû. Wusa bûbû ku wekî mînak, di malbatekê de nivê zarokan dikaribû wekî hevwelatî biman û nivê din jî bûbûya »xerîb«. Yan jî di hinek cihan de dê û bav wekî hevwelatî mabûn, lê zarokên wan hevwelatîbûna xwe wenda kiribû. Dokûmentên ku cihê rûniştina mirovan a li Sûriyeyê nîşan didan jî nedihatîn qebûlîkirin û maneya wan tunebû.

Li gora kurdan sebaba vê kiriyara rejîmê, armancên şovenî yê etnîkî û yê siyasî bûn. Dihat xwestin ku demograf-

Rejîma Sûriyeyê ev serhêjmar weke serhejmareke hiqûqî û serkeftî îlan kir. Li gora rejîmê, yê »xerîb«, ew »ajan« bûn ku ji Tirkiyeyê û Îraqê bi riyên dizî di sînor re derbas bûbûn û bi dekûdolaban ji xwe re huwiyetên sûriyeyî bi dest xistibûn.

yaya herêma Heskê ku bi bereket û dewlemendiya petrolê ji bo ekonomiya Sûriyeyê gelek giring e, bê guhertin. Kurd dê ji herêmê bihatana derxistin û Ereb dê bihatana herêmê.

Serhejmar, perçeyek ji siyaseta hişk a erebîzekirinê ya neteweyekî bû ku wekî resmî bi termên etnîkî xwe wekî cumhûriyeteke erebî îlan kiribû.

Di rewşeke weha de hindikayiyên neereb wekî »problemeke« ku di vê bê »helkirin« dihatin qebûlîkirin. Nuha jî her wusa ye. Siyaseta rejîmê ew e ku kurdan ji dinyayê îzole bike û bi riya dîskrîmînasiyona hişk wan ji aliyê ekonomîk, civakî, kulturî û rewşenbîrî qels bike û ji hev bixe. Armanc hîn jî ji holê rakirina kurdan e.

Demekê wusa diyar bû ku bi saya çûyina Libnanê hejmara »xerîban« kêm bûbû. Lê nuha hejmara wan her ku diçe zêde dibe, ji ber ku zarok jî bêhuwiyetiya dê û bavên xwe wekî mîras digirin. Ji sedî 80yî [% 80] wan 200 000 »xerîban« 1962yan li Sûriyeyê piştî hatine dinyayê.

Li Sûriyeyê protestokirin yan jî di derbarê wan kurdên bêhuwiyet de agahdarî belavkirin rasterast talûke ye.

Di pey çalakiyên ku ji aliyê têkoşerên kurd di 1992 û 1995an de hatibûn lidarxistin gelek mirov hatin girtin û li Sûriyeyê pir êşkere ye ku îşkence bi wan ên girtî hate kirin.

Lê dê ji bo hikûmeta Swêdê ne wusa talûke bûya ku protesto bike. Wesîle jî hebûn. Ji 1995an heta nuha danûstendina bi rejîma Sûriyeyê re wekî prensîp bi salane bûye. Di 1997an de Lena Hjelm-Wallen ku wê çaxê wezîra xaricî bû, li Sûriyeyê Hafîz al-Asad dît. Berî vê bi çar hefteyan jî wê, ku nuha cîgira serokwezîr e, li Stockholmê miqabilê xwe yê sûriyeyî [cîgirê serokwezîrê Sûriyeyê], Selîm Yassin qebûl kir.

Wê ji Yassin re di derbarê rewşa kurdan a li Sûriyeyê tişteke negot. Wê ji al-Asad re tişteke gotiye an na, nayê bîra wê.

Çavkani:

Syria: Teh Silenced Kurds
Human Rights Watch Report 1996
David McDowall
The Kurds of Syria
Kurdish Human Rights Project 1998

(*) Ev nivîs, di 5'ê Çiriya Pêşîn a 1999'an de li Swêdê di rojnameya rojane, Aftonbladê de hatiye weşandin. Osman Aytar wergerand kurdî

Berbang

Kurdiska Riksförbundets Tidskrift • December 1999 • No: 113 • Pris 25 SEK

God jul

och

Gott nytt millennium

Berbang

No: 113

December 1999

Kurdiska Riksförbundet i Sverige

Ansvarig utgivare

KEYA ÎZOL

Kordinatör

Adil Anwar

i redaktionen

Mustafa Aydogan

Hamed Gohary

Faris Marsil

Newzad Weli

Layout

Marsil

marsil@tninet.se

Prenumeration

myndigheter 200 SEK

annons:

en hel sida 2500 SEK

Adress

Berbang

Box 49090

S-100 28 Stockholm

SWEDEN

tfn 08-652 85 85 vxl

faks 08-650 21 20

e-mail kurdiska.rf@telia.com

Postgiro: 64 38 80-8

ISSN 0281-5699

Utgives av Kurdiska Riksförbundet i Sverige

APEC-Tryck

Vad är Kurdiska Riksförbundet?

Kurdiska Riksförbundet (KR) bildades 1981 och har varit verksam sedan dess som kurdernas representant i Sverige. KR är partipolitisk och religiös obunden organisation. Vi har för närvarande 36 medlemsföreningar med upp till 8500 medlemmar runt i hela Sverige. Alla enskilda kurder som är bosatta i den kommun kan söka medlemskap i denna förening.

KR har sitt årsmöte varje år. Styrelsen som väljs i årsmötet består av 12 ordinarie och 3 suppleanter och har sammanträde 6 gånger per år. Verkställande Utskott (VU) består av 7 ordinarie och 3 suppleanter. Ordförandena i Kvinno och ungdomsförbund ingår som automatiska ledamöter i VU. VU har sitt sammanträde varannan vecka.

KR är enda organisation som har lyckats att samla kurder oavsett vilken del av Kurdistan man kommer ifrån eller vilken politisk bakgrund man har. Därför är den en unik kurdisk organisation som saknar motstycke i hela världen.

Vi sysslar med integrationsfrågor, hjälp till nyanlända flyktingar, samhällsfrågor som uppstår i samband med kulturkrock och relationsfrågor. Kvinno, barn och ungdomsfrågor har vi som prioriterade frågor inom vår verksamhet. Kultur är en annan viktig verksamhet som vi prioriterar. Nämligen att bevara den kurdiska kultur och tradition och identiteten.

Vi har även verksamhet som inriktar sig till händelser som sker i Kurdistan. Vi bevakar orättvisor och kränkningen av mänskliga rättigheter. Vi har lobby verksamhet för att uppmärksamma den kurdiska frågan samt agera mot occupationsländerna Turkiet, Irak, Iran och Syrien.

Oftast fungerar vi som en kurdisk ambassad för att klara alla dessa frågor eftersom vi saknar stat och ambassad här i Sverige. KR agerar som språkrör för kurder här i Sverige och samtidigt försöker avslöja och bekämpa de orättvisor som sker i vårt hemland, här i Sverige.

KR har egen tidskrift som heter BERBANG och som publiceras 6 gånger per år. Den är på nord och syd kurdiska samt på svenska.

Besöks adress: S:t Eriksg. 33, Portkod: 1822

Postadress: BOX 49090 100 28 Sthlm

Tel: 08-6528585 • **Fax:** 08-6502120 kurdiska.rf@telia.com

Ett integrationsprojekt av Kurdiska riksförbundet

GENERATIONSKONFLIKT

med stöd av Integrationsverket, Folkhälsoinstitutet och Ungdomsstyrelsen

Samrådsgrupp:

Keya Izol, projektledare (Kurdiska riksf.) Seyran Duran (K.Kvinnoförbund) Gulan Avcı (K.Ungdomsförbund) Adele Ennab (Integrationsverket) Mariana Buzaglo (Folkhälsoinstitutet) Marie Eriksson (Ungdomsstyrelsen) Isak Reichel (Folkhälsoinstitutet)

Kontakttelefon: 08-652 85 85 (kansli) Fax: 08-650 21 20, 0708-453990 (mobil)

- ◆ Kurdiska riksförbundet har startat ett integrationsprojekt som heter "Generationskonflikt" bland kurder i Sverige. Projektet stöds ekonomiskt av Integrationsverket och Folkhälsoinstitutet. Ungdomsstyrelsen kommer eventuellt först nästa år att stödja projektet ekonomiskt.
- ◆ Syftet är att starta en diskussion om jämställdhetsfrågor bland kurder och en dialog mellan den yngre generationen deras föräldrar om denna fråga. Genom utbildning, diskussioner och information vill vi komma tillrätta med de konflikter som uppstår mellan föräldrar och tonårsbarn, framför allt döttrar.
- ◆ Förbundet skall även kartlägga förekomsten av generationskonflikter och i vilken utsträckning de kan leda till våld och trakasserier. Om behov finns kommer vi att upprätta en jourverksamhet för unga kurdiska tjejer. Projektet beräknas pågå i tre år.
- ◆ Första året är det meningen att vi skall utbilda ungefär 30 personer som består av en representant från kvinnosektionen, en från ungdomssektionen samt en från den lokala föreningen i 8 städer som ingår i pilotområdet. Följande städer planeras att ingå i projektet; **Stockholm, Eskilstuna, Uppsala, Göteborg, Västerås, Gävle, Sandviken, Bollnäs.**
- ◆ Vi kommer att vid två tillfällen anordna utbildning för dessa 30 personer för att underlätta hanteringen av sådana frågor. En hemsida som tar upp dessa frågor kommer att upprättas.
- ◆ Alla som är intresserade av att jobba för detta projekt kan kontakta respektive förenings styrelse eller oss som arbetar med projektet på riksförbundet.

KONGRESS för kurdiska ungdomar

4 december 1999 hade Kurdiska Ungdomsförbundet sitt årsmöte i Alvik i Stockholm. 60 tal kurdiska ungdomar hade samlats för att diskutera ungdomsfrågor. Årsmötet började med en tyst minut för kurdiska martyrer. Efter ansvarsfrihet för den gamla styrelsen valdes KUF:s nya organer. Följande personer valdes till KUF:s styrelse; Gulan, Sukri, Nalin, Rezan, Amer, Ciyavan, Welat. Gulan Avci, KUF:s ordförande påpekade i sitt tal vikten av ungdomsförbundet. Här nedan publicerar vi hennes tal vid kongressen.

KUF:s ordförande Gulan Avci:s tal

Kongress delegater,
Kära gäster och kamrater,

Ytterligare ett år har passerat och mycket har hunnit hända med Kurdiska Ungdomsförbundet. Under årets lopp har skett en del positiva förändringar, men en del saker har även

varit oss till last. Vi har bland annat arbetat mycket med att stabilisera oss som en ungdomsorganisation. Detta har inneburit en högre belastning för vissa styrelsemedlemmar och mindre belastning för andra medlemmar.

Åren 1998-1999 har i första hand inneburit att vi fått ett starkare fäste bland svenska myndigheter och andra invandrarorganisationer och även ett erkännande om att vi finns till, vilket har varit och är väldigt positivt för vårt ungdomsförbund.

Nya ideer har börjat gro inför kommande års verksamhetsplan och förhoppningsvis är detta positivt för oss. Jag tror att kurdiska ungdomsförbundet har lyckats skaka sig loss de myter som uppkommit de senaste åren då jag tror mig kunna urskilja tendenser som visar att vi återigen är på rätt spår.

Men detta räcker inte till, fortfarande är det mycket kvar att åstadkomma som ungdomsförbund. Som andra generationens kurder har vi många svårigheter i det här samhället. Å ena sidan har vi vår kurdiska förflutna som

en realitet med oss hela tiden, samtidigt måste vi anstränga oss extra för att kunna etablera oss i det här samhället.

Vi vet att det finns mindre intresse för föreningslivet bland kurdiska ungdomar. Där måste vi göra något. Om vi skall överleva som framgångsrika kurdiska ungdomar måste vi ta vårt ansvar. I år har vi ansträngt oss för att värva flera kurdiska ungdomar i vår verksamhet. Vi har lyckats också till en viss del. Men jag tror väl att vi måste göra nya och starka insatser för att värva flera ungdomar till vår verksamhet. Därför att Kurdiska ungdomsförbundet är en viktig organisation som kan vägleda oss i alla våra svårigheter. Därför måste kurdiska ungdomar organisera sig.

Det är också mycket viktigt att vi som ungdomar tar vårt ansvar och kämpar för vårt folks fri och rättigheter i alla sammanhang. Vi ungdomar behövs i denna kamp liksom de vuxna.

Jag hoppas att den här kongressen blir en början för en mycket framgångsrik kurdisk ungdomsorganisation.

Tack för ordet och lycka till

Resan till Malta

Onsdagen den 20:de oktober åkte Gulan Avci till Malta för att delta i en konferens som anordnades av brittiska ambassaden. Närvarande i Malta var representanter för 32 olika länder. Syftet med denna konferens var att ungdomar från de olika länderna skulle lära känna varandra och få schansen att berätta om situationen tillbaka i hemlandet, på vilket sätt ungdomsverksamheterna betraktas där, och så fick man även presentera sina ungdomsverksamheter. Anledningen till detta beror främst på att vissa länder inte hunnit etablera sina ungdomsorganisationer och på detta sätt fick man både lärrika kunskaper och även lära sig om föreningslivet och om hur en ungdomsorganisation bedrivs.

Gulan Avci ordf. i KUF

Tyvärre så uppnådde jag inte det jag hade förväntat mig att få ut av denna resa till Malta och orsaken till detta beror på att konferensen som jag nämnt här ovan var ämnat för ungdomar men de föreläsare som vi hade var bara äldre professorer som talade om de olika världskrigen som brutit ut under historiens lopp, om havet och dess effekter på människan, om identitetsklyvningar och varför de uppstår. Tyvärr var det inte bara jag som kände denna besvikelse utan de flesta deltagarna kände likadant. Det sätt som vi ungdomar fick schansen att lära känna varandra på var under våra gemensamma måltider, fikapauser och på vår fritid. Vi fick aldrig schansen att kommentera något som föreläsarna sade utan vi var bara åhörare. En gång om dagen delades vi upp i smågrupper i två timmar då vi även där fick sitta och lyssna på föreläsare, men i de små arbetsgrupperna hade vi mera yttrandefrihet än i de gemensamma seminarierna.

Denna konferens enligt mig var en PR- propaganda för England och brittiska ambassaden. Förutom det negativa så fanns det självklart positiva aspekter med denna resa och det var den att jag lärde känna så mycket nytt folk och främst ungdomar vilket nog ändå var viktigast med resan till Malta.

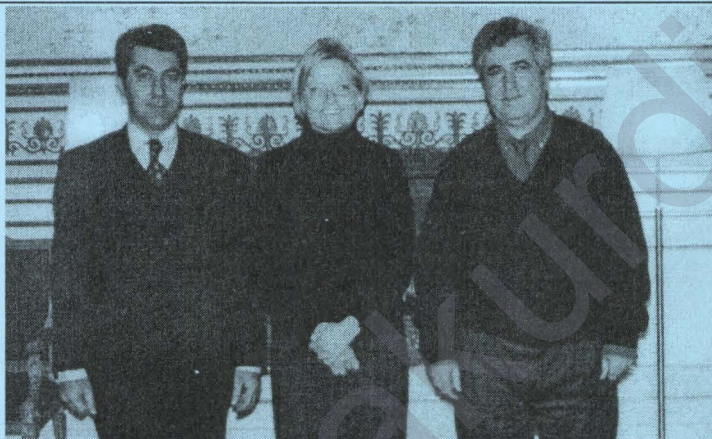
Uppvaktning hos Utrikesminister Anna Lindh

Kurdiska riksförbundets ordförande Keya Izol och kulturansvariga Selam Ciziri besökte Sveriges Utrikesminister Anna Lindh den 22 november 1999. Martin Rahm, ansvarig för Turkiet deltog också i mötet.

Keya Izol redogjorde Sverige kurdernas och riksförbundets syn kring diskussionerna om den kurdiska frågan och Turkiets medlemskap i EU. Han tackade utrikesminister för den svenska inställningen angående denna fråga. Delegationen överlämnade också en rapport till ministern.

Anna Lindh berättade utförlig situationen när det gäller relationerna till Turkiet och den kurdiska frågan och påpekade att Sveriges hållning i frågan kvarstår oförändrad. Att Turkiet hade brister när det gäller respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och beträffande lösningen av kurdfrågan i Turkiet. Ministern uttryckte också sin förhoppning om de nödvändiga förändringar som Turkiet måste göra inför kommande förhandlingar i EU toppmöte i Helsingfors. Mötet avslutades med riksförbundets önskan att fortsätta med sådana möten även i framtiden.

"Grundlagen som även av sina egna betraktas som militäriskt och odemokratiskt bör med en folkomröstning ändras. Den kurdiska folkets existens som folkgrupp och dess språkliga och kulturella rättigheter garanteras i den nya grundlagen. Det kurdiska språket tillåts officiellt."

Kurdiska riksförbundets ordförande Keya Izol (till vänster) kulturansvariga Selam Ciziri besökte Sveriges Utrikesminister Anna Lindh

Sveriges Utrikesminister Anna Lindh

För närvarande saknar kurder någon politisk representant som erkänns av den internationella samfundet. När hela världens ledare samlades i Istanbul för OSSE s möte fanns det inte en enda kurdisk representant. Likaså när EU toppmöte samlas i Helsingfors. Turkiet kommer troligtvis antas som kandidatland till EU. Vi skall inte glömma att tredjedel av Turkiets befolkning består av kurder. Frågan är i högsta grad också en europeisk fråga.

Alla kurder i Sverige följer noga Sveriges och dess utrikesminister Anna Lindhs ansträngningar i frågan.

Vi stöder naturligtvis denna politik och framför vår djupa tacksamhet till Er personligen. Vi hoppas att denna svenska inställning blir vägledande politik för att åstadkomma de nödvändiga förändringar i Turkiet.

Vi anser att för att Turkiet ska bli aktuell som EU kandidatland bör landet först genomföra följande juridiska och strukturella förändringar:

* Grundlagen som även av sina egna betraktas som militäriskt och odemokratiskt bör med en folkomröstning ändras. Den kurdiska folkets existens som folkgrupp och dess språkliga och kulturella rättigheter garanteras i den nya grundlagen. Det kurdiska språket tillåts officiellt.

* Staten bör ansvara för strukturella ändringar inom utbildningsväsendet samt för utvecklingen av det kurdiska språket.

* En ändring av lagen för politiska partier som tillåter även kurder att representeras inom det politiska livet med sin identitet.

* Allmän amnesti för politiska fångar bör omedelbar träda i kraft.

* Ytrandefriheten som dagligen kränks i Turkiet bör garanteras i grundlagen.

* Byvaktsystemet och undantagslagar i kurdiska provinser bör avskaffas med omedelbar verkan.

* Alla kurder som förlorat sina byar och egendomar bör tilldelas ersättningsskadestånd. Bybor som flytt kriget bör tillåtas att återvända hem med hjälp av internationell övervakning.

* EU bör spela en avgörande roll för uppbyggandet av den kurdiska delen av Turkiet.

* En allmän folkomröstning om den kurdernas framtid bör förberedas inom en bestämd tid.

Med vänliga hälsningar

1999-11-22

Keya Izol

ordförande

Ställ krav på Turkiet!

Keya Izol

ordförande
kurdiska.rf@telia.com

Denna artikel skickades till DN för publicering. Tyvärr har den inte publicerats. Därför publicerar vi den i BERBANG.

NDen svenska linjen som framfördes av utrikesminister Anna Lindh har redan blivit mål i de turkiska medier. Hon och Sverige utmålas som Turkiets fiende nummer ett. Turkiet försöker med all kraft påverka Sveriges hållning. Den diplomatiska apparaten har satts igång för att isolera Sverige och dess utrikesminister Anna Lindh. Denna offensiv förs även i pressen i Sverige.

I en debattinlägg (DN 13-10) skriver Magnus Karaveli och Ernst Klein om Sveriges utrikesminister Anna Lindhs inställning gentemot Turkiets medlemskap till EU. De menar att Sverige med sin hållning utgör ett hinder för Turkiets medlemskap i EU. Lindh anklagas ha dåliga rådgivare på UD i Stockholm. Vidare menar de att Lindh, och i motsats till Sveriges ambassadör i Turkiet, Henrik Liljegren driva obegripligt hårdare linje mot Turkiet. De fördömer nästan Lindhs krav som hon ställde till Turkiets utrikesminister Ismail Cem i New York för drygt en månad sedan. Att Anna Lindh och därmed Sveriges syn på demokrati och mänskliga rättigheter avvek väsentligt från Ismail Cem och därmed Turkiets, låter konstigt i Karavelis och Kleins öron. Författarna beskriver Cem som en sann socialdemokrat med långt engagemang för mänskliga rättigheter bakom sig. Lustigt nog anklagas Lindh dessutom för att göra Turkiets EU-ansökan till en egen profilfråga och nästan i mild ton varnar skribenterna Sverige för eventuella konsekvenser i den hårda svenska hållningen gentemot Turkiet.

Man hade förväntat sig en bättre artikel av Linköpingsskribenterna Karaveli och Klein! Sverige och dess utrikesminister Anna Lindh är medvetna om sin Turkietspolitik. En sak är mycket klar: hennes rättmätiga krav mot Turkiet har en bred uppslutning från många håll i Sverige.

Karavelis och Kleins synsätt är mycket lik förtryckarregim Turkiet. Därför har jag lätt att förstå orsakerna och tankegången bakom Karaveli och Kleins artikel. De ingår i Turkiets lobbyverksamhetsgrupp i utlandet. Deras uppdrag verkar

vara att göra propaganda för Turkiet i Sverige. Samtidigt vill de presentera sig som sanna demokrater som respekterar de mänskliga rättigheter.

Dagens Turkiet är långt ifrån en demokratisk stat. Turkiet, med militärkupperna 1960, 1971, 1980 styrs fortfarande av militärer. Militärens roll och befogenheter har garanterats av grundlagen som utformats av militärer själva. I Turkiet finns ingen riktig yttrandefrihet, mänskliga rättigheter kränks dagligen systematisk, fängelserna är fulla med politiska fångar som behandlas omänskligt, korruption har nått enda till toppolitiker som styr landet och hela statsapparaten stinker med militärstödda hemliga operationer mot de olikänkade. Kurderns existens och språk förnekas officiellt. Turkiet nonchalerar sina åtaganden och skyldigheter gentemot de internationella överenskommelse och lagar som landet undertecknat.

Kan Karaveli och Klein förklara ärligt, var ska vi placera Turkiet om den antas som medlem i EU? Tycker de att ett sådant land passar ihop med dagens EU? Kan de ge

ett annat exempel där vi kan jämföra Turkiet med ett europeiskt land med så pass dåliga referenser? Tror de att EU accepterar Turkiet på g så man tycker synd om dem efter jordbävningkatastrofen? Vad är skillnaden med en naturkatastrof och en mänsklig katastrof som senaste 76 åren har dominerat 20 miljoner kurdernas dagliga tillvaro med oändliga mänskligt lidande som följd? Ju, skillnaden är den katastrof som orsakas och styrs av stater, är mer allvarigare och de utsatta behöver mer hjälp.

Europa förtjänar inte att bli delägare i Turkiets brott mot mänskliga rättigheterna. Man skall inte stressa med Turkiets EU-ansökan! Låt Turkiet först rätta sig efter de normer, värderingar och medborgarskap-respekt som finns i Europa.

Varför är det så svårt för en Karaveli och Klein att syna Turkiets allvarliga brister när det gäller demokrati? Är det kurdernas fel att demokratin brister i Turkiet eller är det Sveriges nya utrikesminister som förhindrar den demokratiska utvecklingen i Turkiet? Sanningen är tvärtom, det är styrande som förhindrar och förhalar demokratin i Turkiet. Och det är i första hand de som måste ändra sig inte andra som har och utövar demokratin. Europa skall inte anpassa sig efter Turkiet utan tvärtom.

”Vad är skillnaden med en naturkatastrof och en mänsklig katastrof som senaste 76 åren har dominerat 20 miljoner kurdernas dagliga tillvaro med oändliga mänskligt lidande som följd? Ju, skillnaden är den katastrof som orsakas och styrs av stater, är mer allvarigare och de utsatta behöver mer hjälp.”

Att hålla tyst är att hålla med!

Vi lever i ett samhälle där alla människor, som vågar stå upp mot rasism och främlingsfientlighet, gör det med risk för sitt eget liv.

Anhängare till rasistiska och nationalsocialistiska organisationer härjar fritt i vårt land. Dessa människor rånar t.ex. banker för att ekonomiskt kunna stödja sådana organisationer och de drar sig inte för att skjuta poliser för att uppnå sina syften. Journalister och fackliga företrädare blir, med olika metoder, hotade till livet och mördas kallblodigt, för att de har vågat syna dessa gruppers våldsbenägenhet och brutalitet. Den ivanliga medborgaren vågar inte längre säga vad han eller hon tycker då det finns stora risker att man bli mördad utanför sitt eget hem.

Gemensamt för dessa grupper är att man påstår sig ha en medfödd fiende i form av judar, invandrare och icke vita världsmedborgare.

Dessa grupper har skapat sig en fiende och är beredda att offra sina liv för att kunna utplåna fienden. De har den ultimata drömmen om att den vita rasen ska segra och de andra, enligt dem, mindre värda raserna ska utplånas på ett eller annat sätt. Hitills har flertalet i samhället blundat för problemen. Vi har sett det rasistiska våldet som några ungdomars sätt att dra till sig uppmärksamhet, och visst kan det vara så till en viss grad. Vi har tidigare försökt att sopa problemen under mattan, men nu börjar verkligheten hinna ikapp oss. Vi börjar nu inse att det hat som gror runt omkring oss är resultatet av några personers systematiska utnyttjande av vilsna ungdomar som de har utbildat till renodlade nazister. Hatet växer i vårt samhälle.

Det är ett hat som jag kan likna vid cancer. Det gäller det samma med cancer som med det rasistiska hatet. Antingen botar man det direkt och då i de flesta fall hindrar det att utvecklas eller så låter man det växa inombords tills den dagen den gör oss knäsvaga.

Dessa nationalsocialistiska grupper håller på att få fäste i hela landet och deras främsta mål, enligt de själva, är att via tillåtna som otillåtna medel verka för att dagens parlamentariska system störtas.

Jag önskar att vi alla kunde börja tänka om. Tänk om vi kunde mäta tidernas tyngder och sorg med förhoppningar, rosor och dans istället för hat och blytyngder.

Hajar

Hajar@visto.com

Podium har publicerat lexikon på kurdiska

"Podium som har gett ut detta lexikon kommer med detta verk uppfylla ett viktigt tomrum. Den kommer även bidra till det kurdiska språkets utveckling. Författaren Mehmet Tanrikulu, Podium och Kurdiska Bibliotekets samarbete kring denna verk är uppskattad steg för oss kurder".

Det kurdiska folkets nationella och språkliga existens har i årtal förnekats av den turkiska regimen. När mänskligheten närmar sig till 21. Århundraden fortsätter den omänskliga behandlingen av kurder i oförminskad skala även idag. Den turkiska regimen förnekande av det kurdiska folkets nationella och språkliga existens är ett av historiens allvarliga övergrepp på ett folkslag som består av mer än 30 miljoner människor. Vi alla måste arbeta aktivt för att bli av med denna skam.

Podium som har gett ut detta lexikon kommer med detta verk uppfylla ett viktigt tomrum. Den kommer även bidra till det kurdiska språkets utveckling. Författaren Mehmet Tanrikulu, Podium och Kurdiska Bibliotekets samarbete kring denna verk är uppskattad steg för oss kurder.

Vi hoppas att den turkiska regimen som fortfarande insisterar med sin förnekande av kurder och dess språk drar lärdomar av denna värdefulla verksamhet och rättar sig efter den civiliserade världens värderingar och normer.

1999-11-16

Keya Izol

Kurdiska riksförbundet ordförande

Tiden är mogen nu

Rudi Guven

Jag vill gratulera Anna Lindh med anledning av de internationella insatser för fred, frihet, demokrati och människovärde. Efter Lindhs utnämning till utrikesminister har vår utrikespolitik blivit mycket bättre än förr.

När diskussionen om Turkiets medlemskap i EU dök upp, var hennes ställning helt rätt och korrekt när det gällde demokrati, mänskliga rättigheter och att lösa Kurdfrågan på ett fredlig sätt.

I turkiska tidningar kallades hon Turkiets fiende nummer ett. I Sverige kritiserade Moderaternas partisekreterare Per Unckel hennes utrikespolitik, beträffande det turkiska EU medlemskapet. Särskilt attackerad blev Lindh av Magnus Karaveli i tidningen Östgöta Korrespondenten, där han agerade som om han vore turkiska statens europeiska försvarsadvokat!

Med hjälp av U.S.A har Turkiet börjat en stor kampanj för att kunna komma in i EU. Innan kampanjen startade stod en majoritet i EU bakom att Turkiet måste ratificera FN konventioner, inleda en dialog med valda kurdiska representanter, slopa dödsstraff och tillåta granskning av en kommission från den europeiska organisationen för säkerhet och samarbete. De flesta av EU länderna har blivit övertalade att sträcka ut armarna för Turkiet att komma in i EU utan att Turkiet uppfyller de krav som nämns här ovan. Turkiet spelar mycket smart under förhandlingarna. Först kommer vi in och sen löser problemet sig självt. De kan också börja genomföra några reformer (som är helt och hållet ointressanta för

kurderna) före toppmöten. Under Tullunionens förhandlingar hade de gett många löften. Därefter har det gått flera år utan att de har tagit ett enda steg fram i Kurdfrågan.

I Grundlagsförfattningen är det fortfarande förbjudet att skriva, läsa och studera Kurdiska. Fortfarande går det inte att säga fjag är kurdî i Turkiet. Enligt lagen ska alla vara turkar och muslimer. I skolan bör man säga varje dag.

Jag är turk. Jag är stolt över att vara turk. En turk är lika med hela världen. Det är bara turken som är turkens vän.

Det är racistiska lagar. Det är en öppen Apartheid. Till och med landets högste jurist, chef för apellationsdomstolen, Sami Selcuk kräver en fullständig revidering av författningen och konstaterar att politikerna inte ens korrekt tillämpar de konventioner de har skrivit under.

Turkiets riksdag och regering regerar enbart som en formalitet. Militärer styr i praktiken landet genom nationella säkerhetsrådet.

Tiden är inne att stoppa Turkiets krig mot Kurdistan. Det måste ske genom utländska ingripanden. Kurdistans ställning är ett politiskt problem som kan lösas med politiska förhandlingar. En internationell Kurdistan-Konferens kan vara en startpunkt. Sveriges regering kan ta initiativ till detta.

Jag är helt övertygad om att Sverige kommer att stå för vad man har sagt och försvara detta under Helsingforsmötet.

Jag vill också understryka att kurder i Kurdistan inte är minoriteter. Vi har levt där i flera tusen år. Vi är det ursprungliga folket i området. Vi är 93 % av alla som bor i området. Turkar kom till Kurdistan och övriga Anatolien i

början av 1100 talet. 1923 bildade vi och turkar gemensamt republiken Turkiet. Men Atatürk och regimen svek kurderna.

Min vädjan till Sverige är att ställa följande krav på Turkiet.

Erkänna kurdernas politiska och demokratiska rättigheter i grundlagen.

Öppna en dialog med folkvalda kurdiska representanter.

Slopa dödsstraffet helt och hållet.

Införa allmän amnesti för alla olikrättade politiska fångar.

Avveckla undantagstillstånd i kurdiska städer.

Öppna ett observatörskontor i Diyarbakir.

Underteckna FN konventioner.

Vid OSSE mötet som ägde rum i Istanbul den 18 och 19 november lyfte tyvärr inte en enda regeringschef fram ordet Kurd. Det gjorde många Kurder ledsna och besvikna. Mötets stora del handlade om Tjetjenien och där togs ett beslut att medla mellan Tjetjenien och Ryssland. Det hade varit värdefullt om man också hade kunnat ägna Kurdfrågan någon uppmärksamhet. 200.000 människor har blivit tvångsförflyttade i Tjetjenien men i Kurdistan har 5000 byar jämnats med marken av turkiska staten och över 5 miljoner kurder har tvångsförflyttats i hudsak till Turkiska men också till Europeiska storstäder. Det är en skamfläck för demokratin i modern tid att 25 miljoner kurder i Turkiet saknar politisk status. Jag hoppas innerligt att mötet i Helsingfors under december kommer att bli annorlunda än mötet i Istanbul. Någon måste våga säga öppet att Kurderna har lidit tillräckligt. Det lidandet måste få ett slut. Tiden är mogen nu.

63 unga själ från brandkatastrofen i våra hjärtan !

Sverige vaknade den 30 oktober 1998 med en ofattbart brandkatastrof som skördade 63 unga liv. Bland offren fanns många nationaliteter varav 8 av dessa, kurder. Chocken efter branden i Hisingen har kanske släppt efter ett tag men minnen är fortfarande mycket färska. fn idag ställer alla samma fråga. Hur kunde det hända ? Varför ?

Hela Sverige sörjde efter den svåra

händelsen. Familjerna har fått bra stöd från både samhället och även från sina egna landsmän. Det allra positiva var att katastrofen förenade alla nationaliteter som bor i Sverige. Alla kände oerhörd smärta efter denna förlust men samtidigt det stöd och solidaritet som visades under dagarna efter katastrofen var mycket värdefulla och slagkraftiga.

Det finns ändå många frågeteck-

nen som kvarstår efter ett år som har gått efter katastrofen. Varför har man fortfarande inte kunnat slutföra utredningen ? Misstankarna som fanns om att branden skulle vara anlagd kvarstår så länge utredningen inte är klar.

Detta är mycket viktigt i dessa dagar då främlingsfientlighet och rasism på nytt är aktuellt i Sverige. Alla vi, oavsett vilken nationalitet vi tillhör måste med kraft fördöma rasismen och reagera starkt mot dess avskyvärda gärningar varhelst vi befinner oss. Rasism skall på alla möjliga sammanhang bekämpas av oss och vi kommer inte att tolerera dess framfart.

Med anledningen av ett årsdagen av brandkatastrofen i Göteborg går våra varma tankar ännu en gång till de ungdomar som miste sina liv samt till dess föräldrar, vänner och anhöriga. Vi kommer aldrig glömma dem. De kommer alltid vara i våra hjärtan.

Kurdiska riksförbundet

Håll den lilla glimten glädje vid liv!

Hajar

hajar@briefcase.com

Jag vet inte om det är en känsla av förbannelse, förtvivlan eller likgiltighet som har trängt sig in på dig. Jag ser en ständig närvarande ångest hos dig. En ångest som är så på taglig att man skulle kunna ta på den. Den synen plågar mig.

När jag ser och begrundar livet, föreställer jag mig det som en labyrint där man inte vet vilken väg som leder ut, utan man försöker gissa sig fram och oavsett vilken väg man väljer stöter man på hinder. Just idag verkar det som om du stött på ett hinder full av tomhet. Jag sätter mig ner och stirrar rakt ut i intet, och undrar var källan är till denna tomhet.

Det är en märklig syn. Ena dagen var du full av liv och rörelse. Frihet och självsäkerhet strålade ut från dig men nu ser jag bara sorg. Att titta på någon är en sak - att lägga märke till hur de känner inuti är någonting helt annat. Du

berättade med en tom blick att det är jobbigt att hålla balansen mellan två världar där du betrakats som brottsling i den ena för att du är kurd och i det andra är du ett hopplost främling som ständigt söker efter respekt.

Jag förstår att denna balansgång är svårt och den kan knäcka vem som helst. Det finns många egoister och glädjedödare som vill se dig knäckt men försök att hålla den lilla glimten glädje vid liv. Du får inte falla. Du måste hålla balansen och visa de jävlarna att du är starkare än det dem tror, för så lätt har du aldrig böjt dig för svårigheter.

När jag begrundat hindret i detta labyrint inser jag att det är en omöjlig uppgift att samla ihop ruinerna av ett krossat människas liv och försöka förvandla om det till lycka men du måste ta i så mycket det bara går. Du måste kämpa, för kämpar du inte får du aldrig veta. Du ska fortsätta vara stark som jag minns dig. Jag minns dig som den starka och stolta människan som var som en tagg i blomtjuvarnas starka fingrar och så vill jag se dig igen.

Språkligt folkmord och kurderna

Bakgrund till inlägg på presskonferens 16 november 1999

Tove Skutnabb-Kangas,
dr.phil. Roskilde Universitetscenter

Folkmord är en möjlig strategi om en stat vill bli av med ett folk. Folkmord ses i folkrätten som ett brott mot mänskligheten. Folkmord är förbjudet i FN Konventionen från 1948 (UN International Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide). Den mest direkta formen för folkmord är ett direkt fysiskt dödande av en grupp medlemmar.

Om ett folk är så stort som kurderna, är ett totalt fysiskt folkmord i dag en omöjlighet (trots att fysisk likvidering av stora grupper av kurder under folkmordslänkande förhållanden har skett i Kurdistan under de senaste decennierna). Det som däremot sker i dag, både i olika delar av Kurdistan och i diaspora i den västliga världen är andra typer av folkmord, som är lika förödande för det kurdiska folkets framtid som fysiskt folkmord. Det som kurderna är utsatta för i Kurdistan, speciellt den turkiska delen, och också i dagens Sverige, kommer in under tre FN-definitioner av folkmord. En definition som var med i det slutgiltiga utkastet av Konventionen 1948 men som röstades ned

när FS:s generalförsamling godkände den slutgiltiga konventionstexten, samt två definitioner som ingår i nuvarande FN-konvention.

Den första är den speciella definitionen av språkligt folkmord från det slutgiltiga utkastets Artikel III(1). Trots att Artikel III inte är med i den slutgiltiga konventionen eftersom den blev nedröstad i generalförsamlingen av 16 stater som var FN:s medlemmar 1948, rådde det bred enighet om själva definitionen.

Article III (1): »Prohibiting the use of

Man kan »förhindra bruk av gruppens språk« direkt genom tortyr, fängsling, böter osv som i Turkiet i dag) eller indirekt. Om det inte finns minoritetslärare i förskolan och skolan som talar gruppens språk, och om gruppens språk inte används som det huvudsakliga undervisningsspråket i skolan, förhindrar man indirekt bruket av språket och då är det fråga om språkligt folkmord enligt FN-definitionen.

.....
the language of the group in daily intercourse or in schools, or the printing and circulation of publications in the language of the group.«

(» Att förhindra bruk av gruppens språk i daglig samvaro eller i skolor, el-

ler tvingning och cirkulation av publikationer på gruppens språk«, min översättning)

Man kan »förhindra bruk av gruppens språk« direkt genom tortyr, fängsling, böter osv som i Turkiet i dag) eller indirekt. Om det inte finns minoritetslärare i förskolan och skolan som talar gruppens språk, och om gruppens språk inte används som det huvudsakliga undervisningsspråket i skolan, förhindrar man indirekt bruket av språket och då är det fråga om språkligt folkmord enligt FN-definitionen. Min senaste bok *Linguistic genocide in education - or worldwide diversity and human rights?* (Mahwah, NJ. & London: Lawrence Erlbaum, 850 sidor, utkommer i december 1999) ger hundratals exempel på detta. Artiklarna II(e) and II(b) i den nuvarande konventionen definierar bl.a. följande som folkmord:

Article II(e), »possibly transferring children of the group to another group'

Article II(b), »causing serious bodily or mental harm to members of the group, emphasis added).

(»att tvångsmässigt överflytta barn från en grupp till en annan grupp«; »att orsaka allvarlig kroppslig eller mental skada till gruppens medlemmar«, mina översättningar).

Det finns en mängd av både forskningslitteratur och skönlitteratur från de senaste åren som beskriver hur det är att mista modersmålet/det första

språket.

Sandra Kouritzin beskriver i en ny bok (*Face[t]s of first language loss*, 1999) många fall i Kanada där invandrare har förlorat sitt första språk till och med inom en generation så barn inte längre är i stånd till att tala med sina föräldrar. Lily Wong Fillmore (1992) har beskrivit konsekvenserna av detta för familjer i USA. Peter Mühlhäusler diskuterar följderna av denna språkliga imperialism i Stillahavsområdet i sin bok (1996). Pirjo Janulf (1998) visar i en doktorsavhandling att inte en enda av de finskspråkiga invandrarna i hennes studie som hade gått i klasser med svenska som undervisningsspråk talade finska med sina egna barn. Trots att de själva kanske inte hade förlorat sin finska helt, blev alltså deras bara språkligt sett tvångsmässigt förflyttade till majoritetsgruppen. Och detta är vad som sker för miljoner av talande as- utromingshotade språk överallt i världen. Eftersom skolsystemen inte erbjuder alternativ sker överflyttningen till majoritetsspråket tvångsmässigt. För att den skulle kunna betecknas som frivillig borde alternativa skolor och klasser på modersmålet finnas, och föräldrarna borde ha saklig information om långtidskonsekvenserna av de olika alternativen. Inget av dessa villkor blir vanligtvis uppfyllt. Det finns en mängd forskning om den mentala skada som denna tvungna assimilation orsakar. Subtraktiv utbildning där ett majoritetsspråk inlärs på bekostnad av modersmålet, inte i tillägg till modersmålet, kan betecknas som folkmord.

I stället för detta folkmord borde inlärningen av andra språk, inklusive majoritetsspråket (som de flesta minoriteter givetvis ser som i sitt bästa intresse att lära sig bra), ske additivt, i tillägg till det egna språket. Detta är också tolkningen av folkrätten i den mest framsynta rekommendationen om hur undervisningen av minoriteter borde organiseras. The Hague Recommendations Regarding the Education Rights of National Minorities, från OSCE's High Commissioner on National Mi-

norities, Max van der Stoep; se <<http://www.osceprag.cz/>>).

Tillbaka till kurderna. Den tvångsassimilering som kurderna är utsatta för kan ofta definieras som språkligt och kulturellt folkmord. Ju mer kurdiska barn går i skola - och det sker till allt övervägande del på andra språk än kur-

.....
Den tvångsassimilering som kurderna är utsatta för kan ofta definieras som språkligt och kulturellt folkmord. Ju mer kurdiska barn går i skola och det sker till allt övervägande del på andra språk än kurdiska, överallt i världen - desto mindre kurdiska använder de. För miljoner av kurder är det redan nu mycket lättare att diskutera de flesta saker utanför hem, familj och vänner på ett annat språk än kurdiska. De flesta kurder som är läs- och skrivkunniga, kan inte läsa och skriva kurdiska. Det kurdiska språket och den kurdiska kulturen, som är kulturella kärnvärden i den kurdiska etniciteten, förtunnas från insidan.
.....

diska, överallt i världen - desto mindre kurdiska använder de. För miljoner av kurder är det redan nu mycket lättare att diskutera de flesta saker utanför hem, familj och vänner på ett annat språk än kurdiska. De flesta kurder som är läs- och skrivkunniga, kan inte läsa och skriva kurdiska. Det kurdiska språket och den kurdiska kulturen, som är kulturella kärnvärden i den kurdiska etniciteten, förtunnas från insidan.

Vad finns så kvar av det kurdiska? Det som fysiskt folkmord inte förmar att utplåna, dödas (delvis med deltagande av kurderna själva, som i all hegemonisk maktutövning) i det långsamma språkliga och kulturella folkmordet, genom tvångsassimilationen

och skolornas språkdränkingsprogram, i Turkiet och andra kurdiska områden, och ännu mer effektivt i länder som Sverige. Det som ofta kallas »etnisk konflikt«, och som givetvis har sin grund i en kamp om fördelningen av politiska och ekonomiska resurser, uttrycks i »etniska« termer när politiska och ekonomiska klyftor sammanfaller med språkliga, kulturella och etniska gränser. Att förvägra ett folk fundamentala språkliga och kulturella mänskliga rättigheter - till exempel rätten att använda modersmålet, också som det huvudsakliga undervisningsspråket, och rätten att uttrycka kulturen - hör till effektiva sätt att skapa och upprätthålla »etniska« konflikter. Att garantera språkliga och kulturella mänskliga rättigheter är ett sätt att förhindra etniska konflikter.

Lexikonet som presenteras på presskonferensen kan förebygga konflikter. Det ger folk verktyg för att skapa förutsättningar för de språkliga och kulturella mänskliga rättigheter som kurderna måste ha för att konflikter kan börja diskuteras, och lösas. Den är också ett hjälpmedel för de kurder som redan helt eller delvis har förlorat sitt språk genom det språkliga och kulturella folkmordet. Den är en viktig del i det långsamma arbetet med att förebygga, revitalisera, och hela.

»Globalization carries with it a danger of uniformity [...] Peace means diversity [...] it means multi-ethnic and multilingual societies« (UNESCO: The Human Right to Peace.

Declaration by the Director-General, 1997, p. 9).

Berbang

Kurdiska Riksförbundets Tidskrift • December 1999 • No: 113 • Price 25

Två dagars Konferens för arbetsgrupperna

Projektet Generationskonflikter

Efter att KRF s projekt började den 1 juni 1999 har diskussionerna i massmedian varit mycket stora. Flera TV kanaler, radio, dagstidningar, veckotidskrifter samt lokala median har publicerat projektet som en viktig nyhet. Diskussionerna kring detta projekt har även startat inom den kurdiska gruppen. Även andra invandrargrupper har uppmärksammat vårt projekt och kommer förmodligen starta liknande projekt inom sina grupper.

Projektet täcker 8 städer som pilotområde och för närvarande har vi 8 arbetsgrupper som består av 3 medarbetare i varje grupp. Det är meningen att vi skall ordna utbildningar för dessa så att de kan själva arbeta med sådana frågor i sina orter.

Arbetsgrupperna kommer att få utbildning i 4 olika tillfällen. Den 27-28 november hade arbetsgrupperna 2 dagars båt konferens där man diskuterade om projektet och planerade den framtida verksamheten kring detta.

Arbetsgrupperna kommer på våren och sommaren år 2000 ha fortsättningskurser. Projektet kommer att pågå i ter (3) år. Alla som är intresserade om detta kan ringa riksförbundet för mer information.

دەستکارییەکانی کوردی پازاندبوو. سەرۆک و سکرێتێری فیدراسیۆن و لوقمان ئەرتاش ئەندامی کۆمیتەی گشتی بەشداریی ئەو پرۆگرامیان کرد.

هەریمی ۳

رۆژی ۱۹۹۹/۱۱/۱۴، کۆمیتەی هەریمی سێی فیدراسیۆن دووھەم کۆبوونەوی خۆی لە شارێ لێنشۆپینگ پیکهینا. ۱۳ ئەندامی نوێنەر لە پینچ کۆمەڵەی کارلستاد، ئوربیرۆ، کۆمەڵەی کوردی لێنشۆپینگ، کۆمەڵەی کەمئەندامانی لێنشۆپینگ، کۆمەڵەی ئیسکاستونا و ئەحمەد سندی بەرپرس کۆمیتەی هەریمی سێ و سکرێتێری فیدراسیۆن حامید گەوھەری بەشداریی ئەو کۆبوونەویە بوون.

کۆبوونەوی خەباتی و چالاکیی کۆمەڵەکان و فیدراسیۆنی

خستە بەرباس و خۆشحالی خۆیان لە پەيوەندی نزیکی ئێوان فیدراسیۆن و کۆمەڵەکان دەربری و چەند بریاری گرنگیان بۆ خەباتی دواڕۆژیان پەسەند کرد.

رۆژی ۱۹۹۹/۱۰/۹، کۆمەڵەی کەمئەندامانی لێنشۆپینگ

بە بەشداریی ئەندامانی، سێیەم کۆنگرەیی سالانەیی خۆی پیکهینا. کۆنگرە راپۆرتی چالاکییەکان و ئابووری کۆمیتەی کارگێڕی خستە بەرباس و گفتوگۆ و کۆمیتەی کارگێڕی نوێ و کۆمیتەی چاوەدێری ئابووری

هەلبژارد. حامید گەوھەری بە نوێنەرایەتی فیدراسیۆن بەشداریی کۆنگرەیی کەمئەندامانی لێنشۆپینگ کرد و لە وتاریکی دا لەسەر چالاکییەکانی فیدراسیۆن و خەباتی دوا رۆژی فیدراسیۆن دا.

هەریمی ۴:

– رۆژی ۱۹۹۹/۱۱/۱۳، کۆمەڵەی کولتوری کورستان فالتشۆپینگ لە ژێر دروشمی (دەبا سالی ۲۰۰۰ سالی پزگاری نەتەوێکەمان بێ) ، کۆنگرەیی سالانەیی خۆی پیکهینا. لەو کۆنگرەییەدا چەند ئالوگۆری لە پەترەوپرۆگرامەکییدا پیکهینا و کۆمیتەی کارگێڕی نوێ و کۆمیتەی چاوەدێری ئابووری هەلبژارد.

کۆنگرە دەسلانی دا بە کۆمیتەی کارگێڕی نوێ کە شەش ئەندام بە نوێنەرایەتی کۆمەڵە، بەشداریی کۆنگرەیی فیدراسیۆن بکات. حامید گەوھەری بە نوێنەرایەتی فیدراسیۆن

بەشداریی کۆنگرەیی کۆمەڵەی فالتشۆپینگ کرد و لە وتاریکی دا ئامازەیی بە میژوویی فیدراسیۆن و چالاکییەکانی کرد و رایگەیاندا: پتویستە کۆمەڵەکانی ئەندام هەولی بە سیستەم کردنی خۆیان و فیدراسیۆن بدەن و بەپێی پاسای سوید کۆمەڵەکانیان بەرپۆهەرن.

هەریمی ۵

رۆژی ۱۹۹۹/۱۱/۲۱، کۆمیتەی هەریمی پینجی فیدراسیۆن دووھەم کۆبوونەوی خۆی لە شاری کریستیان ستاد پیکهینا. ئەندامانی

کۆمیتەکانی کارگێڕی کۆمەڵەکانی مالمۆ، ئاشتیی مالمۆ، هەلسینگبۆری و کریستیان ستاد و کامران شوان بەرپرس کۆمیتەی هەریمی پینجی فیدراسیۆن بەشداریی ئەو کۆبوونەویە بوون.

کۆبۆونەوهی کۆمیتەکانی ھەریمی فیدراسیۆن لە شارەکاندا

ھەریمی ۲

پۆژی ۱۰/۲۳/۱۹۹۹، کۆمیتەیی ھەریمی دووی فیدراسیۆن

دووھەم
کۆبۆونەوهی
خۆی لە شاری
سالای پیکھینا،
نۆینەری
کۆمەڵەکانی
بۆرلینگ، سالای،
ئیسکلیستونا،
فیسستەرۆس،
شۆپینگ و
کۆمەڵەیی کوردی
سویدی ئۆپسالا،
سکرتیـری
فیدراسیۆن و
پەحمان ھەسەن

بەرپرسی کۆمیتەیی ھەریمی دوو بەشداریی ئەو کۆبۆونەوهیان کرد. لە کۆبۆونەوهکەدا، خەباتی و چالاکیی کۆمەڵەکان و فیدراسیۆن کەوتنە بەرباس و گفتوگۆیان لەسەر کرا و چەند پێشنیاریان ئاراستە کرد.

– کۆمەڵەیی فالون
لە ھەریمی دوو،
داوای ئەندامەتی لە
فیدراسیۆندا کرد.
بەم مەبەستە،
سکرتیـری
فیدراسیۆن ھامید
گەوھەری، بەرپرسی
کۆمیتەیی ھەریمی
دوو پەحمان ھەسەن
و سەرۆکی کۆمەڵەیی
بۆرلینگە ئازاد،
پۆژی

۱۰/۲۴/۱۹۹۹

چوونە فالۆن و بەشداریی کۆنگرەیی کۆمەڵەیی ئەو شارەیان کرد. ۲۲ کەس بەشداری کۆنگرە بوون. کۆنگرە پەیرەوپرۆگرامی کۆمەڵەیان خستە بەرباس و پرۆگرامیکی نوێیان لەسەر بنەمای پرۆگرامی فیدراسیۆن بۆخۆیان

پەسەند کرد و بە یەكدهنگ بریارباند ببن بە ئەندامی فیدراسیۆن. سکرتیری فیدراسیۆن لە کۆنگرەکەدا وتاریکی پێشکەش کرد و لەسەر میژووی فیدراسیۆن دوا و پەنجەیی بۆ نامانجەکانی فیدراسیۆن و چالاکیی و پەيوەندییەکانی راکیشا و وەلامی پرسسیاری بەشدارانی کۆنگرەکەیی دایەوه.

– کۆمەڵەیی سالای
لە ھەریمی دوو،
ھەموو سالی لە
مانگی ۱۱دا،
ناھەنگییکی دۆستانە
سازنەکات و لەو
ناھەنگەدا باشترین
دۆستی کۆمەڵەکەیی
خەلات دەکات.
کۆمەڵە، بەم بۆنەییە
پۆژی ۱۱/۲۶/۱۹۹۹

ناھەنگییکی سازکرد، کە پتر لە ۱۲۰ کەس کورد و نۆینەرانی پارتی سۆسیال دیموکراتی و پارتی چەپی و نۆینەری دەزگا رەسمییەکانی سوید و ئەندامانی کۆمەڵەیی فالۆن بەشدارییان تیدا کرد. خەلاتی ئەمسالی کۆمەڵەیی سالای درا بە (پەردسۆدیرکفیسست) نۆینەری سۆسیال دیموکرات درا.

– پۆژی
۱۰/۲۸/۱۹۹۹،
کۆمەڵەیی کوردی-
سویدی ئۆپسالا
لۆکالی نوێی کردەوه.
کۆمیتەیی کارگێری
کۆمەڵە بۆ ناساندنی
لۆکالی نوێی
کۆمەڵەکەیان،
پرۆگرامیکی بە ناوی
کردنەوهی لۆکالی

نوێی کۆمەڵە نامادە کرد. ژمارەییکی زۆری کورد و سویدی و نەتەوهکانی تر سەریان لە لۆکالی نوێی کۆمەڵە دا و بە خواردنی کوردی و چا و قاوہ و شیرینی پێشوازیان لێکرا. کۆمەڵە ھەروھا پێشانگایەکی کولتوری بە بەرگ و ویتە و

٦٣ پوچی پاک له دهر و نمان دایه

خوچی بهرده وامه و تا نه و کاتهش پشکنین ته و او دهبی هر ده مینیت.

به یانی رۆژی ٣٠/١٠/١٩٩٨، سوید به کارساتیکی گه و ره، که مۆمی ژیانی ٦٣ لاری خوین گهرمی کوژانده و

له خه و رابوو. نه و لوانه سه به ههشت نه ته و هی جیاواز بوون و له وانهش ههشت که سیان کورد بوون. دلدا خورپانه کانی پاش ئاگری دیسکۆی گه ره کی بیانی نشینی هیسینگی شاری یۆتویۆری هه ندیک سووک بووه، به لام بیره وهریه تاله که هی هیشتا به زیندوویی ماوه ته و ه. تا ئیستاش هه مان پرسیار دوویات ده بنه و ه: (چۆن بوو نه و کاره ساته پووی دا و بوچی؟) نه م کاره ساته گشت ولاتی سویدی به پرۆش و خه مگین کرد.

له م سهرده مه دا که ره گه زیه رستی و دژایه تی کوردنی بیگانه گه لیک زیادی کردوو، زۆر گرنگ و پیویسته که هه موو لایه که به بی له بهرچاو کرتنی نه و هی سه ره به چ نه ته و هیه کن، دژی ره گه زیه رستی بووه ستن. له هه رجی یه که بین نه فره تی لی بکه یین و به هه موو شتیه و هیه که دژایه تی بکه یین و له بهرام به ریدا نه رمی پیشان نه دریت.

ده که یین و داوای سه بورییان له خوای مه زن بق ده خوازین.

یادتان هه میسه زیندوو و هه میسه له دلماندان

فیدراسیۆنی کۆمه له کوردستانییه کان له سوید -

کۆمه له ی کوردی یۆتویۆری

١٩٩٩/١٠/٢٩

بنه ماله ی شه هیدان له هه موو لایه که وه پیشنیاری یارمه تیان بق ده کرا. جیی سه رنج نه وه بوو، که نه و که سه ره، گشت نه ته و ه کانی دانیشتیوی سویدی ریکخست. کاره ساته که، ئاگری خسته ناو جه رگی هه موو لایه که وه، به لام هاوکات بووه هۆی پشتگیرییه کی بهرده وام بق رۆزانی دوایی.

سالیک به سه ره نه و کاره ساته دا تیبه ری، به لام هیشتا زۆر پرسیار به بی وه لام ماونه ته و ه. یه کیک له وانه، ده لئین: بوچی پشکنینی هۆی سه ره له دانی نه و کاره ساته تا ئیستا کۆتایی پینه ها تووه؟ نه و گومانانه ی که ده ستیک له پشت خولقانی نه و کاره ساته دا هه بووه، ئیستاش وه ک

له یادی یه کهم سالی کاره ساتی سوتانی دیسکوی گهره کی Hisingen

له یادی یه کهم سالی کاره ساتی سوتانی دیسکوی | هه ریمی چواری فیدراسیون و ئه سعه ئاجار سه روکی گهره کی بیانی نشینی Hisingen ی شاری یوتوبوژیدا، کۆمه له ی یوتوبوژری، رۆژی هینی ۱۹۹۸/۱۰/۲۹

به شدار بیان کرد له یادکردنه وه ی یه کهم سالی ئه و کاره ساته دا. لیژنه ی فیدراسیون و کۆمه له ی کوردی یوتوبوژری رۆژی ۱۹۹۹/۱۰/۳۰

که ۸ لوی کورد و ۵۵ لوی تری تیدا شهید بوون، فیدراسیون رۆژی ۱۹۹۹/۱۰/۲۸ به یاننامه یه کی رۆژنامه وانی بلاوکرده وه و سه ره رای دهر برینی خه م و په ژاره داوا ی له حکومه تی سوید کرد، له

سه ردانی بنه ماله داخداره کانیا ن کرد و ئیواره ی ئه و رۆژه ش شوینی شه هیده کانیا ن به چه که گولان خه ملاند. ههروهه

له چوارچیه ی ئه و جالاکیانده دا، رۆژانی ۲۰ و ۲۱ مانگ عاسی رهباتی له ستۆکهۆلم دوو وتوژی رادیوی و عهتا ئالا له یوتوبوژری وتوژیکی رادیوی له گه ل رادیو ئاشتی پیکهتئا.

لیکۆلینه وه کهیدا په له بکات و هۆی ئاگر گرتنی ئه و دیسکۆیه رابگه یه نی. ههروهه، لیژنه یه کی فیدراسیون و کۆمه له ی کوردی شاری یوتوبوژری به سه روکیه تی عهتا ئالا ئه ندامی کۆمیته ی گشتی و به رپرسی کۆمیته ی

کۆبوونه وه ی که مئه ندامانی کوردی ستۆکهۆلم

رۆژی ۱۹۹۹/۱۰/۱۶، به ده ستپیشخه ری کۆمیته ی | سالح به شداریی کۆبوونه وه ی که مئه ندامانی

ستۆکهۆلمیا ن کرد. له ئاکامی گفتوگۆکاندا، به شداران سی که سیان هه لپژارد تا په پیره وپه رگرامی کۆمه له که یان ئاماده بکن و دوای به ستنی کۆنگره یه که، به ییتی ئه و خه بات بکن.

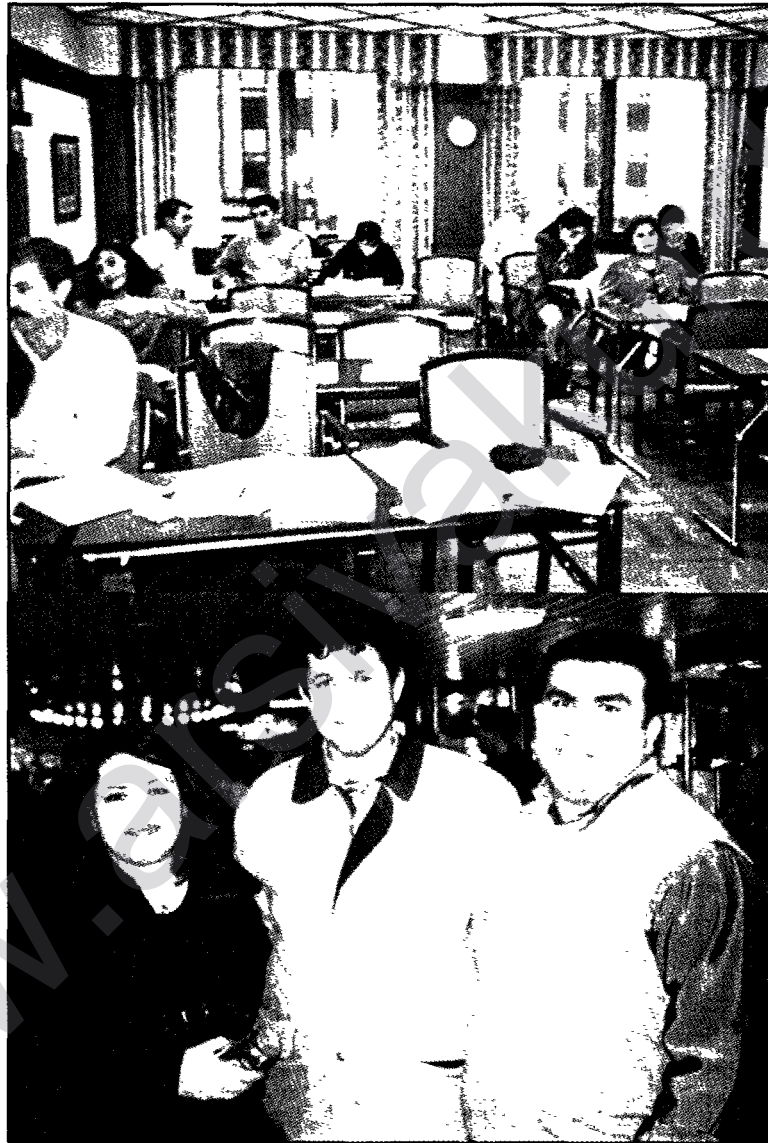
په یه وه ندیه کانی نپووخ و هاوکاری کۆمیته ی که مئه ندامانی فیدراسیون، که مئه ندامانی کوردی نیشه جیی ستۆکهۆلم کۆبوونه وه و له سه ره دامه زراندنی کۆمه له یه که

بوخۆیا ن باس و گفتوگۆیا ن کرد. حامید که وه ره ی و نوری

پرۆژهی ئینگراسیۆن

پرۆژی ۲۳-۲۴/۹/۱۹۹۹، بەرپۆه بهرانی پرۆژهی ئینگراسیۆن کورسیکی دوو پرۆژهیان بۆ کۆمیتتهکانی پرۆژهی ئینگراسیۆن له ستۆکھۆلم پیکهینا. نوینهاری کۆمهلهکانی ستۆکھۆلم، سپۆنگا، ئوبلاندسوسیبی، بهرفاللا، ئیسکاستونا، کۆمهلههی کوردستانی ئوپسسالالا و کۆمهلههی کوردی سویدی ئوپسالالا بهشداریان کرد له کورسهدا.

پرۆژی ۲۷/۱۰/۱۹۹۹، ئیدارههی تیکهلاوی کۆبوونهوهیهکی دهربارههی کارو چالاکییهکانی له ستۆکھۆلم ریکخست. نزیکههی ۶۰ کەس له دهزگاوی ئۆرگانهکانی سویدی و بیانی بهشداران ئهوه کۆبوونهوهیه بوون. کۆبوونهوهکه ههشت سهعاتی خایاند و کاتیکیش بۆ فیدراسیۆن تهرخان کرابوو، که کهیا ئیزۆل لهسهه پرۆژهی فیدراسیۆن بهشداران ئاگادار بکاتهوه.

پرۆژی ۲۵/۹/۱۹، کهیا ئیزۆل، سهیران دوران و گولان ئاوجی لهلایهن پرۆژهی ئینگراسیۆنهوه، بهشداریی کۆبوونهوهی کۆمیتتهی ههریمی چوارهمی فیدراسیۆنیان کرد که له شاری یوتوبۆری پیکهاتبوو. کهیا ئیزۆل له کۆبوونهوهیهدا له سهه کاروخهباتی پرۆژهی ئینگراسیۆن دوا نوینهاری کۆمهلهکانی یوتوبۆری، بـورۆس، فالشۆپینگ و

پرۆژی ۲۷/۱۱/۱۹۹۹، کۆمیتتهی بهرپۆه بهرانی پرۆژهی ئینگراسیۆن دووههم کۆنفرانسی پرورده کردنی خۆی بۆ ئەندامانی لهناو کهشتی ماریا هامن دا پیکهینا. ئهوه کۆنفرانسه ۱۲ کاتژمێری خایاند و ۳۳ ئەندامی پرۆژهکه له کۆمهلهکانی ئەندامی فیدراسیۆن بهشداریی ئهوه کهشت و کۆنفرانسیان کرد.

یۆنشۆپینگ ئاگاداری خهباتی پرۆژهکیان کرد. پرۆژی ۷/۱۰/۱۹۹۹، کهیا ئیزۆل بهشداریی پرۆگرامیکی بهشی راپۆرتی کانالی دووی تهلهفزیۆنی سویدی کرد، که لهسهه پرۆژهی فیدراسیۆن ئامادهکرابوو. هاوکات لهگهڵ

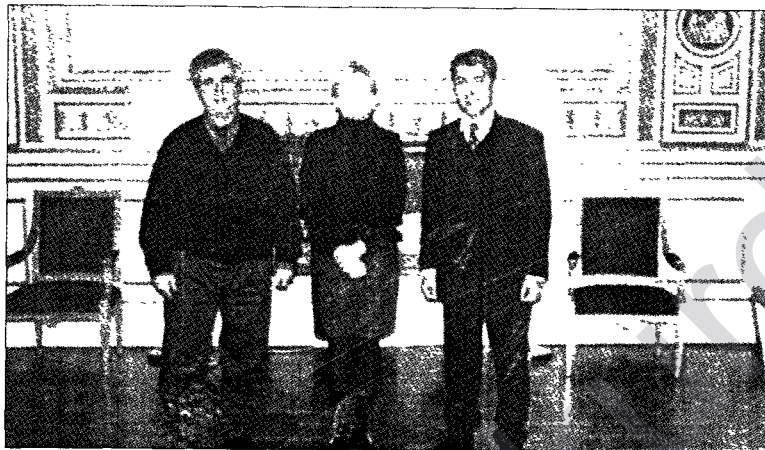
نۆینه‌رانی فیدراسیۆن سەردانی وەزیری دەرەوی سویدیان کرد

۲- هەول بەدەن گوشار بۆخەنە سەر تورکیا، تا یاسای بنەرەتی خۆی بگۆڕێ و لەودا کوردی دانیشتووی تورکیا بە نەتەوێهەکی لە تورکیا بزانی. نابێ بە بێ گۆڕینی یاسای بنەرەتی تورکیا، باوەر بە بەلێنێهەکانی ئەو دەولەتە بکڕێ و دەبێ سەرنج بدریتە سەر باری یاسایی لە تورکیادا.

ئانالین وەزیری دەرەوی سوید رایگەیاندا، ئێمە پلانێکی سێ ساڵەمان داناوە، کە تورکیا دەبێ بەپێی ئەو پلانه هەتا سالی تر ئەرکی دیموکراتیزە کردنی خۆی، بە تایبەتی لە بەرامبەر نەتەوێهە کورددا بەرپۆه بەرێ.

ئەوکاتە تورکیا بە بەرئەندام وەرەدەگیرێ، بەلام ئەگەر تورکیا مل بۆ ویستی ئەوروپا رانەگیشی و بەلێنێهەکانی برجێ نەهێنێ، ئیتر بە ئەندامی هاوێهەشی ئەوروپا وەرناگیرێ.

پۆژی ۱۹۹۹/۱۱/۲۳، کەیا ئیزۆل و سەلام جەزیری بە نۆینه‌رایەتی فیدراسیۆن سەردانی وەزارەتی کاروباری دەرەوی سویدیان کردو بۆ ماوەی کاتژمێرێک لەسەر کیشە کورد بە گشتی و کیشە کوردی باکووری کوردستان بەتایبەتی لەگەڵ ئانالین وەزیری کاروباری دەرەوی سوید گفتوگۆیان کرد. نۆینه‌رانی فیدراسیۆن سلۆی ئەندامانی فیدراسیۆن و کوردەکانی دانیشتووی سویدیان ئاراستەیی حکومەتی سوید و وەزیری کاروباری

دەرەوی سوید کرد و داوایان کرد:

۱- بەر لە کۆبوونەوی هیلسینگ، کۆبوونەوێهەکی بەرینتر لە نۆینه‌رانی فیدراسیۆن و نۆینه‌ری پێکخراوەکانی تر پێک بێن.

گەشتی کەمئەندامانی کورد

پۆژی ۱۹۹۹/۱۰/۱۶، کۆمیتەیی کەمئەندامان گەشتیکی ۲۴ کرا. کۆمیتەیی کارگێری فیدراسیۆن بەشداریی ئە کاتژمێرەیی بە کەشتی بۆ کەمئەندامانی ستۆکھۆلم و

کۆنفرانسه‌یان کرد. تەوەرە گرنگەکانی کۆنفرانس کەوتە بەرباسی بەشداران و چەند پرسیارەیان ئاراستە کرد و وەلامیان وەرگرتەو. کەمئەندامانی خۆشحالی خۆیان لەو گەشتە دەربیری.

پۆژی ۱۹۹۹/۱۰/۱۶، کۆمیتەیی کەمئەندامان گەشتیکی ۲۴ کرا. کۆمیتەیی کارگێری فیدراسیۆن بەشداریی ئە کاتژمێرەیی بە کەشتی بۆ کەمئەندامانی ستۆکھۆلم و لێنشۆپینگ رێکخست. ۴۵ کەس بە کەشتی چوونە Abo. کۆمیتە لەو گەشتەدا بە هۆی بەرپرسیاری کەمئەندامانی SIOS، کۆنفرانسیکی بۆ کەمئەندامان پێکھێنا. لەو کۆنفرانسەدا، لەسەر شپۆهەکانی کەمئەندام بوون و مافی کەمئەندامان لە ولاتی سوید گفتوگۆ

پارتي ديموکراتي کوردستان
سه رۆک

به ريز که يا نيزۆل
سه رۆکی فيدراسيۆنی کۆمه له کوردستانيه کان له سوید
سلاو !

به سووپاسه وه نامه ی پيرۆزباييتان بۆ پارتيما به
بۆنه ی گرتنی کۆنگره ی (۱۲) مين وه رگرت، ويرا ی ريزو
زۆشه ويستيمان بۆ ئيوه ی به ريز، له يه زدانى مه زن
ده پارتي نه وه، هه رده م فيدراسيۆنه که تان سه رکه وتوو بيت.

مه سعود بارزانی
۱۹۹۹/۱۱/۷

بۆ پارتي سۆسياليسي تي کوردستان (P.S.K).

به ناوی فيدراسيۆنی کۆمه له کوردستانيه کان له سوید،
بيست و پينجه مين سالتۆزۆی دامه زاندى پارتي
سۆسياليسي تي کوردستان پيرۆز ده که م و که رمترين
سلاوی خۆم ئاراسته ی به شدارانى يادى بيست و پينج
ساله ی دامه زاندى ريتخراوه که تان ده که م.

له ميژووی گه لی کوردستاندا، P.S.K جيگه يه کی
گرنگی پر کردووه ته وه و به رده وام بوونی له خه بات و
چالاکی ۲۵ سالی پابردوو دا، رۆلی ئه و زه ق ده که ته وه.
هيوادارم پارتي سۆسياليسي تي کوردستان له خه باتی
خۆيدا بۆ به ده ست هينانی مافی نه ته وه ی کوردمان له
باکووری کوردستان و به ديهي تانی ئازادی و ديموکراسی
له تورکیادا سه رکه وتوو بيت.

که يا نيزۆل

سه رۆکی فيدراسيۆنی کۆمه له کوردستانيه کان له سوید
۱۹۹۹/۱۱/۱۶

چاپکراوی نوی

ناوی کتیب : تۆ هه ر تۆی (کتیبي په روه رده بۆ مۆخی
پشت برينداربووان)
نوسه ر: کۆمیته ی که مئه ندامانی نه رويج
وه رگي رانی بۆ سه ر زمانى سویدی : به خشی ۱۲ ی
نه خۆشخانه ی Sahlgrenska ی یۆتۆپۆری
وه رگي رانی له سویدی په وه به کوردی : سيروان کاروانی
چاپ : بلاوکراوه ی مديا، سوید ۱۹۹۹

ناوی کتیب : کۆماری ديموکراتی (ئايدیۆلۆژی ،
ستروکتور ، ستراتيجی ، تاکتيک و کرده وه کانی پارتي
کريکارانی کوردستان PKK)
نوسه ر : حامید که وه ره ی
چاپ : بلاوکراوه ی کاوه، سوید ۱۹۹۹

ناوی کتیب : مانيفیستی دووه می ويران (شيعر)
سپيايه کانی ناو په ش
په شاييه کانی ناو سپی
نوسه ر : فه ره اد پيربال
چاپ : بلاوکراوه ی نووسينگه ی کۆفاری ويران ، هه ولير
۱۹۹۹

ناوی کتیب : سه د سال ته نيایي
نوسه ر : گابریل گارسيا مارکز
وه رگي رانی له زمانى فارسى ' وه - کوردی : سه سه ن
په ستگار
چاپ : سوید ۱۹۹۹

پایز

پایزه و خه زان هه والی کۆچی هیناوه،
له سیمای زه ردی ئه م وه رزه ماته دا
کۆچی ره نگ و مه رگی که لا
بوونه ته په یامی
سه ره تایی کۆتایی په کتر.
زه مان زیزه و کات:
ئاوینه ی مالتاوايه کی ره نگین و خه مگینه،
بی دهنگی و سه راسیمه بوون
تیکه ل بون و
له میلکانی (۱) پایزدا
چاوه پوانی دیداری کۆچیکي ترن.
خه یال خه مخۆری مه رگی ئه م وه رزه یه و
ئه م وه رزه ش بۆ خۆی
هه واری پر له ته لیسمی مه رکه و
پازداری نه پینيه کانی
ژان و لیک دا برانه.
بینایی له چاوی خه زه لوه رن نایزدا
وینه گری سه فه ری کاروانی زانه و
ئالئۆمی یادگاره ون بووه کانی
هاتن و چوونه.

۱- میلکان : هه وار - هه وارکه

ئیسکلستونا، کاوه خوسرهوی

کۆمەلگای مەدەنی لە ئێرانی ئیسلامیدا

غەریب

حکومت بن. ئەو هوش بەو مانایە، یە، که هەر نەتەوهیهک به لایەنی کەمەوه به شیوهی فیدرالی دەسهلاتی هەریمی خۆی بە دەست بێ و بۆ پاراستنی بەرژوهندی گشتیی نەتەوهکانی نیشتەجێ لە ئێراندا، پیکهینهری قهواره و ستروکتوری دەولەت و حکومتی یهگرتووی ئێران بن.

له دهولهتیکیدا که خاله سه رهکپییهکانی یاسای بنهههتی له سه ره بنه مای ویلایهتی فهقی ناماده کرابی و به پیتی یاسا ئەوانه ی په پیرهوی ئایینی شیعه و ئیمامهت نه بن، مافی به دهسته وه گرتنی پۆستی بالای حکومتیان نه بن؛ له حکومتیکیدا که که مهنه تەوهکان، به تایبهتی ئەوانه ی په پیرهوی ئایینی شیعه نه بن دووقات و چه نده قات بچه وسینه وه؛ له حکومتیکیدا که دیموکراتیهت به دوژمن بناسن و خه لک به هۆی بیرو رای سیاسی زیندان و شکه نجه بکری؛ له حکومتیکیدا که یاسا نرخی نه بی و کار به ده ستانی هیچ ریزیک ته نانهت له و یاسایانه ش نه گرن؛ که بۆخۆیان په سه ندیان کردوه؛ چون کۆمه لگای مەدەنی پێکدی.

کۆمه لگای مەدەنی و حکومتی مەدەنی زنجیره یه کز له باز نه یه کدا و ته و او که ری به کترن و بۆ پیکه یه نانیان وه ک دوو دیاره دی به سه تراوه به یه کتر، ده بی یاسای بنه په تی ولات پالپشتیان بیت. ئەو هوش نابێ له بی ره بکه ین که حکومتی مەدەنی له کۆی ده سه که وته کانی ئابووری، کۆمه لایه تی، فه ره هنگی و سیاسی دنیای سه رمایه داری گه شه کردوودا به دی دێ و هه ره ها سه رمایه داری گه شه کردوو بنچینه و هه وینی پیکه اتنی کۆمه لگای مەدەنی یه.

ئەگەر ولاتیکی خاوه نی حکومتی مەدەنی نه بی و ده زگا کانی به شیوه ی دیموکراتی به رپوه نه چن و دانیه ستوانی خاوه نی مافی به رام به کولتوری، فه ره هنگی، کۆمه لایه تی و سیاسی نه بن و به گه شتی پلورالیسمی سیاسی یان تیدا جیکر نه کرابی، هه رگیز ناتوانی خاوه نی کۆمه لگای مەدەنی بی. له به ره ئەوه، سه ره وک کۆمار خاته می باشتره له جیاتی پێشنیاردان به ریکخراوی نه ته وه یه کگرتوو هه کان بۆ گه فتوگو کردن له شارسته ناییه ته جیا وازه کان له جیهاندا، له گه ل که مهنه ته وه کانی تری ئێران و به تایبه تی گه لی کورد گه فتوگو بکات، که به ره له وه ی فارسه کان حکومت به ده ست بگرن، پینچ ده وژه له هه ریمی رۆژه لاتی ناوه راست دا حکومتیان کردوو، ئەگینا وته کانی به بی کرده وه ده میننه وه، ئەگەر بۆ فریودانی خه لک نه بی!

کۆتایی هاتنی شه ری سارد له نیوان ئەوروپای رۆژه لات و رۆژئاوا، هه لی بۆ تیـــــــــۆی زانه دیموکراتخوازه کان ره خساند، که بۆ سه قامگیرکردنی سیسته می نوی جیهانی له سه ره بنچینه ی ریز گرتن له مافی مرۆف و به شداریکردنی خه لک له چاره نوی خۆیاندا، گوشار بخره سه ره ئەوه ده وله تانه ی، که مافی مرۆف پێشیل ده که ن و هاوولایه یه کانیان به تاوانی بیرو را و داخواری سیاسی، کۆمه لایه تی و کولتوری ده گرن و له به ندیخانه کانداندا شکه نجه یان ده که ن. مامۆستایان بۆ گه یشتن به و ئامانجه، دیاره دی دامه زاندنی حکومتی مەدەنی و پیکه اتنی کۆمه لگای مەدەنی یان له و ولاتانه دا کردوو ته هه وینی باس و گه فتوگو کانیان و بۆ دیموکراتیزه کردنی ئەو ولاتانه، هه ول ده دن سیسته می حکومتی پلورالیستی یان لئ دامه زینریت.

له چوارچینه ی ئەوه هه ولانه دا، سه ره وک کۆماری ئێران (خاته می) له زۆربه ی کۆیوو نه وه کانیدا له گه ل روونا کبیران، په نجه بۆ (پیکه اتنی کۆمه لگای مەدەنی له ئێراندا و گه فتوگو له شارسته ناییه ته جیا وازه کان له جیهاندا) راده کیشی و ته نانهت داوای له ریکخراوی نه ته وه یه کگرتوو هه کان کرد، که سالی ۲۰۰۱ بکه ن به سالی گه فتوگو ی شارسته ناییه جیا وازه کان له جیهاندا.

وته و پێشنیاری خاته می له گه ل روونا کبیرانی ئێران و نه ته وه یه کگرتوو هه کان به رواله ت جوان و رازا وه ن و زۆربه ی دانیه ستوانی ئێران به روونا کبیر، نوسه ر و خۆیندکاره وه، پشتی ده گرن و به هه ولێکی نوی بۆ ئێران ده زانن، که دانیه ستوانی به ده یان سال به ده ست رژی می پاشایه تی و کۆماری ئیسلامیه وه چه وسینرا وه ته وه، به لام هه چکامیان ئامازه به و راستیه ناکه ن، که خاته می چۆن و به چ شیوه یه ک ده یه وی کۆمه لگای مەدەنی له ئێراندا پیکه اتنی و ده رباره ی شارسته ناییه ته جیا وازه کان له گه ل ده وله تانی جیهان گه فتوگو بکات.

کۆمه لگای مەدەنی به سه لاندنی مافی خه لک له به شداریکردنی چاره نوی خۆیان و ولاته که یاندا پیکه اتنی، واته، ده وله ت و حکومت ده بی له سه ره بنه ما و بنچینه یه کی دیموکراتی و به ده نگی گه شتی خه لک پیکه اتنی. ئەگەر ئەو ولاته، وه ک ئێران، عیراق، تورکیا و سوریا و... هه ت، ولاتیکی فره نه ته وه یی بی، پتویسته هه موو نه ته وه کان به شیوه یه کی یه که سان و به بی له به رچاو گرتنی ژماره ی ئەندامانی، پیکه یه نهری ده وله ت و

گوللہ و یاسا

حامد سعید حسنین

دلیری مارسیل خلیفہ، کہ دوا سہنگری ہونہری
بہرہنگاریہ کپکپکن، ئەگەرنا شیعریہ کہ چوارده سالہ
بلاوکراوہتہوہ و ہیچ رخنہیہ کیشیان لئی نہبووہ،
ئەگەرنا زور له میژرہ ئوم کہلسووم و سہباح فہخری،
ئەمیان له فیلمی «سہلامہ» دا و ئہویان له
مووہشہکانیدا ئاہیتی قورئانیان بہ گورانییہوہ
گوتووہ.

زوریہی موسلمانان نہخویندہوارن و له مہبہست و
واتای قورئان تیناگن، بویہ کہ بہ تامہ زوریہوہ گوی لئی
دہگرن تہنیا لہ بہر پیروزیی دہقہکان نییہ، بہشیکی
گرنگیشی لہ بہر دہنگخوشی قورئانخویندہکیہ، ئەگەر ئەو
ماستہ موویہکی تیندا نییہ، بۆچی لئی ناگہرین مارسیل
خہلیفہیش بہ دہنگہ کاریگہرہکی تہنیا ئاہیتی لہ
سہرجہمی قورئان، بہ گورانییہوہ بلئی؟

وہک لہ قورئاندا ہاتووہ، زورہملی لہ ئابیندا نییہ و لا
اکراہ فی الدین. البقرہ ۲۵۶ > ہر کاتی خوا بخوازی
دہکاری ہموومان یہکبخا: «لو شاء اللہ لاجعلکم امہ
واحدہ. النحل ۱۹۳ > کہواتہ کہ تا ئیستا خوا بہ
موسلمانانی نہگوتووہ: بہ زہبری شمشیر ئەو خہلکہ
ہمووی بہیننہ سہر ریی راستی ئیسلام! یان ہر
خودی خوی ہیشتا ہموومانی بہ کونفہیہکونی لہ زیر
رہشمالی ئومہتی ئیسلامدا کونہکردوتہوہ، دیارہ خوی
نایہوی ہموومان بینہ سہر ئایینی ئیسلام و لایہنگری
فرہلایہنی و فرہ دہنگی و فرہ رہنگیہ، کہواہیہ دژی
ویستی خوی خوتان مہبن و لئی گہرین با ئەو خہلکہ
خوی بپیار بدات و ئەوی مینا ئیوہ بیری نہکردوہ وہک
فرہج فؤدہ** و فرہاد فرہج بہ زہبری گوللہ مہیکورن
و ئەوی مینا ئیوہ سہنگری بہرہنگاریونہوہی
چولنہکرد، وہک مارسیل خہلیفہ بہ زہبری یاسا
دہمکوتی مہکن.

1999. 10. 30

سہراچوہ و پہراویز

- ۱ > ورد اقل محمود درویش ص ۷۷ دار توبقال للنشر
- ط ۲. ۱۹۹۰ الدار البیضاء.
- ۲ > ہوامش للکتابہ د. جابر عصفور الحیاء ص ۱۹
- لندن ۲۰ - ۱۰ - ۱۹۹۹
- * لیستوک: کہرہسہی یاری.
- ** روماننوسیکی میسری بوو ئیسلامیہ
- توندرہوہکان تیروریانکرد.

«باوکہ من یوسف،
باوکہ براکانم خوشیان ناویم،
باوکہ نایانہوی لہ نیوانیاندا یم،
سووکایہ تیم پی دہکن و بہر بہرد و جنیوم دہدہن.
دہیانہوی بمرم تا ستایشم بکہن.
باوکہ دہرگای مالہکەتیان بہ پروودا داخستم،
لہ کینگہ دہریانکردم،
تریکہ میان ژاروی کرد و لیستوکہ کانمیان * شکاند.
کہ شہمال گہمہی بہ قژم کرد،
ئیرہبیان پی بردم و
ہاتن بہ گژمدا و بہ پرووی تویشدا ہلشاخان.
من چیم لہوان کردووہ باوکہ؟
پہپولہکان لہ سہر شانم نیشتنہوہ،
گولہگہنمہکان بہ سہرمدا نوشتانہوہ و
مہلان بہ سہر دہستمدا ہلغفرین.
من چیم کردووہ باوکہ؟

بۆچی من؟
تو ناوت نام یوسف و
ئہوان خستمیانہ بیرہکہوہ و بہ سہر گورگیاندا ہینا،
گورگ لہ براکانم دلوقانتترہ باوکہ،
مافی کہسم پیشیلکرد کہ گوتم:
یازدہ ئەستیرہ و خور و مانگم بینی کورنووشیان بۆ
بردم.»

باوکہ من یوسف، شیعیکی مہمموود دہرویشہ، بۆ
بہکەمین جار لہ کوملہ ہونراوہی «ورد اقل» دا، کہ
دہزگای بلاوکردنہوہی توبقال لہ مہغریب ۱۹۸۶ چاپ و
بلاوکراوہتہوہ. مہمموود دہرویش لہو شیعیرہبدا
راستہوخو، وەلئ شاعیرانہ، ئاہیتی چواری سورہتی
یوسفی: «اذ قال یوسف لایہ یا ایت انی رأیت احد عشر
کوکبا و الشمس و القمر، رأیتهم لی ساجدین.» بۆ
باسکردنی پیونہندی نیوان فہلہستین و ولاتہ
عہرہبیہکان بہگہرخستووہ.

ئەگہرچی لای محمد حسین فضل اللہ کہ باوکی روجی
حیزی خوی لوپنانہ، سوودوہرگرتنی شاعیر لہ دہقی
قورئان کاریکی پۆزہتیفہ، کہچی لہ پروانگہی قازیی
لیکولینہوہی بہیرووتہوہ، مارسیل خہلیفہ چونکہ ئاوازی
بۆ ئاہیتیکی قورئان داناوہ و بہ گورانییہوہ گوتویہتی،
بہمہ سووکایہتی بہ ئیسلام کردووہ و دہبی شہس مانگ
تا سئی سال زیندانی بکری!

پی دہچی ئیسلامہ سازشخوازہکان بیانہوی دہنگی

و: جگە لە زمانی کوردی و ئینگلیزی، لە قوتابخانەیی دواناوەندییدا زمانی ئیسپانی فیربووم و بۆ ئەم مەبەستەش ھاوینیکی چوومە «ئیکوادۆر»ی ئەمریکای لاتینی. لە زانستگەیی «جۆرج تاون»یش عەرەبی فیربووم و ھاوینیکیش چووم بۆ ئەردەن. لە زانستگەیی «پرینس تونین» زمانی فرانسوی و تورکیم خویندوو. لە بەرئەوێشدا رشتەکەم لەسەر سیاسەتی نێودەولەتی بوو، ناچار بووم هەولی فیربوونی زمان زۆر بدم. چونکە بە بۆچوونی من، گەر یەکیک بیهێت میژووی دەولەتیک بە تێروتەسەلی بناسیت، دەبێ سەرەتا فیزی کولتورەکی ببیت و ئەویش لە رێی زمانەوه دەبیت. هەلبەت یەکیک لە ئارەزووەکانیشم خویندن و خویندەنەوه و فیربوونی زمانی بیگانەیه. ئیستا سەرقالی فیربوونی زمانی یۆنانیم، چونکە شوینی یەکەم کاریشم هەر ئەوێیه.

پ: چۆن کەوتیتە بواری سیاسەت و دیپلۆماسییەوه؟

و: گەلیک ئارەزووم لە سەفەر و دیتنی دەولەتان و لیکۆلینەوهی بەسەرەت و پرودای نێودەولەتی و گێروگرەفەکانیانە. وەک کچە کوردیکی ئەمریکایی، حەزم کرد خزمەتیک ئێم و لاتە و خەلکە بەوهفاکەهێ بکەم لە بری ئەو هەموو ھاوکارێهێ کە کردیانە لەگەڵماندا.

پ: چۆن حکومەتی ئەمریکا تۆیان بۆ ئەم کارە هەلبژارد؟

و: من دەسنیشان نەکرام. ئەوانیش هەلیان نەبژاردم. بەلکو بە رەنجی شسانی خۆم و لە تاقیکردنەوهدا سەرکەوتبووم. لەم وڵاتەدا مەرۆف بە خویندن و خویندەنەوه و هەولێدان دەتوانیت بە

پ: نا ئیستا چ پۆلیکی گرنگی نێودەولەتیت بینیوه، واتە پۆلیک لە دەرەوهی ئەمریکا؟

و: دوو جار چوومەتە «بۆسنە» بۆ چاودیریی هەلبژاردن. لەوێ سەرەرای برسێتی و نەبوونی هەژاری کە بالیان بەسەر ئەو وڵاتەدا کیشابوو، هێشتا دانیشتوانی هەر بە ئومیدی دیموکراسی دەژیان. کە بینیم گەرە و بچووک، پیر و لاوی ئەو وڵاتە بەو گەرمییەوه، بەو ئارەزوو و تاسەپەوه بەرهوپییری هەلبژاردن دەچن، گەلیک خۆشحال بووم، چونکە ئەو رەنگدانەوهی ئازادی و دیموکراسی و هەلبژاردنی ئازادانە دەرەبیریت. ئەو دەگەیهنیت کە ئەمڕۆ گشت نەتەوهیەک حەز بە دیموکراسیەت و هەلبژاردنی ئازادانە و پاراستنی مافی مەرۆف دەکەن. ئەو دیمەنە وای لیکردم کە هەمیشە بروام بە کاری خۆم بەهێزتر بیت.

دوا و تەت بۆ ئێمەهێ کورد!

لە کۆتاییدا دەلێم: ئەمڕۆ ژمارەیهکی زۆری کورد بە سەر تاسەری و لاتانی جیهاندا بلابوونەتەوه، ئەمانە بە هەول و کۆشش و خویندن، دەتوانن لەو دەولەتانەهێ تێیدا دەژین، پۆلی کاریگەر و بەرچاو بگێرن، ئەمەش دەبیتە مایهێ خزمەت و شانازی بۆ ئەو دەولەتانەهێ تێیدا دەژین و بۆ کوردیش... لە لایهکی تریشەوه وێنەیهکی باشی لاوی کورد دەداتە خەلکی ئەو وڵاتانە... و هەر بژین. هێرۆ خان چاریکی تریش بەناوی بەربانگ، ئۆرگانی فیدراسیۆنی کۆمەله کوردستانییهکان لە سوید پیرۆزباییت لێ دەکەینهوه، هیوای سەرکەوتنت بۆ دەخوازین. چاوه‌روانی هەنگاوی پیرۆزتین و زۆر سوپاس.

بۆ بەرێز هێرۆ قادر!

بەناوی فیدراسیۆنی کۆمەله کوردستانییهکانەوه لە سوید پر بەدل پیرۆزبایی لە بەرێزتان دەکەین و لە ئەرک و کارەکانتدا سەرکەوتنت بۆ دەخوازین.

ئێمە گەلیک سەر بلندين کە دەبینین کچە کوردیک بە پلهی دیپلۆماتی و لاتە یەکگرتووێهکانی ئەمریکا هەلبەزێردیت.

فیدراسیۆنی کۆمەله کوردستانییهکان لە سوید ئامادەبوونی خۆی بۆ هەرچەشە ھاوکاریهێک کە پێویست بێ، بە بەرێزتان رادەگەیهنێ. چاریکی تر هیوای سەرکەوتنت بۆ دەخوازین.

لەگەل سلای گەرم

کەیا ئیزۆل

سەرۆکی فیدراسیۆنی کۆمەله

کوردستانییهکان لە سوید

داوای لێبووردن

لە خاوهنی ئەو بەرهمانهی خواروه داوای لێبووردن دهکەین لە بلاونهکردنهوهی بهرهمهکانیان.

1- کورته چیرۆکی (خۆ کۆشی).

2- کورته چیرۆکی (گه‌رانه‌وه).

سه‌رقه‌بران و پو‌يشتن).

3- گه‌رانه‌وهی قه‌تسه‌کان.

4- کێ تاوانباره؟ کێ ده‌بێ زيانه‌کانی

به‌کاره‌ينانی چه‌کی کيميايی له کوردستاني

باشووردا بيزي‌ري؟

نامه و دياریی ئەو بەرپزانه به بەربانگ

گه‌يشت زۆر سوپاس:

1- کاک هاوار محمەد بريڤکاني له هۆلەند.

2- کاک خەسرو پيربال قەساب له فينلانڊ.

3- باوکی منالان له شاری مالْمۆی سوید.

4- هاوولاتيک له سوید.

5- کاک سيروان کارواني له سوید.

كچيكي كورد و سياسي تي نيودهوله تي

ئاماده كردنى عاسى رهبانى

مهلبه ندى گه شه و په روه رده م. ئەو ويلايه ته بووه ياريدهدر و پالپشتم. له لايه كه وه له بهر نه وه ويلايه تيكي بچووكه و بواري گه شه كردن تييدا فراوان بوو و له لايه كي ديشه وه خه لكه كي ناسراون به هاريكاري و دؤستايه تي و وه فاداري. له م ويلايه ته بچووكه نه ناسراوه هه ليكي باشي خوئندن و خوئندنه وه و خوئنگه ياندم بؤ ره خسا.

پ/ نهو ره خسانه چؤن بوو و چيت خوئند؟

و/ سياسي ته نيودهوله تيم له زانكؤي «جؤرج تاون» و «پرينس تون» ته واو كرد. له زانكؤي يه كه م رشبته ي «ئاسايشي نيودهوله تي» و له دوهميش «نيزامي نيودهوله تان» م خوئند.

به رو بووميان له بهر وه دايه و گشت بواره كانيان ته نيوه. له گشتيشي كرنگتر بواري سياسي ته و دبلؤماسيه. له وان هاش نه وه تا خوشكه «نالين باكسي» كه دوو خوله نه ندامي په ره له ماني دهوله تي سوئده و بؤ ماوه يه كيش نوئنه ري سوئد بوو له نه ته وه يه كگرتووه كان. هه ره له بواري دبلؤماسيدا نه ستيره يه كي گه شي ديشمان به ره و ئاسماني دبلؤماسي هه لئدي و روو له بازا ري نيودهوله تي دهكات. ئەو نه ستيره يه ش خوشكه «هپرو» يه كه كه وه تۆته وه زاره تي ده ره وه ي ئه مريكا و ماوه يه كي تر بارووكؤي خؤي به ره و يؤنان ده پيچي ته وه.

مايه ي شانازيه كه خوشكه هپرو له خيزانتيكي تا بلتي كورد په روه ر و له خؤيردوو و خؤيه ختكره، ئەهلي كتيب و نووسين و وشه ي كوردين. كچي كاك عه بدولقادر حه مه ده ميني خاوه ن و سه رنووسه ري بلاو كراوه ي «بازان» كه چه ندين سالة به ته ني و به كوله مه رگي له ئه مريكا ده ري دهكات. بؤ زياتر ناساندي ئه م كچه كورده، ئەم پرسيارانه مان ئاراسته كرد:

پ/ خوشكه هپرو ئيواره ت باش. كورد ته يه ك ده رباره ي زيان ت بؤ خوئنه ران !!

و/ ناوم هپرو يه. له شاره ديرينه كي هه ولتر له دايك بووم و له ته مه ني سي سالي دا (٩٧٦/٧/٢٦) له گه ل دايك و باوكم هاتووينه ته ئه مريكا و له ويلايه تي «داكؤتاي سه روو» و شاري «ماينه ت» كيرساينه وه. هه ره ئه وئيش بووه

كه ره چاو به ميژووي ئەم په نجا سالي دوايي ماندا بگي رينه وه، ده بينين كؤرانكاريه كي ئيجگار مه زن و خيرا له دؤزي كورد و بؤچووني ده ره وه ش له سه ره كورد، رووي داوه. به سه هير كوردي ئينسكلؤپيدياي بيسته كان سويد، ده بينين كورد به خي ليكي جه رده و بي ديسي لين نيوده بات. سالاتي سيه كان سالاتي دواي جه نگ و سه ركوت كوردي پاشماوه ي شو رشي كوردستان. پاشان چله كان و شو رشي به رزان و په رينه وه ي ميژووي له ئاوي ئاراس. دواتر په نجا كان و كه رانه وه ي به رزاني و ئەگه ري ئەوه ي كورد نه ته وه يه يان نا. پارت ي كؤمؤنيست كه به پيوانه ي ستالين ده پيواين، دوو دل بوون له نه ته وه بوون مان. ئەو جا شه سه تكان و شو رشي ئەيلوول و رووداوه كان ي. حه فتا كان به ياني يازده ي نازار و نسكو و په يدا بوونه وه ي «شو رشي براكوؤي». هه شتا كان و به رده وامي شو رشي براكوؤي له سي به ري دوو جه نكي كه نداودا و ئاواره بووني هه زاران لاوي خوئنده واري كورد له ئەوروپا و ئەمريكا دا، كه هيشتا تا كؤتايي نه وه ده كانيش هه ره رده وامه. پيش كؤتايي ئەم سه ده يه ش، په ره له مان و حكومه ت و فيدرالي و بوؤزانه وه و ئاوه داني «كه ره به ئلن به رده وام بيت».

له م گي رمه و كي شمانه دا سه دان هه زار و بگه ر زياتر يش ئاواره بوون. نه وه ي يه كه مي ئەو ئاوارانه نه وه ي خؤگونجان و دامه زراندي هه واري نوئ بوو. نه وه ي دووه ميشيان كه ئيس تا ئي تر به ره ميان له ده ركه و تندايه، خؤشبه ختانه

بایه‌خداڼ به زمان و کولتوری نه‌ته‌وه‌یی یه‌کټیک له ئامانجه‌کانی فیدراسیۆنه

هه‌رێمی هه‌سه‌ک که سووریا کردی به ئامانجی و ویستی قه‌واره‌ی ناوچه‌که بگۆڕی، ناوچه‌یه‌کی زۆر بو پیت و به‌ره‌که‌ته و نه‌وتیشی لێ یه، که بۆ باری ئابووری سووریا گه‌رنگایه‌تی مه‌زنی هه‌یه، هه‌ریوه‌یه رژیمی سووریا کورده‌کان له‌وه‌رێمه دورخه‌نه‌وه و عه‌ره‌بی له جیتی دانین.

سه‌رژمیری سالی ۱۹۶۲، به‌شیک بوو له سیاسه‌تی وشکی به‌عه‌ره‌بی کردنی که‌مه نه‌ته‌وه‌یه‌ک، که ده‌بویه گه‌رفته‌که‌ی چاره‌سه‌ر بکری، که ته‌ویش

و ته‌نانه‌ت له شوینی ژیاڼی ئابووری خۆی په‌روه‌رده بکات.

رژیمی سووریا نه‌م گۆرانکارییه‌ی به سه‌ره‌که‌وتنیکي مه‌زن و یاسا له قه‌له‌م دا و رایگه‌یاند: (غه‌ریبه‌کان «مه‌به‌ست له کورده‌کانی سووریا» سیخوون و به‌نه‌هینی له عی‌راق و تورکیاوه سنووریان به‌زاندوه و هاتوون له سووریا نیشه‌جی بوون و به‌ساخه‌کاری ناسنامه‌ی سووریان بۆ خۆیان ساز کردوه و ئیستاش ده‌یانه‌وی خاکی عاره‌بی سووریا بۆ خۆیان به‌که‌ن به‌مال).

رۆژی هه‌ینی ۵/ ۱۲/ ۱۹۶۲، رۆژی ده‌ستیه‌وردانی چاره‌نووسی یه‌ک میلیۆن و سیتسه‌د تا دوو میلیۆن کوردی سووریا بوو. له‌وه‌رژده‌دا ده‌وله‌تی سووریا سه‌رژمیری دانیشه‌توانی ولاتی کرد. له ویلايه‌تی (هه‌سه‌ک) که زۆربه‌ی دانیشه‌توانی کوردن و له باکووری رۆژه‌لاتی سووریا و باشووری تورکیا و رۆژئاوای عی‌راق هه‌لکه‌وتوه، ده‌ره‌که‌وتن له‌ماله‌کان یاساخ کرا. ئه‌وانه‌ی له‌وه‌رژده‌دا له‌شار و گونده‌کاندا به‌رچاو ده‌که‌وتن، مه‌نمور و کاربه‌ده‌ستانی

هه‌تا ئیستاش ئامانج نه‌هیشتی کورده

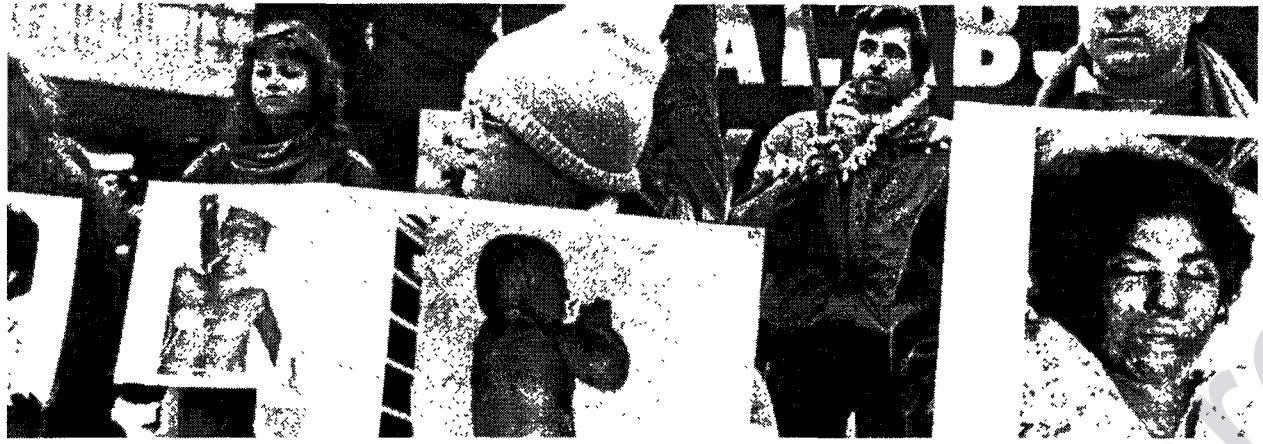
جه‌وه‌هه‌ری نووسراوه‌که له وتاری نوسه‌ری سویدی Tommy Bengtsson وه‌رگه‌راوه.

به‌بۆچوونی رژیمی سووریا، به‌له‌ ژیری نانی مافی ئابووری، کولتوری، رۆشنایی و نه‌ته‌وايه‌تی نه‌و، چاره‌سه‌ری کرد!!!

سه‌رده‌میک ئاوا پێشاندده‌را، که به‌کۆچکردنی ژماره‌یه‌ک (غه‌ریبه) بۆ لیبناڼ، نفوزی کورد له سووریا که‌م بووه‌ته‌وه، به‌لام ته‌مرق پێچه‌وانه‌ی نه‌وه ده‌بیندڼ و هه‌ر دیت و ژماره‌ی کوردان له سووریا به‌ره‌و زیاده ده‌جی، به‌لام مناله‌کانیش وه‌ک دایک و بابه‌کان به‌بی ناسنامه‌ ماونه‌ته‌وه و له‌ دوو میلیۆن کوردی ژێرده‌ستی سووریا، نزیکه‌ی دووسه‌د هه‌زار که‌سیان به‌بی ناسنامه‌ن، که ۸۰٪ ئه‌و ژماره‌یه‌ی دوا‌ی ۱۹۶۲ چاویان به‌ دنیا کردوه‌ته‌وه.

ئه‌م ئیدعايه‌ هه‌چ پایه و نه‌ساسیکي نه‌بوو، له‌به‌ر ئه‌وه سه‌لماندنی نه‌وه‌ش که کورده‌کان مافی هاوولاتی بوونیان له ده‌ست داوه ویستیکی نابجی و خه‌یالییه. ده‌وله‌تی سووریا له هه‌ندیک جی‌دا نیوه‌ی منالانی بنه‌ماله‌یه‌کی به‌هاوولاتی قه‌بوول ده‌کرد و نیوه‌که‌ی دیکه‌ی به‌ "غه‌ریب" ده‌ناسی، یان له هه‌ندیک جی‌دا دایک و باوی بنه‌ماله‌یه‌کی به‌هاوولاتی ناسی، به‌لام مافی هاوولاتی بوونی به‌ منداله‌کانی ئه‌و بنه‌ماله‌یه‌ نه‌داوه. ئه‌و به‌لگانه‌ش که به‌ده‌ست بنه‌ماله‌گانه‌وه بوو به سه‌لماندنی نیشه‌جی بوونیان، وه‌ک شتیکی بی پایه و نه‌ساس چاوی ده‌کرا.

ده‌وله‌ت بوون. ئه‌وان مال به‌مال ده‌گه‌ران و به‌پیتی ناسنامه‌کان، ناوی خه‌لکیان تۆمار ده‌کرد. ده‌وله‌ت دوا‌ی تێپه‌ربوونی چه‌ند هه‌وتوویه‌ک، ئه‌نجامی سه‌رژمیرییه‌که‌ی ئاشکرا کرد. کۆمه‌لگای کوردی سووریا به‌ دیتن و بیستنی ئاکامی ئه‌و سه‌رژمیرییه سه‌رسام بوون. سه‌دویست هه‌زار مرۆف که ۲۰٪ی کۆی دانیشه‌توانی سووریایان پێک ده‌هینا، هاوولاتی خۆیان له‌ده‌ست دا. کوردی ژێرده‌ستی سووریا به‌له‌ ده‌ست دانی ئه‌م مافه، مافی نه‌وه‌ی لێ وه‌رگه‌را، که ملک و زه‌وی خۆی هه‌بی، له‌ ئیداره‌کاندا کاری په‌رسی وه‌رگرن، هه‌ولی خۆیندنی بالا‌بدا، بۆ ده‌ره‌وه‌ی سووریا سه‌فه‌ر بکات

فیدراسیۆن هه‌موو سائێ یادی کارساتی شومی هه‌له‌بچه ده‌کاته‌وه

utlänningnämnden گفتوگۆمان کردووه و له‌سه‌ر دۆخی کوردستان و هه‌لومه‌رجی په‌نابه‌رانی کورد ئاگادارمان کردوون.

له‌ چاوپێکه‌وتنه‌کاندا ویستمانه‌ کاربان تێبکه‌ین و داخواری کورده‌کانی سویدیان پێرا‌بگه‌یه‌نین، ده‌توانم ب‌ل‌سیم ، هه‌ر په‌نابه‌ریکی کورد که‌ داوای یارمه‌تی له‌ فیدراسیۆن کردبیت ، ئیمه‌ داواکه‌یمان به‌جێ هێناوه و ویسته‌که‌یمان پشتگۆی نه‌خستوووه و هه‌تا ئێستا ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ کورده‌ په‌نابه‌ره‌کان به‌ هاوکاریی فیدراسیۆن مافی په‌نابه‌رییان وه‌رگرتوووه و له‌سه‌ر داوای فیدراسیۆن مافی هاوولاتیان ب‌دراوه.

کێشه‌ی په‌نابه‌ران کێشه‌یه‌کی نوێ نیه ، له‌ دروست بوونی ئاده‌میزاده‌وه ده‌ستی پێکردوووه و هه‌تا ئێستا هه‌ر ده‌وامه‌، مرۆف بۆ ئه‌وه‌ی ئاساییش په‌یدا بکات و به‌ ئارامی بژی، زۆر جار جیتی خۆی گۆریوه و له‌ ده‌ست دیارده‌کانی سروشی و ئه‌و دیارده‌یه‌ی مه‌ترسییان له‌سه‌ر ژياندا هه‌بووه وه‌ک شه‌ر و برسێیه‌تی کۆچی کردوووه و په‌نایان بۆ جێگه‌یه‌کی نوێ و به‌ پیت بردوووه و لێی ژیاون.

کۆچکردن ئه‌مرۆش دیارده‌یه‌کی گ‌رنگ و رۆژانه‌یه‌. چونکه‌ له‌ چوارگۆشه‌ی دنیادا شه‌ر و ئاژاوه‌ هه‌یه و ئێستا له‌ هه‌ندیک ولاتانی ئه‌فریقادا خه‌لک له‌ بێ ئاویدا ده‌مرن. هه‌روه‌ها ده‌بینین له‌ کۆتایی سه‌ده‌ی بیسته‌مدا گه‌لێک کارساتی

کێشه‌ی په‌نابه‌ران

گۆفان ئامدی

به‌لام یارمه‌تی دانی ئیمه‌ به‌ته‌نیا به‌س نیه ، ده‌بێ ئه‌وانه‌ش که‌ داوای په‌نابه‌ریی له‌ سوید ده‌کهن ، به‌ به‌لگه‌ داواکه‌یان ئاراسته‌ بکهن. ئه‌گه‌ر ویستیان فیدراسیۆن یارمه‌تیان بدات ، ده‌بێ راستیه‌کان به‌ فیدراسیۆن رابگه‌یه‌نن. دانی زانیاری ئاراست له‌ کۆتاییدا و داوای لێکۆلینه‌وه‌کان ئاشکرا ده‌بن. ئه‌و که‌سانه‌ی زانیاری ئاراست ده‌ده‌ن ، هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ دزایه‌تی له‌گه‌ڵ خۆیان ده‌کهن و ئینجا له‌گه‌ڵ فیدراسیۆن و کورده‌کانی نیشته‌جێی سوید، له‌ لایه‌کی تره‌وه، ئه‌وانه ، باوه‌ری فیدراسیۆن له‌ لای ده‌زگا ر‌ه‌سمیه‌کانی سوید که‌م ده‌کهنه‌وه . فیدراسیۆنی کۆمه‌له‌ کوردستانیه‌کان له‌ سوید، به‌ د‌ل یارمه‌تی په‌نابه‌رانی کورد ئه‌دات. یارمه‌تیدانی په‌نابه‌ران به‌شیکه‌ له‌ ئه‌رک و خه‌باتی ، به‌لام ئه‌و مافه‌ به‌ که‌س نادریت ، که‌ به‌ ئاراسته‌ کردنی زانیاری ئاراست ، فیدراسیۆن بخاته ژێر نیشانه‌ی پرسسیاره‌وه و پرستیژی دابه‌زینیته‌.

سروشتی روو ده‌ده‌ن و زیانیکی مه‌زنی گیانی و ئابووری له‌ خه‌لک ده‌ده‌ن. ئه‌وانه‌ن که‌ مرۆف ناچار ده‌کهن له‌ شوینی باووبیرانی رابکات و جێگه‌ی ئارام بۆ خۆی بدۆزێته‌وه . پانزه‌ سال پ‌شتر، سوید ولاتیکی د‌ل‌قراوان و سنگ ئاوه‌له‌ بوو بۆ په‌نابه‌ران، به‌لام ئه‌مرۆ وه‌ک پ‌شوو نه‌ماوه و وه‌ک ولاتانی تری ئه‌وروپی سیاسه‌تی وه‌رگرتنی په‌نابه‌رانی گۆریوه و مه‌رجه‌کانی په‌نابه‌ریشی د‌ژوار کردوووه. ئه‌وانه‌ی به‌هۆی مه‌سه‌له‌ی ئابووری و مرۆفایه‌تییه‌وه په‌نا بۆ سوید د‌ینن ، به‌ د‌ژواری وه‌رده‌گیرین و ته‌نانه‌ت له‌ په‌نابه‌رانی سیاسیش به‌لگه‌ی روون و به‌هێزیان ده‌وێ. ئه‌مرۆ په‌نابه‌رانی سیاسیش داوای لێکۆلینه‌وه‌یه‌کی به‌رفراوان ده‌توانن ئاکامی پ‌زیتیف وه‌رگرن.

ب‌یگومان ئیمه‌ش وه‌ک فیدراسیۆنی کۆمه‌له‌ کوردستانیه‌کان له‌ سوید، له‌ باره‌ی هاوکاریکردنی په‌نابه‌رانی کورده‌وه ب‌ه‌هێز و دووره‌په‌ریز نه‌بووین. ئیمه‌ له‌گه‌ڵ به‌رێوه‌به‌رایه‌تی په‌نابه‌راندان SIV و به‌رێوه‌به‌رایه‌تی بیانیان

کۆبۆنەوێ هیلەسینگی

رەحمان حەسەن

لەمیژ نییە کۆتایی پێهاتوو. رەنگە ئەندامانی بەشدار لە کۆبۆنەوێ هیلەسینگی، ئاکامی ئەو شەرەیان لەبەر چاوی و ئیش و ئۆفی ئەو شەرەشیان هەست پێ کردبێ، چونکە هەر نەبێ کیشەکە لە ناو دلی خۆیان دا بوو و ئاورەکە لە خۆیان نزیک بوو. بێشک ئەوەش دەزانن کە ئەگەر پێداگە یشتنکی نیونەتەوێی لە گۆریدا بێ، چۆن زوو رینگا چارە کیشەکان دەدۆزێتەو. بۆیە یەکیەتی ئەوروپا دەتوانێ دەوری خۆی ببینێ بۆ چارەسەر کردنی کیشە کورد لە هەریمی رۆژەلاتی نارەراست و بە تاییەتی لە تورکیادا، چونکە مەسەلە کورد یەکیەکە لە کۆنتڕینێ ئەو گێروگرفته چارەسەر نەکراوانە کە بووئە هۆی ئالۆزی نەک هەر لە رۆژەلاتی ناوهراستدا، بەلکوو گوشاریکی زۆریشی خستووئە سەر ئەوروپا. بە میلیۆن کورد ئاوارە ئوروپا و ئەمریکا و ولاتانی دیکە بوون. هەتا ئێستا چەندین جار یەکیەتی ولاتانی ئەوروپا کۆبوونەتەو بۆ ئەوێ چۆن پیشی ئاوارە و هەلاتووی کورد بگرن؟

بەلام بە پای من وئ ناچی بۆ جاریکیش بیران لەو کوردبیتەو کە مەسەلەکە لە ئەساس دا چۆن چارەسەر دەکرێ؟ رەنگە بە قسەش ئەوزەحمەتە بەرخۆیان نەدەن. بەلام یەکیەتی ئەوروپا بە دلنیایی یەو دەبێ ئەو بزانی تا وەزعی کوردستان ئاوا بە هالۆزی بمانیتەو و مەسەلە کورد رینگا چارەبەکی ئاشتیانە بۆ نەدۆزێتەو، رەنگە ئەو بارە قورسە لە سەرشان و پیلی ئەوروپاییەکانەو قورستر بێ. هینانی رژیمی تورکیاش بۆ ناو یەکیەتی ئەوروپا، جگە لە ئیمتیازدان بە کاربەدەستانی تورک، لە بەرامبەر زۆلم و زۆری ئەو رژیمة بەرامبەر بە کوردان، شتیەک لە مەسەلەکە ناگۆرێ.

بەش، لە بیرنەکەن و لە دەسەلاتی خۆیان بۆ لە ژێر گوشار نانی کاربەدەستانی رژیمی تورکیا و دان نانی ئەو رژیمة بە مافی رەوای گەلی کورد لەو ولاتەدا، کەلک وەرگرن.

جاری ئەو کۆبۆنەوێ نەبەسراو و روون نییە ئاکامەکە چۆن دەبێ، بەلام قەبوول کردنی رژیمی تورکیا و وەرگرتنی بە ئەندام لە یەکیەتی ئەوروپادا، ئەو دەگەیهنی کە یەکیەتی ئەوروپا، شەرت و شەرووی پێشوویان بۆ وەرگرتنی تورکیا بە ئەندام، لە ژێر پێ ناو و رەگەزەزەرەستی کاربەدەستانی ئەو رژیمة بەرامبەر بە کوردەکان بە هیند ناگرن.

رەنگە قەزاوێت کردن جاری زوو بێ، بەلام وەک کورد چاوەروانیمان لە یەکیەتی ئوروپا ئەوێ کە لە چوارچێوەیەکی بەرینتردا سەیری مەسەلەکان بگەن و بۆ جاریکیش بێ مەسەلە کورد وەک گێروگرفتیکی هەرە سەرەکی بۆ دابین کردنی ئاشتی رۆژەلاتی ناوهراست، بخەنە بەریاس و لیکۆلینەو و پشتی ئەو پرۆسە ئاشتیە بگرن کە بە شیوێیەکی بەرچاوی لە دنیادا خەریکە وەک دیاردەیکە ئاسایی لە بواری چارەسەری گێروگرفتی گەلانی ژێردەستە شەکل دەگرێ و ریکخراوی نەتەو یەگرتووێکانیش پشتیوانی لێ دەکا. هەر ئەو کە کیشە تيمووری رۆژەلات، لە ماوێیەکی کورت دا بە دەخالەت و پێ راگەشتنی سەربازای و ئاژانسێ نیونەتەوێی مرقۆفایەتی سەربە نەتەو یەگرتووێکان، سەربەخۆی خۆی بە دەست هینا، نموونەیکە بەرچاوی شەکل گرتنی ئەو پرۆسە ئاشتیە...

هەر وەها کیشە بۆسنی و کۆسۆق، کە لەودا بە هەزاران کەس کوشتە و بریندار ببون و بە سەدان هەزار کەس ئاورە و دەربەدەر و بە دەیان ملیارد دۆلار زیانی مالتی بەدواو بوو، زۆر

بەپێی بریار لە مانگی دوازدهی ئەمسالدا کۆبۆنەوێ ئاسایی یەکیەتی ولاتانی ئەروپا لە هیلەسینگی پایتەختی ولاتی فینلاندا دەبەسری. رەنگە لەو کۆبۆنەوێدا هیندێ ئەندامی نوێ بۆ هاتنە ناو ئەو یەکیەتیە بکەوێتە بەریاس و لیکۆلینەو. هەر لە ئێستاوە لە لایەن کاربەدەستانی هەرەسەرەوێ چەند ولاتیکی ئەندام لەو یەکیەتیەدا، پێشنیار کراوە ئەندامەتی تورکیا لە ناو ئەو ریکخراوەدا، بکەوێتە بەریاس.

لە رابردوودا هندیک ناکۆکی لەسەر بە ئەندام وەرگرتنی تورکیا لەو ریکخراوەدا بەرچاوی دەکەوت وەک تاوانبار کردنی رژیمی تورکیا بەرانبەر بە کوردی ئەو بەشە کوردستان، ریز نەگرتن لە مافی مرقۆف و بەهیند نەگرتنی دیموکراسی، کە بەروالەت ئەوان ببوونە کۆسپی هەرە گەورە سەر رینگای وەرەگرتنی تورکیا لە یەکیەتی ولاتانی ئەوروپایی دا، بەلام لە راستی دا هۆیکە زیاتر ناکۆکی نیوان یونان و تورکیا بوو.

ئێستا وەزەکە نەختی گۆراو. دوا کەین و بەهینک کە ویدەچێ بە نهینێ لە نیوان تورکیا و یونان دا هەبووی، ئەمرۆ ئەو ناکۆکیەش لە نیوان ئەو دوو ولاتەدا نەماو، یا زۆر کەم بووئەو.

وا ویدەچێ نیتر گێروگرفتیکی ئەوتۆ لە روانگە یەکیەتی ولاتان ئەوروپای دا بەدی نەکرێ، بووێ ئەمجارەیان پێشنیاری وەرگرتنی رژیمی تورکیا بۆ یەکیەتی ئەوروپا بەگەرمی باسی لێ دەکرێ. مرقۆف مافی خۆیەتی بپرسی تورکیا جیا لە سەرپۆش دانانی ناکۆکی لەگەڵ یونان چ گۆرانکاریەکی لە شیوێ و سیستەمی بەرپۆبەری رژیمةکەیدا بەدی هیناوە؟ گەلی زۆر لیکراوی کورد چاوەروانی لە یەکیەتی ئەوروپا ئەوێ کە مەسئولانە سەیری مەسەلەکە بگەن و ویستی پازدە میلیۆن کورد لە تورکیا، کە لە سەرەتایی ترین مافی خۆیان بێ

کۆنفرانسی یه که می فیدراسیون له سالی ۱۹۹۵دا

کلدانی و یاقوویییه کان خۆیان به نه ته وه یه کی سه ره به خۆ داده نین. ره چه له کی ئاسورییه کان کیشی زۆری له سه ره. هه ندیک ده یانگێرنه وه بۆ ئاشورییه کان ناوچه ی موسل که کاتی خۆی میدیه کان سالی ۶۱۲ پ ز ناوچه که یان داهیر کردن و ئیمپراتورییه ته که یانیا ن تیکدا و زۆریشیا ن لی کوشتن. به شیکێ زۆریا ن روویا ن کرده چیا کان بۆ ده ریا ز بوون. به لگه شیا ن ئه وه یه که هه ردوو زا را وه ی ئاشوری و ئاسوری له یه که وه نزیکن، به لام نوسه رانی دی ئه مه ناسه لیتن و هه ندیک ده لێن :

ئاسورییه کان کۆمه لیکێ ئه تنۆگرافیا ن وه ک له وه ی ئه تنۆلۆژی بن. له تیکه لای بوونی چه نه نه ته وه یه ک دروست بوون که له سه ره ده می خۆیدا له ناوچه ی موسل ژیا ون و به زمانی سیریا ن قسه یان کردوه و به ئایینیش سه ر به دیا نه کا نی بوون. به بۆچوونی هه ندیکێ دی، به شیک له ئاسورییه کا نی ئه مرۆ ئه و کوردا نه ن که کاتی خۆی چوونه سه ر ئایینی دیا نه کان.

ئهرمه ن :

ئهرمه ن ئه و نه ته وه یه یه که زۆر له کۆنه وه له گه ل نه ته وه ی کورد تیکه لای بوون و پیکه وه ژیا ون. ئه ورۆ که متر له ۱.۵/ دانیشتا ون پیکدین. هه ندیک له شاره زایا نی میژوو، ئهرمه ن به نه ته وه ی به ختیا ریه کان داده نین. هه ندیکێ دی ده لێن ئهرمه ن هه مان گروپی چه رکه س و گورچین، به لام ئهرمه نه کان بۆخۆیا ن ده لێن (های) و به ولاته که شیا ن ده لێن (هایستا ن). ئه مه ش به گویره ی ئه فسا نه کۆنه کا نی خۆیا ن له ناوی (هایک)، یه که مین پاشایا نه وه ها تووه که سالی ۲۲۰۰ پ ز، شاری هایکی دروست کرد و کردیه یه که مین پایته ختی ئهرمه نه کان.

تورکمان

تورکمان ژماره یه کی زۆر که می دانیشتا ونی کوردستا ن پیکدین. (ئه گه رچی هه ندیک سه رکرده ی کورد ده لێن سئ ملیۆن، به لام ئه و درۆیه کی زه قه و هیچی دی). تا ئیستا ره چه له کیان بوون نه بۆته وه. به بۆچوونی هه ندیک نوسه ر، ده بی نه وه ی ئه و سه ریا زه تورکا نه بن که عوسمانیه کان له شکریا ن لی دروستکردن بۆ سه ندنه وه ی عیراق له ده ست سه فه وییه کان. هه ندیکێ دی ده لێن : ئه و که سا نه ن که له سه ره ده می ئیمپراتۆریه تی عوسمانیدا له کورستا ندا فه رمانبه ر بوون. هه رکه سیش ویستبیتی بی به فه رمانبه ر، ده با تورکی زانیبا. دوا ی پوخا نی ئیمپراتۆیه ته که ش، هه ر ما نه وه و به تورکمان ناویا ن ده رکرد.

- موسل ۸۵٪
- که رکوک ۴۴٪
- ده وک ۱۹٪
- ئورفه ۱۵٪
- سیرت ۱۴٪
- هه ولیر ۱۰٪
- دیا ره که ر ۸٪

عه جه م :

عه جه م به شیکێ که م له دا نیشتا ونی کوردا ستا ن پیکدین. تا کو ئیستا ده ربا ره ی ره چه له کی عه جه م شتی بۆ میژوونسا ن و لیکۆله ره وه کان سا غ نه بۆته وه. به بۆچوونی هه ندیک له نوسه ران، ده گه ریته وه بۆ سه ر هه مان ره چه له کی تورک. خۆشیا ن هه ولێ چه سپا ندنی ئه م رایه ده دن. ریزه ی عه جه م بۆ گشت دا نیشتا ون له سالی ۱۹۸۵ دا به م شیوه یه بوو :

- نا زه ربا یجا نی پۆژئا وا ۵۶٪
- کرما شان ۵٪
- لو رستا ن ۳٪
- کوردا ستا ن ۲٪

فارس :

له رووی ژما ره و ریزه وه دوا ی عه جه م دین. به زۆری له رۆژه لاتی کوردا ستا ندا هه ن. ریزه یان له هه موو پارێزگا کا ندا له ۱۵٪ ی گشت دا نیشتا ون که متره. سالی ۱۹۸۵ دا ریزه یان به م شیوه یه بوو :

- لو رستا ن ۱۵٪
- ئیلام ۱۳٪
- کرما شان ۱۲٪
- به ختیا ری ۱۱٪
- کوردا ستا ن ۱۰٪
- نا زه ربا یجا نی پۆژئا وا ۸٪

ئاسوری :

مه به ست له زا را وه ی ئاسوری ئه و دیا نا نه ن که خۆیا ن به ئاسوری، کلدانی یا ن یاقوویی ده زانن. به لای ئاسورییه کا نه وه جیا وا زیی نه ته وه یی له نیوا ن ئه و سن ده ستیه دا نییه، به لام

پیکهاته‌ی نه‌ته‌وه‌یی دانیش‌توانی کوردستان

له کتییی (جوگرافیای کوردستان) ی دوکتۆر عه‌بدوڵلا عه‌هوور

کورد:

واته کرمانج، لور، که‌لهور و گۆران به گه‌وره‌ترین نه‌ته‌وه داده‌نری له کوردستاندا. پێژه‌که‌ی له سالی ۱۹۹۵ دا ۷۶٪ ی گشت دانیش‌توان بوو. بۆ به‌راورد کردن ده‌توانین ئەم ژمارانه‌ی خواره‌وه نیشان بدهین:

- تورک له تورکیا، سالی ۱۹۸۵، ۶۹٪ بوون.
- فارس له ئێران، سالی ۱۹۸۶، ۴۵٪ بوون.
- عاره‌ب له عێراق، سالی ۱۹۸۷، ۷۳٪ بوون.
- عاره‌ب له سوریا، سالی ۱۹۸۰، ۸۶٪ بوون.

تورک:

دووه‌مین گروپی ئیتنی له رووی ژماره و پێژه‌وه بۆ گشت دانیش‌توان، که‌مه‌نه‌ته‌وه‌یی تورکه. میژووی په‌یدا‌بوونیان ده‌گه‌ریته‌وه بۆ چه‌ند سه‌ده‌یه‌ک له‌مه‌وبه‌ر. رچه‌له‌کیان ده‌گه‌ریته‌وه بۆ سه‌ر تیره‌کانی ئۆغز و سه‌لجوقیه‌کان، به‌لام ئەم بۆچوونه‌ی له‌وه‌وه‌ی میژوونوستیک په‌سه‌ند نییه. په‌یوه‌ندی ئۆچزه‌کان له‌گه‌ڵ دراوسێکانیدا هه‌میشه‌ هه‌ر له‌ هه‌را و ئاژاوه‌دا بووه. ئەو چارانه‌ی که سه‌رکه‌وتوون، ژماره‌یه‌کی زۆریان له‌ خه‌لکی نه‌ته‌وه‌یکانی تر به‌ دیل گرتووه. ئەوانیش له ترسی کوش‌تار و مالتوێرانیی، بوون به‌ موسوڵمان. له‌ دوای‌ش‌دا تیکه‌لاوی تورک بوون. واته‌ تورکه‌کانی ئەم‌ڕۆ به‌رهم‌می ئەو تیکه‌لاو‌بوونه‌ن. ئیسی ئەمانه‌ به‌ره‌به‌ره‌ قالیی نه‌ته‌وه‌یی خۆیان وه‌رگرتووه. تا له‌م دووسه‌ده‌ سالی دوای‌یدا نه‌ته‌وه‌ی تورکی ئیستایان لێ په‌یدا بوو. وشوی تورک له سه‌ره‌تا‌دا به‌ جوتیاره‌کانی ناوچه‌ی ئاسای بچوک ده‌گوترا، تا له‌ کۆتایی سه‌ده‌ی نۆزده و سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی بیسته‌مه‌دا بووه نازناوی رچه‌له‌کی تورکه‌کان.

عاره‌ب:

په‌یدا‌بوونی عاره‌ب له کوردستاندا ده‌گه‌ریته‌وه بۆ نیوه‌ی په‌که‌می سه‌ده‌ی چه‌وته‌می زاینی. سه‌ره‌تا هه‌ر له‌ نیمچه‌ دورگه‌ی عاره‌بیدا بوون و به‌هۆی ئایینی ئیسلامه‌وه به‌ ناوچه‌که‌دا بلاو بوونه‌وه. پێژه‌ی عاره‌ب له کوردستاندا له ماوه‌ی ده‌ سالی رابردوودا گه‌لێ زیادی کردووه، ئەمه‌ش ده‌گه‌ریته‌وه سه‌ر سیاسه‌تی به‌عاره‌ب‌کردنی هه‌ندێ ناوچه‌که‌یه، به‌تایبه‌تی له‌ باشووریدا. سالی ۱۹۸۵ پێژه‌ی عاره‌ب له شاره‌کانی کوردستان به‌م شیوه‌یه بوو:

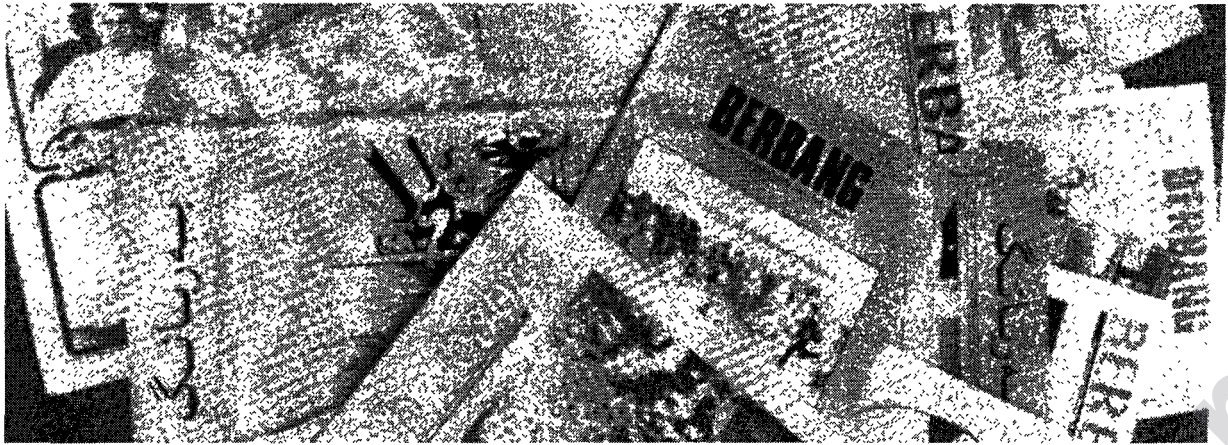
کوردستان له رووی پیکهاته‌ی نه‌ته‌وه‌یه‌وه په‌کچار ئاژۆره. که‌م نه‌ته‌وه‌ی ئاسیا و ئه‌وروپا هه‌یه نوینه‌ریان له‌م ولاته‌دا نه‌بی، هۆیه‌کانیشی ده‌گه‌ریته‌وه بۆ:

- هه‌له‌که‌وتی جوگرافی: کوردستان وه‌کو مه‌له‌به‌ندیکی ناوه‌ندیی رینگای هاتووجۆکه‌رانی نیوان ئاسیا و ئه‌وروپا وایه‌وه.
- په‌نا‌بردن: بۆ خۆشاردنه‌وه هه‌له‌که‌وتیکی زۆر باشی هه‌یه.
- پاک‌سازیکردنی کورد: پیلانی داگیرکه‌رانی ده‌وله‌ته‌کانی تورکیا، ئێران، عێراق و سوریا په‌هه‌میشه به‌ به‌رده‌وامی په‌یره‌ویان کردووه.

گۆڕینی داگیرکه‌ر: کوردستان به‌دریژایی میژوو له‌نیوان داگیرکه‌راندا نه‌مه‌ست و نه‌وه‌ستی کردووه، وه‌ک یونانیه‌کان، عاره‌به‌کان، تورکه سه‌لجوقیه‌کان و مه‌غوله‌کان، ته‌ته‌ره‌کان، سه‌فه‌ویه‌کان و عوسمانلیه‌کان و... هه‌تد. دانیش‌توانی کوردستان له‌ چه‌ندین نه‌ته‌وه پیکهاته‌وه و هه‌ریه‌که‌یان بۆ سه‌ر گروپه‌زمانیکی جیا‌وا‌ز ده‌گه‌رینه‌وه، وه‌کو ئێرانی، تورکی، سامی... هه‌تد. له رووی پیکهاته‌وه ژماره و پێژه‌یان، سه‌رژمه‌یرییه‌کی ته‌وا‌و به‌ده‌سته‌وه نییه، بۆیه به‌م شیوه‌یه ده‌خه‌ملترین:

پیکهاته‌ی نه‌ته‌وه‌یی دانیش‌توان ۱۹۸۰ و ۱۹۹۵ (خه‌ملاندن)

نه‌ته‌وه	۱۹۸۵		۱۹۹۵	
	هه‌زار	%	هه‌زار	%
کورد	۱۷۹۲۱	۷۶.۹	۲۳۵۴۱	۷۵.۲
تورک	۱۲۲۳	۵.۲	۱۶۴۴	۵.۳
عاره‌ب	۸۰.۰	۳.۴	۱۱۱۷	۳.۶
عه‌جه‌م	۷۲۹	۴.۱	۹۶۱	۳.۱
فارس	۶۵۹	۲.۸	۸۹۹	۲.۹
ئاسوری	۵۴۱	۲.۳	۲۸۲	۰.۸
ئهرمه‌نی	۳۵۳	۱.۵	۴۶۵	۱.۵
تورکمان	۳۲۹	۱.۴	۴۳۴	۱.۴
نه‌ته‌وه‌ی دیکه	۹۶۴	۴.۱	۱۲۷۲	۴.۱
کۆ	۲۳۵۱۹	۱۰۰	۳۱۰۱۵	۱۰۰

فیدراسیۆن ههنا ئیستا سێ ژماره بهربانگی تایبهتی و ۱۱۳ ژماره بهربانگی ناسایی بلاوکردوووه نهوه

به تایبهتی بۆ گۆرانی دۆزی کوردان ههول دهدات، سوید گۆرانی به سهردا بئ و بۆ ئهم مه به سه ته ش له سالی ۲۰۰۰ ده بی شیلگیرانه تر درێژه به چالاکی جۆراوجۆری خهبات بدات. له سویددا، هه لومه رچی دانیشتهوان و تابلۆی بازاری کار جیاوازی بهرچاویان به یه که وه هه یه و بۆ سویدیکی دادپه روه ر ده بی تابلۆی بازاری کار به پێی راستییه کان گۆرانی به سهردا بئ. فیدراسیۆنی کۆمه له کوردستانییه کان له سوید له لایه که وه بۆ گه شه پێدانی بارودۆخی بیانیان له گه ل SIOS و فیدراسیۆنه کانی تری بیانی چالاکی هاویه شی هه یه و له لایه کی دیکه شه وه بۆ باشتر کردنی ژبانی کورده کانی نیشته جێی سوید و بۆ ئه وه ی باشتر تیکه لی کۆمه لگای سوید خهبات ده کات، به لام ده بی له سالی ۲۰۰۰ دا شیلگیرانه تر هه ول بدات. فیدراسیۆن هه روه ها بۆ ئه وه ی کورده کانی دانیشتهوی سوید بتوانن باشتر ناسنامه ی نه ته وه یی خۆیان بپاریزن و وه ک به شیک له کۆمه لگای سوید، کارگه رییان هه بی له سه ر شوینی ژبانیان، ده بی هه ول بدات رۆلی خۆی ببینی. فیدراسیۆن ده بی خۆی بۆ خهباتی پتووست ناماده بکات، یانی ریکخستنی ئیمه بۆ ئه وه ی کورد وه ک کورد خۆی بپاریزی و له لایه کی تره وه ئاههنگی ولاتیکی پر له نه ته وه ی وه ک سوید بپاریزی، ده بی شیوازی نوێ کردنه وه بگریته بهر. فیدراسیۆنی کۆمه له

کوردستانییه کان ده بی له سالی ۲۰۰۰ دا به هۆی یه کیتی ژبانی کوردستانه وه دژی سته میک که له ژن ده کری چالاکتر بی و بۆ ئه وه ی که کۆمه لی کوردی نیشته جێی سوید به گشتی تیکه لی ئه و خهباته بن، پتر هه ول بدات. بۆ ئه وه ی کچ و کورده کانی ئیمه له یه کیتی لاوانی کوردستاندا به شیویه کی ریک و پیک تر خۆیان ریکخه ن و بهرپرسیار بن له به رامبه ر داخواریه کانیاندا، هه موو لایه کمان به یه که وه هه ولی زیاتر ده بین. کۆمه لگای کورد له سوید له و سالانه ی دوایی دا له سه ر پرسی هه ندیک به شی له بی ر کراوی کۆمه لگاکه یدا باشتر خهبات ده کات. ویست و داخواری لاو و به سالد اچوو ه کان و که مه نده نامه کانمان به ره به ره باشتر ده که ونه به رنامه ی کار و خهباتی فیدراسیۆنه وه. له سه ده ی نویدا، ئیتر ئه و پرسی که له ریزی دووه میان دانه نین ده بی پرسی لاو و به سالد اچوو و که مه نده نامه کانمان بن. فیدراسیۆن له م بواره دا له و سالانه ی دوایی دهستی کردوه به هه ندیک چالاکی. هیوامان ئه وه یه که له سالی نوێ دا پتر سه رنج بدات به و چالاکیانه ی. بۆ ئه وه ی کورده کانی دانیشتهوی سوید له مالی خۆیان و له گه ل منالانی خۆیان به کوردی قسه بکه ن و به وه سه ربلند بن، ده بی فیدراسیۆن له سه ره تای سالی نوێ وه ده ست به هه لمه تیکی جیاوازی بکات و بۆ ئه وه ش که منالانی کورد له گه ل خوشک و برا

و دوست و ئاشنا کورده کانیان به کوردی بدوین، فیدراسیۆن ده بی خهبات و چالاکی رهنگا ورهنگی هه بی ئه مه ش هه لویستی هاویه شی نه ته وه یی مان چالاک ده کات. بۆ ئه و مه به سته و بۆ ئه وه ی ژبانی کورد له سالی ۲۰۰۰ و دوای ئه وه ش له ژیر ئه و هه لویسته دا باشتر سیمای نه ته وه یی به خۆیه وه بگری، ده بی هه موو لایه کمان هاوکاری فیدراسیۆن بکه ی و پشتی خهباتی فیدراسیۆن بگری. سوید له و پانزده ساله ی دوایی دا بۆ کوردان رۆلیکی مه زنی بینوه و کوردی سوید له و ماوه یه دا پتر به خۆیدا چوو ته وه و ئیتر ئه مرۆ که س پهیدا نای بیاسی میژووی کوردان بکات و له سوید نه دوئ. له بواری به هیز کردنی ناسنامه ی نه ته وه ییدا رۆلی سوید و خهبات و تیکۆشانی کوردی سوید رێ پێشاندهری کوردان. فیدراسیۆنی ئیمه بۆ ئه وه ی حکومه تی سوید باشتر خهزمه تی دۆزی کورد بکات، خهباتی شیلگیری کردوه و ده بی له سالی ۲۰۰۰ دا پتر و ریک و پیک تر هه ول بدات، تا سوید بتوانی له چوارچێوه ی یه کیتی ئه ورپیادا باشتر پشتی ویست و داخواری گه لی ئیمه بگری. وه رن با ئیمه هه موو به یه که وه له سالی ۲۰۰۰ دا رۆلی کوردی سوید مه زنتر بکه ی و تایبه ته هه ندیه کانی کۆمه لایه تی خۆمان به هیزتر بکه ی. ده با سالی ۲۰۰۰ بیته ده سپیکی پیکهاتنی هیوای نه ته وه یی ئیمه

دیداری ئەندامانی کۆمیتەی کارگێڕی هەلبژێردراوی کۆنگرەیی دووهمی فیدراسیۆن لە ئیدارەیی بیانیان لە سالی ۱۹۸۳

نیوان لیپرسراوانی ۵۰۰ شەریکەیی هەرە مەزنی سویددا، تەنیا ۱۰ کەسیان ژنن. لە نیوان تەمەن مەزنەکانی ۶۰-۶۴ سالدا، تەنیا ۴۶٪ یان کار دەکەن. لە نیوان بیانییەکاندا، ۱۲٪ بیکارن، بەلام بیکاری لە هەموو سویددا تەنیا ۶٪.

دۆزینەووی کار بە گۆیژەیی زانست و ئەزموون، بۆ ئەو کەسانەیی سویدی نین لە بازاری کاری سویددا گەلێک دژوارە. بەپێی لیکۆلینەوویەکی کە لە لایەن حکومەتەووە کراوە، لە نیوان کریکارانی ۱۵۰ شەریکەیی هەرە مەزندی سویددا، تەنیا ۱۰٪ی کریکارەکان لە دەرەووی سویدەووە

سویدیش نەتوانی لە زانست و ئەزموونی ئەوان بەباشی سود وەرگێڕی. بۆ بەرژەوهندی ئەم ولاتە، نابێ مەرۆف ئیزن بدات ئەو دەرەتانەیی لە کیس بچێ و دەبێ ئەو دەرەتانە بێ هاوتایە لە رێگای سویدیکی باشتەر، پێشکەوتووتر و دەولەمەند و تیروتەسەلتەر، بە شینوویەکی عاقلانە هەلسوکەوتی لەگەڵ بکێڕی. بەپێی راگەیانندی رۆژنامەیی ستۆکھۆلم (Stockholms Tidningen)، دۆزی سویدی ئەمەرۆ لە کۆتایی سەدەیی بیستەم و لە بەردەم سالی ۲۰۰۰دا بە ئاماری رەسمی بەمچۆرەیی:

۸.۸۰۰.۰۰۰ کەس لە سوید دەژین.

لە کاتیکا مەرۆف بە هیواویەکی گەرەووە خۆی بۆ سالی ۲۰۰۰ ئامادە دەکات، لە سوید دەبێنی بارودۆخی ئەو کەسانەیی کە سویدی نین و لە ولاتانی دیکەووە هاتوون لە سوید نیشتهجێ بوون، جیاوازییەکی بەرچاوی لەگەڵ خەلکی ئەو ولاتە هەییە، کە دیموکراسی و دادپەرەویری تێدا جێگیر بوو. ئەگەر مەرۆف دەرەوانیتە قەوارەیی سوید و تەماشای ئامارە رەسمییەکانی دەکات، دەبێنی نابەرەمبەری لە نیوان ژن و پیاویدا یان لە بازاری کاردا بە زەقی بەرچاوی دەکەوێ.

زۆلمێک کە لە بیانییەکان دەکێڕی و

سوید و فیدراسیۆن لە سالی ۲۰۰۰دا

مستەفا ئایدووغان

هاتوون. ئەمانە تابلۆیەکی رەشبینی لە کۆمەلگای سویددا زەق دەکەنەووە و دەبێ بە هەولێ ریکخراوە بیانییەکان و هاوکاری و پشتگیری کۆمەلگای سوید، گۆرانیمان بە سەردابی و بەلایەنی کەمەووە، مەرۆف لە سالی ۲۰۰۰دا بە هۆی رەنگ و رەگەز و ئایینی لە سوید نەچەوسیتەووە.

هەولدان بۆ گەشە پیدانی باری کۆمەلایەتی لە سوید، بنەما و بنچینەیی خەباتی فیدراسیۆن دیاری دەکات. فیدراسیۆن لەم بارەییەووە هۆشیارە و

لەو ژمارەیی ۴.۵۰۰.۰۰۰ کەسیان ئافرەتن. ۱.۷۰۰.۰۰۰ کەسیان بیانی و لە دەرەووی سوید لە دایک بوون. ۱.۵۰۰.۰۰۰ کەسیان کەمەندامن. ۴۰۰.۰۰۰-۸۰۰.۰۰۰ کەسیان هاوچنس بازن. تەمەنی ۴۰۰.۰۰۰ کەسیان لە نیوان ۶۰-۶۴ سال دایە. بارودۆخی بازاری کار، قەت بە دل و ویستی دانیشتوانی نییە. ئەمەرۆ نزیکەیی ۴.۲۰۰.۰۰۰ کەس لە بازاری کاری سویددا چالاکن، کە ژنان ۴۸٪ی ئەم ژمارەیی پێکدین. لە

دەسکەوت و ئیمتازی سویدی بوون، دیارەدەیی ئەوێندە بچووک نین کە مەرۆف سەرنجیان نەدات. ئەمە پێشاندەدات، کە کۆمەلگای سوید، زانست و ئەزموونی مەرۆفی بێگانە لە بەرچاوی ناگێڕی. ئەوانەیی لە ولاتانی دیکەووە هاتوون و لە سوید نیشتهجێ بوون، بەهۆی رەنگی پێست و رەگەزەووە گەلێک جار رۆویەرووی نابەرەمبەری دەبن. ئەمەش کاریک دەکات کە کەسی بیانی نەتوانی خۆی تیکەلی کۆمەلگای سوید بکات و

ئەمەرىكا بە ئەزىمەت وەرگرتن لە دوو جەنگى جىھانى، بەرەو ديموکراتىزە کردنى پتەرى خۇيان ھەنگاويان ھەلگرت. دەیان ریکخراوى ھاوبەشى ديموکراتىيان دامەزراند. لە بەشىكى بەرفراوانى جىھاندا، سىستەمى دەولەتى پلورالیستى جىگەى دەولەتە دىکتاتورەکان و دەسلەتە فەردى و تاک حیزبى گرتەووە و جىهان بە پشت بەستن بە ياسا گشتىيە پەسەند کراوەکانى ھاوبەش، بەشىكى گرنكى کيشەکانى چارەسەر کرد و دواى ئەوێ ھەركامەيان، بە بچووک و مەزەووە مافى چارەنوسى خۇيان و ولاتەكەيان بە دەست گرت، ھەولەى کردنەووە و سەرئەنجام لابرەنى سنورەکانيان دا و تەنانەت بوونە مەکوئەیک بۆ ھەوانەوێ پەنابەرانى ولاتانى ھەژار و دواکەوتوو، کە ھەتا ئىستاش بە بىرى کۆن ولات بەرپۆوە دەبەن.

ھەلگرتنى ئەو ھەنگاوانە، بەو مانايە نىە کە حکومەتى ئەمەرىکا و ئەوروپىيەکان ھەموو گرتەکانيان وەپشت سەر ناوہ و مافى يەكسانى و ديموکراتى و مافى کەلک وەرگرتنى يەكسانيان لە داھاتە گشتىيەکانى ولاتەكەيان بۆ دانىشتوانى خۇيان دەستەبەر کردووہ. لەو ولاتانەشدا کە ريز لە مافى مروف دەگرن و شىوہى حکومەتى پلورالیستى يان پەچاو کردووہ و خەلک بۆخۆى لەسەر چارەنووسى خۆى و ولاتەكەى بربار دەدات، ھىشتا زۆريان ماوہ جياووزى نىوان دانىشتوانى ولاتەكەيان لە بارى ئابورىيەوہ چارەسەر بکەن و رەنگى چاو و پىست و موى دانىشتوانى جىھانيان بۆ مەبەست نەبى، بەلام دەبى بلیم کە بەنيسبەت ولاتە پاشکەوتووہکانى رۆژھەلاتى ناوہراست کە کوردى تىادا کۆلۆنيە، خاوەنى ئاسايش و ياسان و مروف ريزى لى دەگيرى و رىگای پيشکەوتن و سەرکەوتن لە کەس ناگيرى.

دەولەتە داگيرکەرەکانى کوردستان ھەرچەندە لە بەرامبەر بەرەوپيشچوونەکانى جىھاندا، لە بەشىكى بچووکى زانست و

تەکنىکەکانى سەدەى بىستەم کەلکيان وەرگرتووہ، بەلام نەيانتوانى بىرى کۆن و فەرد پەرسى لە خۇيان دوور کەنەوہ و بگرە ھەندىکيش بەرەو دواوہ ھەنگاويان ھەلگرتووہ. بە گوێرەى ئەو بىرە کۆن و پاشکەتووہ، کوشتن و لەناو بردن يان تەسليم و تواندەنەوہى نەتەوہى کورديان کردووہتە ئامانج و بە دريژايى سەدەى بىستەم و ئىستاش ھەولەى بۆ دەدەن.

دەولەتى تورکيا کە خۆى لە ريزى ولاتانى ئەوروپى دا دەبىنى و دەبەوئى ببيتە ئەندامى يەکيتى ئەوروپا، ھەتا ئىستاش ئامادە نەبووہ، بە شىوہىيەكى قانونى دان بە ماف و تەنانەت بوونى گەلى کورد لە کوردستانى ژێردەستى دابنى. دەولەتى سورىيا بە ھەموو شىوہىيەک ئىنکاری گەلى کورد و خاکی کوردستان لە سورىيادا دەکات و تەنانەت بە شىک لە کوردەکانى ژێردەستى لە سالى ۱۹۶۲وہ لە مافى ھاوولەتى بوون سربووتەوہ. دەولەتى عىراق لە رۆژى دامەزراندنىيەوہ، ھول دەدات کورد تەسليم بکات و بۆ بەچۆک داھىنانى لە ھىچ تاوانىک کۆتايى ناکات. کوردى ژێردەستى دەولەتى عىراق، پتر لە بەشەکانى تری کوردستان و بە دريژايى سەدەى بىستەم لە ھەولەى رزگارکردنى خۆى و نىشتمانەکەيدا بوو. ھەرچەندە ئەمرف بە شىک لە خاکی ئەو بەشەى کوردستان ئازاد کراوہ و پەرلەمان و حکومەتى کوردى لى دامەزراوہ، بەلام ئەویش بە ھۆى دەستىووردانى داگيرکەرانى و ناسازگارى خۇمان لەگەل يەکتەر و لە بەرچاو گرتنى قازانجى بەرئەسكى حيزبىيەتى بەسەر قازانجى گشتى نەتەوہکەماندا، نەيتوانىوہ راي گشتى گەلى کوردستان بۆ لای خۆى راکىشتى و نىگەرانى لە دلى کوردەکانى دانىشتووئى ئەو ھەرىمەى کوردستان پاک کاتەوہ.

رېبەرانى کۆمارى ئىسلامى ئىران لە رۆژى دامەزراندنىيەوہ ھول دەدات خەلکى ئىران بەرەو ۱۵۰۰ سال لەمەوپيش بگەرێننەوہ. ھەرکە دەبىنى گەراندەنەوہى ئەو خەلکە بۆ دواوہ، لەم

سەدەمەدا کارىكى ئاسان نىە و تەنانەت دووبەرەكى ناوخۆى مەلاکانىش ئىزنى ئەوہى پىنادات، سەرۆک کۆمارى ئىران ئامازە بە پىکھىنانى کۆمەلگای مەدەنى لە ئىراندا دەکات و داوا دەکات (سالى ۲۰۰۱ بىئى بە سالى گفوتوگۆى شارستانىيەتە جياوازەکان لە جىھاندا).

جىگەى خۆيەتى لە ھەلگى ئەو پيشنيارە، سەرۆک کۆمارى ئىران (خاتەمى) پرسىار بکرى: ئىوہ کە ناتوانن خۇتان و ھاوفاکراتان لە دەستدرىژى لايەنگرانى وىلايەتى فەقى بپاريزن و ياسايەک کە يارمەتى بدات بە پىکھىنانى کۆمەلگای مەدەنى لە ئىراندا بە راي پەرلەمانى بگەيەنن، چۆن لە دنياى ئەمرودا، دەتوانن بەرگرى لە پيشنيارەکەى خۇتان بکەن؟

باشترە نىە ئىوہ بەرلەوہى کە لە سەر شارستانىيەتە جياوازەکانى جىهان لەگەل دەولەتانى بىگانە گفوتوگۆ بکەن، رىگا لە پيشنيلکردنى مافى مروف لە ئىراندا بگرن و رىگای گفوتوگۆ لەگەل گەلانى بندەستى خۇتان وەک: کورد، تورک، بلوچ، تورکمان بگرەن بەر و رىگايەک بدۆزنەوہ، کە ئەوان بتوانن لەسەر چارەنوسى خۇيان بدوين و چىتر ناچار نەکرين لە ترسى زىندان و شکەنجە، دەست بۆ چەک بەرن و ولاتى خۇيان بەجىھيلن و ئاوارە بن؟

ژمارەى دانىشتوانى جىهان لە کۆتايى سەدەى بىستەمدا گەيشتە شەش مليارد کەس، بەلام نەيتوانى کيشەى سى ميلیون کوردى کۆلۆنى چارەسەر بکات و دەبى بلیم جىهان بە شەرمەزارىيەوہ پى دەنیتە ھەزارەى سىيەم. گەلى کورد بە ئاواتە يەکيتى و براىەتى کوردان لە سالى نویدا پتەو بکرى و چىتر ولات و رۆلەکانى نەکەونە بەر ھىرش و برىنەکانمان ساريژ بن و کيشەکەمان بە رىگای ناشتى و گفوتوگۆوہ چارەسەر بکرى.

سلۆ لە سەدەى بىست و يەکەم بمرى جەنگ و دووبەرەكى

دوا سدهی هزاره‌ی دوهم

حامید گوه‌ری

نهم سده‌ی هیرشیان کرده سهر کورد و نئویش به‌بی پشوودان له جه‌نگی به‌رگریکردن له خوی و نیشتمان‌که‌یدا بووه و قهت ئاگری جه‌نگی به‌سهردا سه‌پاوی له بلیسه نه‌که‌وتوو، له‌و جه‌نگانه‌دا، هه‌رچه‌نده دووژمن به‌پتی پلان و نه‌خشسه‌ی جه‌نگی و به‌چه‌کی مؤدیرنی سهردهم و نئوفالی به‌کومهل هیرشی کردووته سهر، به‌لام نه‌یتوانیوه له‌ ناوی به‌ری و ته‌نانهت ده‌نگی ئازادبخوازانه‌ی لی کپ کاته‌وه و بگره‌ کیشه‌که‌ی له‌گهل کوردان، قولتر و به‌رفراوانتر کردووته‌وه.

کوردیش له‌ نیوان نه‌ته‌وه کولونییه‌کاندا نه‌ک ههر نه‌یتوانیوه خوی رزگار بکات و چاره‌نوسی خوی و نیشتمان‌که‌ی به‌دهست بگری، به‌لکو ژیان و به‌سهره‌ته‌کانی تالتتر و دژوارتر بووه له‌ سده‌کانی پیشوو، له‌ جه‌نگی ده‌وله‌ته‌ دراوسی‌کانیدا، نیشتمانی دوو پارچه‌ی، لی چوار پارچه‌ کرا، له‌ نیشتمانی خویدا سنوری بۆ دانرا و هاتوچوی کۆنترۆل کرا، جل و به‌رگ و ئاخافتنی به‌ زمانی زگماکی لی یاساخ کرا و دووژمن به‌ هه‌موو شیوه‌یه‌ک هه‌ولی ژینوساید و توانده‌وه‌ی دا، به‌لام سه‌رکه‌وتنی به‌دهست نه‌هینا.

سده‌ی بیستم و به‌ تایبه‌تی نیوه‌ی دووه‌می سده‌ی بیستم، قوناغی چالاک و به‌ره‌پیشه‌وه‌ چوونی جیهان بوو. زانست و ته‌کنیک و داهینانی مؤدیرن بالیان به‌سهر خورافات و بییری کۆن دا کیشا. مرۆف خوی گه‌یاند هه‌ستیره‌کان و کۆمپیوتر و (رۆبۆت)، ره‌نجی می‌شک و له‌شی مرۆقیان که‌م کرده‌وه، نهوروپا و

ره‌سمی، هه‌وت میلیۆن و پینجسه‌د و هه‌شتاوه‌شت هه‌زار که‌س له‌ جه‌نگی به‌که‌مدا و بیست و هه‌وت میلیۆن و چوارسه‌د و هه‌شتا و شه‌ش هه‌زار که‌سه‌سیش له‌ جه‌نگی دووه‌می جیهانیدا گیانیان له‌ ده‌ست داوه، که‌ پتر له‌ ۹۰٪ی کوزراوه‌کان خه‌لکی ولاتانی نهورویی بوون.

نهورو جه‌نگانه‌ هه‌رچه‌نده‌ زیانیکی زوریان به‌ مرۆف و گه‌شه‌کردنی جیهان گه‌یاند، له‌ به‌رامبه‌ردا، هه‌ندیکیشیانی قازانجی بۆ به‌کلا بوونه‌وه‌ی جیهان هه‌بووه و به‌شیک له‌ جوگرافیای جیهانیان له‌ سهر خسته‌ی نهورو له‌ نیوان دانیشتمانی هه‌ریمه‌کان دابه‌شکردوووه و به‌مجۆره‌ پینجا به‌ پیکه‌له‌په‌رژانه‌کانی دوا‌ی گیراوه و ژماره‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کی کۆلۆنی یان پتر رزگار بووه و بوونه‌ته‌ هوی ئاشتی و ئارامی دوارۆژی نهورو ولاتانه.

له‌ نیوه‌ی به‌که‌می سده‌ی بیستمدا ته‌نیا په‌نجا نه‌ته‌وه‌ ده‌سه‌لاتی کیانی خویان به‌ ده‌ست بووه و ده‌وله‌تی نه‌ته‌وه‌یی و سه‌ره‌خویان هه‌بووه و سه‌دانیش له‌ نیشتمانی خویاندا و له‌ سهر زیدی باوباپیرانیان کۆلۆنی داگیرکه‌رانی نهورو به‌ری زه‌ریاکان و دراوسی‌کانی خویان بوون، به‌لام نهورو سه‌د و هه‌شتا و پینج نه‌ته‌وه‌ چاره‌نوسی خویان و نیشتمان‌که‌یان به‌ده‌سته و ئالاکانیان له‌ ریک‌خراوی نه‌ته‌وه‌یه‌گرتوووه‌کاندا ده‌سه‌کته‌وه.

سده‌ی بیستم ده‌ورانی به‌رزو بوونه‌وه‌ و گه‌شه‌ستادنی هه‌ستی نه‌ته‌واپه‌تی، نه‌ته‌وه‌ی کورد و خۆ به‌هیرکردنی دووژمن بوو. له‌به‌ر نهورو، داگیرکه‌رانی کوردستان به‌ دریزی

دوا سده‌ی هزاره‌ی دوهم خه‌ریکه‌ مائناوایی له‌ مرۆفی هاوچه‌رخ‌ی ده‌کات و هه‌تا چه‌ند رۆژیکی تر نهمه‌ پی‌ ده‌نیینه‌ سده‌ی بیست و به‌که‌م و هزاره‌ی سی‌یه‌م و سالی ۲۰۰۰ی زاینی ده‌ست پیده‌کات. دوا سده‌ یان باشته‌ر بلی‌ین سده‌ی بیستم، سده‌یه‌کی پر له‌ کاره‌سات بوو بۆ مرۆفی هاوچه‌رخ‌ی و به‌ تایبه‌تی بۆ نه‌ته‌وه‌ی کوردمان. نهمه‌ نهورو ته‌نانهت چاو له‌و کاره‌ساته‌ سه‌روشتیانه‌ش پی‌وشین، که‌ وه‌ک (بوومه‌ له‌رز، توفان و گیزه‌لوکه‌، سیلاو، گرکان، وه‌شکه‌ سالی و نه‌خوشییه‌ جو‌راوجۆره‌کان) هه‌رکامه‌یان کۆتاییان به‌ ژبانی سهدان هه‌زار که‌سه‌ هیناوه، مرۆف بوخویشی تاوانیکی که‌می له‌ به‌رامبه‌ر خویدا نهورو نه‌داوه و بگره‌ دیندانه‌تر له‌و کاره‌ساته‌ سه‌روشتیانه‌، به‌ ریگای جه‌نگ و پیدادانه‌کانی سه‌ربازی زبانی به‌ خوی گه‌یاندوه.

نهمه‌ نهورو ته‌نیا نهورو جه‌نگانه‌ له‌ به‌رچاو بگری، که‌ له‌ سده‌ی بیستمدا روویان داوه، وه‌ک جه‌نگی نیوان روسیا و ژاپۆن له‌ ۱۹۰۴، ئیتالیا و عوسمانی له‌ ۱۹۱۱، جه‌نگی به‌که‌م و دووه‌می جیهانی، جه‌نگی نیوان هۆلند و نهورونیزیا، چین و هیندوستان، نهوریکا و قینتام، میسر و ئیسرایل، ئیران و عیراق و جه‌نگی که‌نداو و ... هتد، ده‌بینین مرۆفی سده‌ی بیستم به‌شیک‌ی گرنکی ژبانی له‌ جه‌نگ و پیک‌دادانی چه‌کدارانه‌دا تپه‌ر کردوووه و ههر له‌و ریگایه‌شدا، زیانیکی زۆر و قه‌ره‌بوو نه‌که‌روه‌ی به‌ خوی و به‌ گه‌شه‌کردنی جیهان گه‌یاندوه. به‌پتی ئاماری

پروژه‌ی تیکه‌لاوی چ مانایه ک دهبه خشیت :

کورد نزیکه‌ی سی ساڵه له سوید دهژی. ۱۰-۱۵ سالی ئەو هلی ژیا نی کوردان له سوید بهو هیوا یه وه تیپه پر بوو، که زووتر بگه‌رینه ولات. هه‌رکه منالانی کورد لیره گه‌وره بوون، دایک بابه‌کان تیگه‌یشتن، که سوید جیی ئیمه‌یه و لیره ده‌مینی‌نه‌وه. ده‌وله‌تی سویدی ش سهره‌تا ئەو حیسابه‌ی نه‌کردبوو و ئیمه‌ی بیانی وه‌ک میوان ده‌بینی. به‌تیپه‌رپوونی زهمان هه‌م کورد و هه‌م ده‌وله‌تی سوید تیگه‌یشتن که دۆزه‌که به‌مجوره نیه، له‌به‌ر ئەوه ده‌وله‌تی سوید سیاسه‌تی خۆی گوری و دیارده‌ی تیکه‌لاوی (ئینتگراسیۆن) گرت‌به‌ر و کوردیش ئەوی خسته ناو پرۆگرامی پۆژانه‌ی. فیدراسیۆن یه‌که‌مجار له‌ کۆنگره‌ی ۱۵ خۆیدا که سالی ۱۹۹۶ پیکه‌یه‌ینا، دیارده‌ی تیکه‌لاوی خسته‌به‌ریاس و بریاری له‌سه‌ر

وه‌رگرت. فیدراسیۆن له‌ سوید بۆ پاراستنی ناسنامه و کولتور و پروداوه میژووییه‌کانی کورد، ده‌زگایه‌کی به‌هێز و مسۆگه‌ره. فیدراسیۆن له‌ پله‌ی ریکخراویکی کوردیدا له‌ سوید ده‌بی به‌رژه‌وه‌ندی کوردی دانیشتووی سوید بپاریزی و ئەوه‌ش ئەرکی هه‌ره‌ گرنگیه‌تی. دیاره ئەوه‌ش ده‌بی بلیم که له‌ پروژه‌یه‌ی تیکه‌لاویدا زه‌حمه‌ت و گرفتیکێ زۆری وه‌ک جیاوازی کولتوری و تیگه‌یشتن و سیسته‌می په‌روه‌ده‌ کردن سه‌ر به‌رز ده‌که‌نه‌وه و ئیمه ناتوانین له‌ ماوه‌یه‌کی که‌مدا ئەو جیاوازیانه له‌ناو به‌رین و ئەو جیاوازیانه به‌ جاریک چاره‌سه‌ر ناکرین و بۆ چاره‌سه‌ر کردنیان

پێویسته له‌ نیوان ئیمه و مناله‌کانماندا چوارچێوه‌یه‌کی دروست پیک بینین. منالیک که له‌ سوید په‌روه‌ده‌ ده‌بی، سه‌ره‌تا ده‌بی به‌ ناسنامه‌ی کوردی سه‌ر به‌رز بی و شانازی به‌ کوردبوونی خۆی بکات و کوردایه‌تی و هه‌ولدان بۆ رزگاری نه‌ته‌وه‌یی ئەوه‌ی له‌ ئیمه‌ ده‌وی. ئیمه که ئەو ئەرکه‌مان به‌ ئەستۆ گرتووه، ده‌بی هه‌ول به‌هین کولتور و ناسنامه‌ی ئیمه به‌ هیژایی ئەو ولاته‌ی که تییدا ده‌ژین، گه‌شه‌ بکات و هه‌رکامه‌یان که‌مایه‌سی ئەویتریان قه‌ره‌بوو بکات. پرسه‌ی ئەساسی ئەوه‌یه که ئیمه چۆن بتوانین هه‌م کورد بین و هه‌م له‌ پروژه‌ی ژیا نی و کاری سویدا به‌بی گه‌روگرفت به‌ره‌وپێش شه‌وه‌ بچین.

منالیک که له سوید په‌روه‌ده‌ ده‌بی، سه‌ره‌تا ده‌بی به‌ ناسنامه‌ی کوردی سه‌ر به‌رز بی و شانازی به‌ کوردبوونی خۆی بکات و هه‌ولدان بۆ رزگاری نه‌ته‌وه‌یی، ئەوه‌ی له‌ ئیمه‌ ده‌وی. ئیمه که ئەو ئەرکه‌مان به‌ ئەستۆ گرتووه، ده‌بی هه‌ول به‌هین کولتور و ناسنامه‌ی ئیمه به‌ هیژایی ئەو ولاته‌ی که تییدا ده‌ژین، گه‌شه‌ بکات و هه‌رکامه‌یان که‌مایه‌سی ئەویتریان قه‌ره‌بوو بکات.

گۆرانکاریه‌کانی ئەمرۆی جیهان ته‌نیا سوید ناگریت‌ه‌وه، به‌لکه‌ به‌ پشت به‌ستن به‌ ته‌کنیک له‌ کوردستانیش گۆرانی به‌رچا و پرو ده‌دات.

ژیانی هاو‌به‌ش و دیموکراتی داخواری کوردان :

ئیمه چ وه‌ک نه‌ته‌وه و چ وه‌ک فه‌رد به‌ سالانه بۆ ژیا نی هاو‌به‌ش و دیموکراتی هه‌ول ده‌ده‌ین. ئەو هه‌وله‌ خۆشمان ده‌گریت‌ه‌وه، به‌و واتایه که ئیمه له‌ مالی خۆمان و له‌گه‌ل ده‌وروبه‌ری خۆشمان ده‌بی دیموکرات بین. ئەگه‌ر ناکۆکی له‌ نیوانماندا سه‌ر هه‌لدا، ده‌بی به‌ دیالۆگ چاره‌ی بکه‌ین. به‌رامبه‌ری له‌ نیوان ئیمه‌دا، ناسنامه‌ی نه‌ته‌وه‌یی ئیمه به‌هێز

ده‌کات. ئازار دانی کچ و ژن کاریکێ نادروسته و ئەگه‌ر به‌ گه‌فتوگۆ ناکۆکیه‌کان چاره‌سه‌ر نه‌که‌ین، له‌ دواپۆژدا زیانی گه‌وره ده‌بینین. ئیمه که له‌ یه‌کیتی و به‌رامبه‌ری ده‌دوین و به‌ ئواتین به‌رامبه‌ری له‌ نیوان ئەندامانی بنه‌ماله‌کان هه‌بی، به‌و مانایه نیه که له‌گه‌ل پارچه‌ بوون و هه‌لوه‌شانی ژیا نی بنه‌ماله‌کان و چوون بۆ دیسکۆ و شه‌و گه‌پیی داین. ئەوه‌ی به‌ لای ئیمه‌وه‌ گرنگه‌ خۆپاراستن له‌ لیدان و ئازاردانه و نابێ رینگا بدری که کوشتن و لیدان ببیته‌ کولتوری کوردان.

فیدراسیۆنی کۆمه‌له‌ کوردستانیه‌کان له‌ سوید بۆ ئەوه‌ی بتوانی له‌م بواره‌دا هه‌نگاوی به‌ که‌ه‌ک هه‌لگرێ، پرۆژه‌یه‌کی ده‌سنیشان کردووه، که بۆ

ماوه‌ی سی سالان کاری له‌سه‌ر ده‌کات. هه‌شت کۆمه‌له‌ی فیدراسیۆن له‌و پرۆژه‌یه‌ دان و ئامانجی بنه‌ره‌تی پرۆژه‌که هاوکاری کردنی لاوان له‌گه‌ل بنه‌ماله‌کانه. هه‌موو که‌سیک له‌م بواره‌دا مافی هه‌یه‌ لایه‌نی چاک و پۆرتیف و خه‌راپ و نیگاتیفی کاری ئیمه

هه‌لسه‌نگینی و ئەگه‌ر که‌موکۆریان به‌رچا و که‌وت، به‌ ره‌خنه و پێش‌نیار ئاگادارمان بکه‌نه‌وه. ئیمه که ده‌که‌وینه سه‌ده‌ی نوێ، هیوادارین فیدراسیۆنیکێ به‌هێزمان هه‌بی. بۆ گه‌یشتن به‌و ئامانجه‌ش ئەرکی هه‌موو لایه‌کمانه که پشتی فیدراسیۆن بگرین. به‌ ره‌خنه و پێش‌نیار و پشت‌گرتنی ئیوه، ده‌توانین ریکخراوه‌که‌مان به‌هێز و چالاکتر بکه‌ین بۆ خه‌زمه‌تی زیاتر.

به‌ناوی فیدراسیۆن پیرۆزیایی سالی تازه‌تان لی ده‌که‌م. هیوادارم سالی نوێ سالی سه‌رکه‌وتنی نه‌ته‌وه‌که‌مان بی و ئیوه‌ش له‌ ژیا‌ندا سه‌ره‌ب‌ز بن.

سهدهی بیست و یهكهم و ئاوانی پۆزی پووناك

چاپکردنی به‌ره‌می کۆن و نوێی کوردی، به‌شداریکردنی له‌ خه‌باتی کولتوری و هونەر و دامه‌زراندنی ده‌زگایه‌کی هه‌ره‌ گرنگی نه‌ته‌وه‌یی و دیموکراتی وه‌ک فیدراسیۆن، کارێکی گرنگی ئه‌نجام داوه. کوردی سوید نه‌ک هه‌ر به‌ دامه‌زراندنی ده‌زگای نه‌ته‌وه‌یی، به‌ لکو بو پاریزگاری کردن له‌ روحی کوردایه‌تی و بو به‌ ده‌یه‌نانی یه‌کیه‌تی له‌ ناو کورداندا رۆلێکی مه‌زن و به‌رچاوی بینویه. ئیمه‌ هه‌ولمانداوه کورد له‌ سوید له‌ سه‌ر رینوینی جه‌لاده‌ت به‌ درخان له‌ گه‌ل مناله‌کانیاندا به‌ کوردی بدوین و به‌ فه‌ره‌هنگی کوردی مناله‌کانیان گه‌وره‌ بکه‌ن. سوید له‌م باره‌یه‌وه‌ رۆلی رێبه‌رایه‌تی ده‌ره‌وه‌ی کوردستانی هه‌یه. ئیمه‌ له‌و باوه‌ر داین، که‌ کورد له‌ سه‌ده‌ی بیست و یه‌که‌مدا شیلگرانه‌تر ئه‌و خه‌باته‌ به‌ ره‌وپیش ده‌بات. دامه‌زراندنی فیدراسیۆن له‌ سه‌الی ۱۹۸۱دا هه‌نگاوێکی زۆر گرنگی بوو، له‌وه‌ گرنگر گه‌شه‌پیدان و به‌ره‌وپیشه‌وه‌ بردنی فیدراسیۆن بوو، ئه‌ویش به‌ه‌ی هه‌ول و تیکۆشان و فیداکاری ئیمکانی نه‌بوو. زۆربه‌ی کورده‌کانی سوید فیدراسیۆن به‌ ریکخراوی خۆیان ده‌زانن و پاریزگارییان لێ کردووه‌ و هه‌تا کورد له‌ سوید هه‌بیت، ریکخراوی ئیمه‌ رۆلی خۆی ده‌بینیت و خۆی ده‌پاریزیت و به‌ ئه‌زموونی بیست سه‌الی، رێبه‌رایه‌تی کورده‌کانی سوید ده‌کات.

ئه‌گه‌ر ئیمه‌ به‌ روونی ته‌ماشای سه‌د سه‌الی رابردووی خۆمان بکه‌ین، ده‌بینین که‌ له‌ جی خۆمان وه‌ستاوین و دوژمن به‌هێزتر بووه‌ و هه‌لومه‌رجی کوردیش خراپتر. هۆی به‌نه‌ره‌تی ئه‌و ره‌وته‌ که‌مه‌زموونی سه‌رۆکه‌ کورده‌کان له‌ بواری سیاسی دا بووه. ئیمه‌ وه‌ک نه‌ته‌وه‌ ئه‌نجامیکی پۆزیتیف مان له‌ خه‌باته‌کانانمان وه‌رنه‌گرتوه، که‌ رووناکی بو کورد تیا‌دا بیت. هۆیه‌کانیشی هه‌ر بوخۆمان بووین و هۆیه‌کارییه‌ ده‌ره‌کیه‌کانی زۆر گرنگی نه‌بوون. بو ئه‌وه‌ی ده‌رسی پێویست له‌ دیروکی خۆمان وه‌رگرین و مافی به‌حه‌قی سی میلیۆن کورد به‌ده‌ست بینین و سه‌رکه‌وین، پێویسته‌ به‌ جیدی یه‌کیه‌تی مان هه‌بێ. ئه‌ویش نه‌ک به‌ وتن، به‌ لکو له‌ پراکتیکدا خاوه‌نی یه‌کیه‌تی بین و بو ئه‌و مه‌به‌سته‌ش ده‌بێ به‌ دل و گیان هه‌نگاوی بو هه‌لگرین. ده‌بێ هه‌رکه‌سه‌ به‌ گۆیره‌ی خۆی فکر له‌ قازانجی گشتی کورد بکاته‌وه‌ و ده‌ست له‌ مامله‌ی بچووک هه‌لگرێ، یانی پێویسته‌ فیر بین شتی مه‌زن فیدای شتی بچووک نه‌که‌ین.

سه‌ده‌ی بیسته‌م و رۆلی کوردان له‌ ولاتی سوید:

کورد له‌و بیست سه‌الی دوایی دا له‌ سوید، له‌ گه‌ل هه‌موو که‌موکریی و هه‌له‌کانی دا، مۆری خۆی له‌ خه‌باتی ده‌ره‌وه‌ی ولات داوه. له‌ هه‌وله‌کانیدا بو به‌ره‌وپیش بردنی زمانی کوردی،

مروفايه‌تی سه‌د سه‌الی تر به‌جی ديلیت. سه‌ده‌ی بیسته‌م جیا له‌ زولم و سته‌م، ده‌ستدریژی، زیندان و شکه‌نجه، خویزپشتن و کوشتن و ئاواره‌ بوون شتیکی تری بو نه‌ته‌وه‌ی کورد لێ به‌دی نه‌کرا. به‌ ده‌یان نه‌ته‌وه‌ی ژێرده‌سته‌ و ولاتی کۆلونی له‌ ژێرده‌سته‌یی رزکاریان بوو. له‌ سه‌رتاسه‌ری جیهاندا، بو ریزگرتن له‌ مافی مروف و پیاوه‌کردنی دیموکراسی هه‌ول درا. ئه‌وروپا دوو شه‌ری جیهانی بینی و ئه‌مرو به‌ ئه‌زمونی نوێ ده‌یه‌ویت رێبه‌رایه‌تی جیهان بکات. دنیا له‌ سایه‌ی به‌ره‌وپیش چوونی ته‌کنیک، هه‌ر دیت و بچووکتر ده‌بیته‌وه. دنیا ئیمه‌، که‌ پێشتر ده‌مانووت سه‌روینی نیه، ئه‌مرو وه‌ک گوندیکی گه‌ره‌وی لیهاتووه.

نه‌ته‌وه‌ی کورد له‌ سه‌ده‌ی بیسته‌مه‌دا بو ئه‌وه‌ی خۆی له‌ ژێرده‌سته‌یی رزگار بکات، زۆر جار راپه‌ری و داگیرکه‌ری زۆردار بو ئه‌وه‌ی راپه‌رینه‌ ره‌واکانی سه‌رکوت بکات، به‌ هه‌موو هیزیه‌وه‌ هیرشی ولاتی ئیمه‌ی کردووه‌ و نیشتمانه‌که‌ی لێ کردوین به‌ گۆمی خوین. دیروکی ئیمه‌ به‌ کوشتاری نه‌وه‌کانی کورد به‌ ده‌ست داگیرکه‌ران خۆی گه‌یاندوته ئه‌مرو. ئه‌مروش جیا له‌ باشووری کوردستان هه‌چ پارچه‌یه‌کی کوردستان مافی خۆی به‌ده‌ست نه‌هیناوه. باشووری کوردستانیش له‌ به‌ر شه‌ری ناوخو به‌ره‌وپیش چوونیکێ ئه‌وتوی به‌خۆوه‌ نه‌دیوه، که‌ به‌دلی ئیمه‌ی کورد بیت.

ناوه پۆک

- سەدەى بیست و یەكەم و ئاواتى پۆزى پوناك ل ۳
- دوا سەدەى ھەزارەى دووھم حامید گەوھەرى..... ل ۵
- سوید و فیدراسیۆن لە سالى ۲۰۰۰ دا .. مستەفا ئایدوغان... ل ۷
- پیکھاتەى نەتەوہیى دانیشتونانى د. عەبدوللا غەفور..... ل ۹
- کۆبوونەوہى داھاتووی ھێلسینگی... رحمان ھەسەن..... ل ۱۱
- کیشەى پەنابەران گۆفان ئامدى ل ۱۲
- ھەتا ئیستاش ئامانج نەھیشتنى کوردە.. نوسەرى سویدی... ل ۱۳
- کچیکى کورد و سیاسەتى نیودەولەتییى عاسى رەباتى ... ل ۱۴
- گوللە و یاسا ھەمە سەعید ھەسەن ل ۱۶
- کۆمەلگای مەدەنى لە ئێرانى ئیسلامیدا غەریب ل ۱۷
- چەند پیرۆزبایى..... ل ۱۸
- چاپکراوہى نوێ ل ۱۸
- پایز ، شیعەر..... کاوہ خوسرەوى ل ۱۸
- دیدارى نوینەرانى فیدراسیۆن لەگەل وەزیری ل ۱۹
- گەشتى کەمئەندامانى کورد..... ل ۱۹
- پڕۆژەى ئینتێگراسیۆن ل ۲۰
- کۆبوونەوہى کەمئەندامانى کوردی ستۆکھۆلم..... ل ۲۱
- ۶۳ رۆحى پاک لە دەرومان دایە ل ۲۲
- کۆبوونەوہى کۆمیتەکانى ھەریم و کۆنگرەى کۆمەلەکان ل ۲۳

بەندى ۴- ئامانج فیدراسیۆن:

- ۱- نوینەرایەتى کوردەکانى دانیشتوى سوید دەکات و خەبات بۆ بەرژەوئەندى کۆمەلانى کورد لە سویددا دەکات.
- ۲- سەبارەت بە کۆمەلگای سوید کوردەکان ئاگادار دەکات و بۆ چارەسەرکردنى گێرۆگرفتیان ھەول دەدات.
- ۳- بۆ مەبەستى تیکەلاوى (ئینتېگراسیۆن) خەبات دەکات.
- ۴- بۆ بەرھەوێش بردن و بلاوکردنەوہى زمان و فەرھەنگى کوردى خەبات دەکات.
- ۵- بۆ چارەسەرکردنى کاروبارى ژنان ، لاوان ، مندالان ، کەمئەندامان و پیرسالانى کورد خەبات دەکات و بۆ رەخساندن و بەرھەوێش بردنى ئەوان و ھەلومەرجى گونجاو ھەولیان بۆ دەدات.
- ۶- گەلى سویدی لە مەسەلەى کورد و کوردستان ئاگادار دەکات و بۆ راکیشانى پشتیوانى کردنیان خەبات دەکات.
- ۷- دۆزى ستەم و زۆردارى لە ناوہوہ و لە دەروہوى کوردستان پشتگیری بزوتنەوہى گەلى کورد دەکات و بۆ پاراستنى ناسنامەى نەتەوہیى خەبات دەکات.
- ۸- ھاوکارى دەکات لەگەل ریکخراوہ دیموکراتى و کۆمەلایەتیەکانى بیانى و سویدی.
- ۹- یارمەتى پەنابەرانى کورد دەدات و لەسەر مافى پەنابەران ئاگاداریان دەکاتوہ و بۆ ھەلومەرجى پیشکەوتنیان ھەول دەدات.
- ۱۰- سەبارەت بە مافى پەنابەران و بیانیان ، فیدراسیۆن بەپێى پەیمانە نیوتنەتەوہیەکان و پرنسیپە جیھانییەکانى پاراستنى مافى مرۆف کار دەکات.

بەربانگ

ژمارەى ۱۱۳ سالى ۱۷ (مانگی ۱۲ سالى ۱۹۹۹)

نۆرگانى فیدراسیۆنى کۆمەلە کوردستانییەکانە لە سوید
خاوەن ئیمتیاز: کەیا نیرۆل

دەستەى نووسەران:
ھامید گەوھەرى
نەوزاد وەلى
مستەفا ئایدوغان
نارس

مونتاز
ھامیدی گەوھەرى
بەرتیوہەرى ئیدارى: عادل ئەنوەر

ئابوونەى ساڵانە: ۱۰۰ کرۆنى سویدیە
بۆ دەزگاکان: ۲۰۰ کرۆنى سویدیە
نرخى یەك دانە: ۲۵ کرۆنى سویدیە
بۆ دەروہوى سوید: ۴۰ دۆلارى ئەمریکى

بۆ دەزگاکانى دەروہوى سوید: ۶۰ دۆلارى ئەمریکى

ئاونیشان:

Berbang
Box 490 90 Stockholm
Tel: 08- 652 85 85
Fax: 08- 650 21 20
پۆستگىرۆ: 8- 64 38 80

دەستەى نووسەران مافى نەوہى ھەبە، رینووسى وتارەکان راست
بکاتەوہ و بەو شیوہیەى دەگونى، کورتیان بکاتەوہ .
دەستەى نووسەران لە ناوہرۆكى وتارەکان بەرپرسان نیە

فیدراسیۆنى کۆمەلە کوردستانییەکان لە سوید لە
۱۹۸۱/۶/۶ دامەزرراوہ .

ژمارەى یەكەمى بەربانگ لە مانگی ۷/۱۹۸۲ بلاوکرراوہتەوہ

بەريانگ

ۋرگانى ئىدراىيۋى كۆمەلە كورەستانىيەگانە لە سو
ژمارە ۱۱۳ سالى ۱۹۹۹

هژنەگانى سەرى ساڻ و سالى ۲۰۰۰ اتان پيروژ بو